

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HR

HRVATSKA

RIJEČ

BROJ 880

28. VELJAČE 2020. CIJENA 50 DINARA

ISSN 1451-4257

Prelo sićanja

**U slavu starih
vremena**

6

Predizborno zagrijavanje
**Bojkot, »luksuz«
za manjine**

8

Hrvatski mediji u Srbiji
i društvene mreže
**Prostor za
veću vidljivost**

12

Antun Vujević, predsjednik
zagrebačkog Društva vojvođan-
skih i podunavskih Hrvata
**Poštovati vlastitu tra-
diciju**

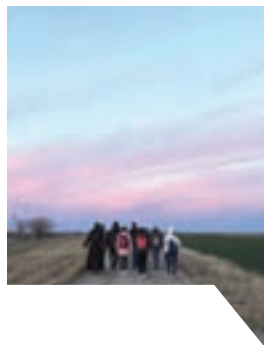
20

Književno prelo u Subotici
**U slavu materinjeg
jezika**

30

Mačkare u Golubincima 2020.
**Za premundurene
dane daleko se čuje**

34

Pokorničko hodočašće za mlade
**Činiti pokoru
i trpljenje za druge**

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Ladislav Suknović (predsjednik), Josip Stan-
tić (zamjenik predsjednika), Branimir Kunti-
ć, Dragan Muharem, Marko Tucakov, Krunoslav
Đaković, Josip Dumendžić, Tomislav Vuković i
Karolina Bašić

RAVNATELJ:

Ivan Ušumović
e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

Zlata Vasiljević (urednica@hrvatskarijec.rs)

REDAKCIJA:

e-mail: desk@hrvatskarijec.rs
Zvonko Sarić
(koordinator dopisne službe)

dr. sc. Jasminka Dulić

(novinarka, urednica političke rubrike)

Željka Vukov

(novinarka, urednica društvene rubrike)

Davor Bašić Palković

(novinar, urednik rubrike kultura)

Jelena Dulić Bako

(novinarka)

Ivana Petrekanić Sić

(novinarka)

Suzana Darabašić

(novinarka dopisništva Srijem)

LEKTOR:

Zlatko Romić

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)

Jelena Ademi (grafička urednica)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Trkulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

TEKUĆI RAČUN: 325950060001449230

E-MAIL: ured@hrvatskarijec.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Sajnos DOO Novi Sad

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315
COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija
u publikaciji Biblioteka
Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Hrvatski jezik »tehnički problem«

Službenom uporabom hrvatskog jezika bavili smo se u nekoliko tekstova koji su objavljeni u prethodnim brojevima *Hrvatske riječi*. Neosporno je da je to pravo hrvatske nacionalne zajednice, ali samo na papiru jer malo je sredina u kojima se dosljedno i u cijelosti poštiva ovo pravo. Od mjesnih zajednica, koje smatraju da su obvezu službene uporabe jezika zadovoljile postavljanjem ploča na latinici, pa do državnih poduzeća koja različito tumače obvezu postavljanja natpisa na jezicima nacionalnih zajednica. Jedni to pravo poštivaju, a drugi tumače da obveze nema jer sjedište poduzeća nije u Subotici, Somboru ili Plavni već u Novom Sadu ili Beogradu, gdje hrvatski nije u službenoj uporabi.

Zanimljivo, hrvatski jezik nije se »primio« ni u povjereništvu za zaštitu ravnopravnosti. Kako ja shvaćam ovo tijelo, povjerenik ili povjerenica morali bi se starati o ravnopravnosti svih građana Srbije. U svim segmentima njihova života i rada. U ravnopravnost svakako spada i mogućnost službene uporabe materinskog jezika. Ako je suditi po internetskoj stranici povjerenika za zaštitu ravnopravnosti, onda, glede jezika, ipak nisu svi jedanako ravnopravni. Jer do prije nekoliko dana nije bilo moguće na hrvatskom jeziku podnijeti pritužbu. Interesiralo nas je što je razlog da se pritužba može podnijeti na češkom, rumunjskom ili rusinskom jeziku (i još nekoliko drugih jezika), ali ne i na hrvatskom.

Odgovor je stigao u roku od nekoliko sati, a taj propust iz ureda povjerenice za zaštitu ravnopravnosti pravdali su tehničkim problemima zbog kojih na internetskoj stranici nije moguće koristiti niti latinicu, niti egleski jezik. Tim tehničkim problemima pridodali su i to što na internetskoj stranici nema (ili bolje reći nije bilo) obrasca pritužbe na hrvatskom jeziku. »Kada je u pitanju obrazac pritužbe na hrvatskom jeziku, bit će dostupan u narednih dva do tri dana. Ne postoji nikakav dodatni razlog zbog kojeg nekih obrazaca nema na internetskoj stranici, naprosto u tijeku je postavljanje upravo tih sadržaja«, doslovce su se ovim riječima pravdali početkom ovog tjedna u uredu povjerenice za zaštitu ravnopravnosti.

I nisu ostali samo na riječima već su već sredinom ovog tjedna na popis jezika na kojima se može podnijeti pritužba građana dodali i hrvatski jezik.

Za razliku od drugih institucija koje naše propitivanje o tome kada će ispoštovati obvezu službene uporabe jezika nije potaknulo da konačno urade samo ono na što ih obvezuje zakon.

Z. V.

HNV: Aktualnosti u području obrazovanja

Promocija upisa prvašića i novi udžbenici

Nadoknada sati zbog izvanrednog školskog raspusta uslijed epidemije gripe, udžbenici, programi nastave i učenja, plan stručnog usavršavanja u narednom razdoblju, izvannastavne aktivnosti koje će biti organizirane za učenike od prvog do četvrtog razreda, neke su od tema Aktiva učitelja osnovnih škola u kojima se odvija nastava na hrvatskom jeziku, koji je održan u petak, 21. veljače, u prostorijama Hrvatskog nacionalnog vijeća u Subotici.

Ovaj je sastanak predvodila predsjednica Odbora HNV-a za obrazovanje **Margareta Uršal**, koja kao jednu od veoma aktualnih tema za učitelje navodi promociju upisa u prvi razred na hrvatskom jeziku.

»Jedna tema koja se iskristalizirala, a koja je veoma aktualna za učitelje, jest kako napraviti promociju za upis u prvi razred na hrvatskom jeziku. Naš zaključak je da moramo zajedničkim snagama krenuti u to što prije. S tim u vezi, razgovarali smo o narednim koracima, izradi flajera, letaka, promociji i posjetu vrtićima, i to ne samo onih koji realiziraju programe na hrvatskom već i onih na srpskom u kojima su upisana djeca koja se zbog potpunosti nisu uspjela upisati u hrvatske vrtiće.«

Što se tiče aktivnosti spomenutog Odbora, Uršal navodi kako se radi na projektima koje je raspisala Pokrajina, a u procesu su i izrada, odnosno prijevodi udžbenika.

»Udžbenik za predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture za prvi i drugi razred je skoro priveden kraju, dio tog udžbenika je i oslikan, što znači da ga treba prelomiti i poslati u Zavod za udžbenike na odobrenje i na tiskanje i očekujemo da će biti spreman za narednu školsku godinu. Također, u suradnji s izdavačkom kućom *BIGZ* rade se prijevodi udžbenika za osnovnu školu, a u suradnji s nakladničkom kućom *Klett* rade se prijevodi udžbenika za srednju školu gdje je nastao mali problem. Naime, ušli smo u prijevode, međutim ova je izdavačka

kuća nakon naših dogovora rekla da će tiskati samo digitalne udžbenike, a podsjetit ću da smo se odlučili da digitalni udžbenici budu samo za matematiku i fiziku, a da ostali budu tiskani. Na tragu toga konstruirala sam jedan kratak upitnik s pitanjima za naše gimnazijalce kakve bi udžbenike oni voljeli koristiti. Oni su putem njega izrazili želju da žele koristiti tiskane udžbenike, tako da ćemo u narednom razdoblju poduzeti korake da vidimo s Ministarstvom obrazovanja i Centrom za niskotiražne udžbenike, da tiskanje prebacimo na drugu nakladničku kuću«, kaže Uršal.

Što se tiče spomenutog upitnika, od 33-oje ispitanih, 22 učenika je odgovorilo da bi željelo učiti iz tiskanih udžbenika. Neka od njihovih obrazloženja su: »Lakše je učenje preko udžbenika u papirnom formatu jer ne dovode do dodatnog umaranja mozga kao električni uređaji«, »Ja više volim učiti iz papirnih udžbenika, jer su mi uvijek i svugdje dostupni«, »Mnogo je bolje učiti iz standardnih papirnih udžbenika, elektronika ne privlači pažnju«, »Mladi svakako previše vremena provode pred ekranima što je veoma štetno, kako za vid tako i za mozak i zbog toga ne bi trebale i knjige biti u digitalnom formatu«, »Lakše mi je učiti kada mogu podvlačiti rečenice raznim bojama. Mislim da se brže umorim od učenja ako učim s nekog uređaja nego iz knjige«.

U Odboru za obrazovanje, kako dodaje Margareta Uršal, bave se i izvannastavnim aktivnostima pa su tako krenule zamolbe za Novi Vinodolski, Benkovac i druge destinacije koje za učenike organizira HNV.

»S tim u vezi, planiramo donijeti transparentne kriterije o tome tko može ići na koje izvannastavne aktivnosti i tko na njih može voditi djecu. Kada to napravimo, plan nam je, posebno u svezi svake destinacije, obavijestiti ravnatelje škola, razrednike, roditelje.«

I. Petrekanić Sić

Certifikati *Cambridgea* na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu

Potpredsjednik Pokrajinske vlade i pokrajinski tajnik za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice **Mihály Nyilas** i zamjenica pokrajinskog tajnika za visoko obrazovanje i znanstveno-istraživačku djelatnost prof. dr. sc. **Dušica Rakić** prisustvovali su otvaranju centra *Cambridge Assessment English* na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu.

Certifikati *Cambridge Assessment English* obuhvaćaju sve razine poznavanja engleskog jezika. Riječ je o najprestižnijim europskim certifikatima ove vrste, što pokazuje i sve veća potražnja za njima – i na polju obrazovanja, kao i na tržištu rada. Samo prošle godine sedam milijuna polaznika širom svijeta položilo je ovaj ispit.

»Otvaranjem ovog centra, svi će imati priliku – počevši od studenata, asistenata i profesora, pa sve do učenika srednjih i osnovnih škola iz Novog Sada, ali i cijele Vojvodine – da stječu

najrelevantnije znanje engleskog jezika i da ujedno polažu i dobiju certifikat, koji će im omogućiti napredovanje u profesiji i razvoj uspješne karijere. Filozofski fakultet u Novom Sadu jedina je državna akreditirana visokoobrazovna institucija u Srbiji koja ima Centar za polaganje ispita i stjecanje certifikata *Cambridge*«, naglasila je Dušica Rakić.

Prije uspostave direktne suradnje, Filozofski fakultet – putem suradnje s Britanskim savjetom – od 2012. godine ustupao je svoje prostorije za polaganje spomenutih ispita. Direktnom suradnjom s institucijom *Cambridge Assessment English*, koja je pod okriljem Sveučilišta u Cambridgeu, Filozofski fakultet je dobio ovlaštenje za Centar za polaganje ispita za stjecanje ovih certifikata, kao i da službeno organizira pripremnu nastavu za polaganje navedenih ispita.

Vojvođanski front održao tribinu u Lovćencu

Predsjednik Lige socijaldemokrata Vojvodine **Nenad Čanak** poručio je da građani i građanke Vojvodine nemaju pravo dići ruke od Vojvodine, jer je ona njihova jedina zemlja. On je na tribini Vojvođanskog fronta u Lovćencu istakao da je to i rusinska zemlja, i hrvatska zemlja, i crnogorska, i srpska, i mađarska, i slovačka, i svih koji na njoj žive. Istakao je i da nikoga izvan Vojvodine nije briga za ono što se dešava u njoj. Kako je rekao, usprkos svim davanjima i plaćanjima televizijske pretplate i sustava, na televizijama s nacionalnom frekvencijom je važnije kako je okrenuta kocka na trgu u Beogradu nego ima li 800.000 ljudi u Banatu pitku vodu. »Novi Sad nema bolnicu. Ima vojvođanski Klinički centar, ali nema bolnicu. Od 167 km autoceste napravljenih prošle godine samo 17 km je u Vojvodini«, kazao je Čanak.

Podsjećajući na izjavu ministra zdravlja **Zlatibora Lončara** da će se truditi da u njegovom resoru ne bude Crnogoraca, Čanak je naglasio da je nedopustivo da se bilo kome zabrani rad ili da mu se prijeti zbog toga što je drugačije nacionalne pripadnosti ili političkog uvjerenja. Kako je rekao, ako to dopustimo, ponoviti će se sve ono što se prije 30 godina dešavalo Hrvatima u Hrtkovcima i u 27 sela u Srijemu, kada su protjerani.

Čelnik Crnogorske partije **Nenad Stević** je istakao da je ovo teško vrijeme za Crnogorce u Srbiji zbog neprimjerenog i otvoreno neprijateljskog stava beogradskog političkog establišmen-

ta prema svemu što danas nosi prefiks »crnogorski«, kao i zbog medijske hajke prema susjednim državama.

Narodna zastupnica LSV-a **Olena Papuga** istakla je da se u posljednje vrijeme posvetila problemu crnogorskog jezika, odnosno činjenici da jedino Općina Vrbas nije uvela u službenu uporabu crnogorski jezik, iako za to postoji zakonska obaveza. »Poslije brojnih zastupničkih pitanja i dobijenih i nedobijenih odgovora, sredinom prosinca smo to pitanje pokrenuli i pred Ustavnim sudom. Čekamo odgovor i nadamo se pozitivnom odgovoru koji se jedini i može dobiti«, poručila je ona.

»Možemo puno više ako smo zajedno, možemo ostvariti naše ciljeve samo ako smo ujedinjeni, možemo puno toga učiniti i kada je u pitanju Mali Iđoš, Lovćenac, Vojvodina, Srbija. Mi hoćemo Srbiju učiniti europskom državom, prosperitetnom, u kojoj će na djelu biti vladavina prava, koja će imati razvijene institucije, koja će kreirati prave, zdrave politike usmjerene prema interesima građana, koja će voditi uravnoteženu i dobrosusjedsku politiku, državu koja će politiku voditi u dijalogu. Sve ono što vidimo da postoji danas u Europskoj uniji. Takva država će biti regionalizirana, Vojvodina će imati punu autonomiju i mi ćemo imati ono što nam pripada«, poručio je predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Tomislav Žigmanov**.

H. R.

Poticanje znanstveno-istraživačkih projekata o Hrvatima izvan RH

Državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske **Zvonko Milas** i ravnatelj Instituta društvenih znanosti **Ivo Pilar** dr. sc. **Željko Holjevac** potpisali su Sporazum u suradnji kojim su utvrdili važnost podupiranja i razvijanja postojećih, kao i osmišljavanja novih znanstvenih i stručnih projekata te razvijanja odnosa institucija Hrvatske s Hrvatima izvan Hrvatske s ciljem istraživanja ključnih fenomena i najvažnijih pitanja Hrvata izvan domovine, a time istovremeno i očuvanja i promicanja hrvatskog jezika i kulture.

Milas i Holjevac izrazili su spremnost za razvijanje međusobne suradnje i provođenje zajedničkih aktivnosti, posebno u području znanstveno-istraživačke djelatnosti te provedbe znanstvenih i istraživačkih projekata u okviru zajedničkih interesa. Dogovoren je sastanak u narednom razdoblju na kojem će, zajedno sa suradnicima, konkretizirati projekte i detaljnije definirati pravce suradnje.

»Prioritet nam je do ljeta objaviti *Leksikon hrvatskog iseljenništva i manjina* u suradnji sa Središnjim državnim uredom za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Hrvatskom maticom iseljenika, a otvoreni smo i za ostale znanstveno-istraživačke projekte od zajedničkog interesa na dobrobit Hrvata u Bosni i Hercegovini i hrvatskih zajednica širom svijeta, od Europe i obje Amerike do Australije i Novog Zelanda«, istaknuo je ovom prilikom Holjevac.

Milas je kazao je kako je Ured i dosad dobro surađivao s Institutom **Ivo Pilar**, dodavši kako će formalni Sporazum toj suradnji dodatno doprinijeti. »Uvjeran sam kako će se potpisivanjem Sporazuma stvoriti kvalitetan okvir koji će poticajno djelovati na našu buduću suradnju i poboljšati provođenje zajedničkih aktivnosti, posebno u provedbi znanstveno-istraživačkih projekata, u povezivanju s Hrvatima izvan Hrvatske, o temama hrvatskog iseljenništva, hrvatske nacionalne manjine i Hrvata u Bosni i Hercegovini«.

BOJKOT, »luksuz« za manjine

DSHV će vrlo skoro donijeti najprije odluku o tome izlazi li uopće na izbore, a nakon toga u kakvom aranžmanu i s kim, kaže predsjednik stranke Tomislav Žigmanov *
»Kada su ugrožena Ustavom i zakonima garantirana prava crnogorskoj zajednici u Srbiji, nemamo ni jedan razlog biti pasivni i bojkotirati izbore. Svoj nastup na republičkim, pokrajinskim i na većini općinskih izbora vežemo za modernu, proeuropsku koaliciju Vojvođanski front«, kaže predsjednik Crnogorske partije Nenad Stevović

Predizborna kampanja – ili bolje reći predkampanja budući da izbori na svim nivoima u Srbiji, najavljeni za 26. travnja, još nisu raspisani – uveliko se zahuktala. Što se tiče formalnih pretpostavki za izbore nakon izmjena izbornih pravila na republičkoj i lokalnoj razini i Skupština Autonomne Pokrajine Vojvodine je na svojoj 36. sjednici, održanoj 21. veljače, donijela odluku o izmjenama i dopuni odluke o izboru zastupnika u

aktualne vlasti s jedne strane, a s druge pitanje izbornih uvjeta, medijskih sloboda i najavljenog bojkota dijela oporbe. Niti pitanje izbornih uvjeta i sudjelovanja nacionalnomanjinskih stranaka ne privlači puno pažnje, ali se iz dosadašnjih nastupa predstavnika manjinskih stranaka može zaključiti da će sudjelovati na izborima.

Nenad Stevović, Tomislav Žigmanov, Olena Papuga i Aleksandar Odžić

Skupštinu APV kojima je spušten izborni cenzus s dosadašnjih pet na tri posto i određeno da na izbornim listama mora biti 40 posto manje zastupljenog spola. Ovom odlukom usklađeno je izborno zakonodavstvo na svim nivoima u Srbiji od Narodne skupštine, preko pokrajinske do lokalnih skupština.

Ova izmjena, kao ni sami pokrajinski izbori, međutim, nije privukla previše pažnje niti medija niti političkih stranaka. I dalje su u fokusu pažnje, kad su u pitanju izbori, postignuća/afere

Izaći li ne?

Tako je na nedavno održanoj izornoj skupštini Podružnice Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Sombor predsjednik ove stranke **Tomislav Žigmanov** kazao kako »kao predstavnici zajednice koja ima dosta nepovoljan društveni položaj zbog složenosti hrvatsko-srpskih odnosa, zbog mjesne težine nas kao Hrvata ovdje, ne bismo trebali dopustiti luksuz neizlaska na izbore«.

No, za sada, kako kaže Žigmanov, ova stranka još nije donijela i formalnu odluku hoće li i s kime izaći na izbore. Na pitanje kada će DSHV donijeti formalnu odluku hoće li i s kime izlaziti na izbore, Žigmanov kaže: »Vrlo skoro! Najprije odluku o tome izlazi li uopće na izbore, a nakon toga u kakvom aranžmanu i s kim.«

Ipak, DSHV je član bloka Vojvođanski front i već dulje vrijeme sudjeluje na tribinama u gradovima i mjestima po Vojvodini, a nedavno je u Kragujevcu sudjelovao i na inicijalnom sastanku za osnivanje Europskog bloka. Međutim, kaže Žigmanov, ne može se govoriti da su u kampanji za izbore.

»Kao politički subjekt koji je pristupio Vojvođanskom frontu radimo na popularizaciji naše političke platforme, a što se tiče

razgovora koji se vode, to je uobičajen oblik djelovanja političkih partija. Istina, ti razgovori sada imaju i sadržaje koji se tiču stvaranja pretpostavki za eventualni zajednički nastup na izborima, pa sve ima onda i nekakvu predizbornu dimenziju.»

Za sada, kaže Žigmanov, tijela DSHV-a nisu donijela nikakvu odluku o tome hoće li i u kakvoj koaliciji ili samostalno izlaziti na izbore i na kojim nivoima vlasti, te »o tome je još preuranjeno govoriti«, te dodaje, kako »ukoliko se donese odluka da se izlazi na izbore, najpoželjnije bi bilo da se izađe na svim razinama.«

Također je i generalni tajnik LSV-a **Bojan Kostreš** za *Novi magazin* rekao kako aktivnosti Vojvođanskog fronta ne vidi kao predizborne već kao rad na stvaranju politike, te je poručio kako će odluku o tome hoće li LSV izaći na izbore ili ne donijeti Glavni odbor ove stranke kada izbori budu raspisani. Također je rekao

kako očekuje da će članice VF prvo pojedinačno, a zatim i zajednički, donijeti odluku o »borbi za bolju Vojvodinu i europsku Srbiju«, a da osobno misli da bojkot izbora nije dobro rješenje jer će se neizlaskom na izbore omogućiti veći broj zastupničkih mjesta naprednjacima. »Matematički je dokazivo da se bojkotom izbora **Aleksandru Vučiću** daje mnogo veća vlast nego što bi je dobio kada bi ljudi izašli na izbore«, tvrdi Kostreš.

U bloku Vojvođanski front nalazi se i Crnogorska partija, čiji predsjednik **Nenad Stevović** kaže kako će Crnogorska partija sudjelovati na predstojećim izborima »i tako omogućiti da se čuje glas crnogorske manjine u Vojvodini i Srbiji. Kada su ugrožena Ustavom i zakonima garantirana prava crnogorskoj zajednici u Srbiji, nemamo ni jedan razlog biti pasivni i bojkotirati izbore. Svoj nastup na republičkim, pokrajinskim i na većini općinskih izbora vežemo za modernu, proeuropsku koaliciju Vojvođanski front«, kaže Stevović.

Izborni uvjeti i mediji

Što se tiče izbornih uvjeta i slobode medija, koji su predmet velikih sporenja između stranaka koje su se opredijelile za izlazak na izbore i onih koji su za bojkot izbora, Žigmanov kaže kako oni »općenito promatrano, nisu dobri, napose kada je riječ o slobodi medija, to jest dostupnosti sadržaja koji se tiču nacionalnih manjina. No, DSHV za takvu situaciju ne snosi nikakvu odgovornost, pa vrlo teško može utjecati da se ista i promijeni.«

Stevović, pak, kaže kako su »izborni uvjeti refleksija sveukupnog društvenog ambijenta u Srbiji. Imajući u vidu da živimo

u predpolitičkom društvu, shodno tome je i kvaliteta izbornih uvjeta. Kada naša država dostigne nivo zapadnih demokracija, i izborni uvjeti će biti na tom nivou.«

Što se tiče izbornih pravila koja se odnose na nacionalnomanjinske stranke Stevović smatra da je »izmjena zakonskih pravila nekoliko mjeseci prije izbora po više faktora upitna, a za nacionalne manjine predstavlja smanjivanje stečenih manjinskih prava. Imajući u vidu da se predviđa obveza da izborne liste političkih stranaka nacionalnih manjina moraju dobiti potvrdu od nacionalnih vijeća. Zakon o nacionalnim vijećima ne predviđa vijećima tu vrstu ingerencija. S druge strane, ogromna većina nacionalnih vijeća su pod direktnom kontrolom vladajućih političkih struktura i ne predstavljaju autentične predstavnike svojih nacionalnih zajednica niti se bore za njihove interese.«

Ideološke osnove i nacionalnomanjinska prava

Na pitanje što je Crnogorsku partiju motiviralo da pristupi Vojvođanskom frontu, koji okuplja stranke različitih profila od socijaldemokrata do liberalnih, konzervativnih, Stevović odgovara:

»Vojvođanski front je modernistički i proeuropski politički pokret koji ima viziju i gleda u budućnost, a Crnogorska partija je dio koalicije jer podržava regionalizaciju, decentralizaciju i punu autonomiju Vojvodine. Front također zastupa i dosljedno poštovanje kulturne autonomije nacionalnih zajednica i poštovanje propisa o službenoj uporabi jezika i pisama – što je za crnogorsku zajednicu posebno važno, imajući u vidu da nam se u općini Vrbas krši ustavno i zakonsko pravo na korištenje crnogorskog kao službenog jezika. Također se inzistira na dosljednom poštovanju principa sekularnosti u društvu i odvojenosti crkve i države. Značaj tog principa možemo vidjeti i u Crnoj Gori, gdje jedna grupa vjernika pokušava sebi uzeti za pravo da upravlja državom i bira koje zakone će poštovati a koje neće. Konačno, crnogorska zajednica u Srbiji potpuno podržava politiku Vojvođanskog fronta za punopravno članstvo Srbije u EU i NATO, pogotovo jer je i naša matica Crna Gora u NATO i prva u redu za ulazak u EU. Ideja Vojvođanskog fronta je da u našim uvjetima implementira europska rješenja o jakim regijama i autonomiji, i to može pobijediti duboku političku krizu u Srbiji i nestabilnost, koja je istovremeno njen vodeći 'izvozni proizvod' u zemlje regije.«

LSV, koja je okosnica ovog saveza, poznata je po svojoj »autonomasškoj« orijentaciji i može se reći »anacionalnom pristupu« dok se nacionalno-manjinske stranke organiziraju na osnovu nacionalne pripadnosti i radi zalaganja prije svega za nacionalno-manjinske ciljeve. Kako se tako različite ideološke osnove usklađuju u ovome bloku, pitali smo Stevovića:

»Pored dominantnog zalaganja za nacionalnomanjinske ciljeve naše zajednice, Crnogorska partija želi pružiti svoj doprinos demokratskom razvoju AP Vojvodine i Republike Srbije. Boreći se za interese svoje nacionalne zajednice ne želimo se getoizirati već aktivno sudjelovati u svim političkim procesima koji se tiču budućnosti zemlje čiji smo građani. LSV i Vojvođanska partija su prirodni partneri nacionalnim strankama, jer dijelimo isti sustav vrijednosti. Dokaz za to je i dokument, politička platforma, Memorandum o budućnosti Vojvodine koji predstavlja nukleus okupljanja Vojvođanskog fronta«, kaže Stevović za *Hrvatsku riječ*.

J. D.

Prostor za veću vidljivost

Fenomen društvenih medija, u najvećoj mjeri, nije mimoišao ni medije ovdašnje hrvatske manjine, koji su među platformama najviše prepoznali Facebook * Iako je teško izvući neki točan zaključak o tomu koji su sadržaji najčitaniiji, najkomentiraniji ili najdjeljeniji, čini se da publiku više zanima neka kulturna manifestacija nego li neka ozbiljnija politička tema

Društvene mreže (Facebook, Instagram, Twitter...) i društveni mediji (Youtube) postale su dio naše »ekranske« svakodnevnice, bez obzira na generacijsku pripadnost. Bez obzira na to pratite li ih na ekranu svojeg kućnog računala ili ekranu mobitela negdje na ulici. Mladi su od roditelja pobjegli na Instagram, srednje generacije i stariji »fejsbuče«, Youtube nudi sadržaje za sve, dok je Twitter, iako ga imaju brojne javne ličnosti, među širom populacijom slabije zaživio.

Potencijal društvenih mreža su već odavno prepoznali i mediji koristeći ih u širenju svojih sadržaja, ali i različitim kampanjama za jačanje svoje popularnosti. Ovaj trend, u najvećem mjeri, nije mimoišao ni medije hrvatske manjine u Srbiji (od javnih glasila do produkcija udruga), koji su među digitalnim platformama najviše prepoznali Facebook. Predstavnici medija s kojima smo razgovarali suglasni su oko »općeg mjesta«, a to je da su društvene mreže dobra platforma kako bi ono što proizvode došlo do većeg broja ljudi. Međutim, da se zaključiti kako te platforme nisu još dovoljno iskorištene, od broja praćenja do angažmana na Instagramu, vezanom za vizualne/foto sadržaje i Youtubea koji se smatra televizijom novoga doba. No, krenimo redom...

Javni mediji

S oko 2.700 pratitelja, stranica tjednika *Hrvatska riječ* najzaprćenija je na Facebooku od stranica svih ovdašnjih hrvatskih medija. Usporedbe radi, tiraža ovoga tjednika kojega izdaje istoimena, profesionalna novinska ustanova iz Subotice, je 1.500 primjeraka.

»Facebook je u Srbiji još uvijek najkorištenija društvena mreža, posebno za srednju i stariju populaciju, a poznato je da je hrvatska manjinska zajednica, kojoj se primarno obraćamo, u prosjeku dosta stara – iznad 48 godina starosti. Uglavnom plasiramo sadržaje iz našeg tjednika preko poveznice na naš sajt www.hrvatskarijec.rs, a imamo i posebne sadržaje kreirane isključivo za Facebook – fotogalerije, vijesti ili video zapise. Svakodnevno smo prisutni na Facebooku s raznovrsnim sadržajima, u prosjeku oko 1.000 korisnika vidi našu objavu, a kada imamo fotogaleriju s nekog događaja to onda zna biti i nekoliko puta više. Teško je izvući neki precizan zaključak o tome koji sadržaji su najčitaniiji, najkomentiraniji ili najdjeljeniji, jer tu brojke fluktuiraju, ali nerijetko našu publiku više zanima recimo neka veća kulturna manifestacija nego li neka tema vezana za manjinska prava, poput službene uporabe jezika ili informiranja. Političke teme su zanimljive uglavnom u slučaju nekog incidenta, recimo prijedora oko tzv. bunjevačkog pitanja i slično. Dosta pozornosti ponekad dobivaju i neki lokalni komunalni problemi. Najpraćeniji su sadržaji vezani za Hrvate u Suboti-

ci, što je donekle i očekivano jer je to centar političkog i kulturnog života zajednice. Peko Facebooka smo znatno vidljiviji svima, pa tako i Hrvatima koji su zbog različitih razloga u proteklih nekoliko desetljeća otišli iz Vojvodine, a zanima ih što se dešava u 'zavičaju'. Imamo ih među pratiteljima«, kaže administrator Facebook stranice *Hrvatske riječi* **Davor Bašić Palković**, dodajući da ovih dana starta i Instagram stranica ove medijske kuće koja će im služiti za komunikaciju s mlađom populacijom.

Još jedan profesionalni javni medij koji informira na hrvatskom je Radio-televizija Vojvodine. Iako pojedine manjinske redakcije pri RTV-u imaju svoju Facebook stranicu, Uredništvo programa na hrvatskom ne koristi ni Facebook niti bilo koju drugu društvenu mrežu u plasmanu svojih medijskih sadržaja. Zamjenica urednice **Gordana Jerković** kaže kako u hrvatskom uredništvu nemaju dovoljno kadrovskih resursa kako bi bili angažirani i oko društvenih mreža. Dodaje pak kako se njihove televizijske emisije mogu pronaći na sajtu javnoga servisa www.rtv.rs u sekciji za odgođeno gledanje.

Nezavisne produkcije

Udruga novinara *Cro info* iz Subotice, koja se bavi televizijskom produkcijom te vodi internetski portal www.croinfo.rs, prisutna je na Facebooku od 2014. gdje ima 1.011 pratitelja. Ima i svoj Youtube kanal gdje »postavlja« svoje TV priloge.

»Društvene mreže mogu odigrati veliku ulogu u cilju promocije medija, posebno onih tradicionalnih. Naša dosadašnja iskustva pokazuju kako najviše 'lajkova' na Facebooku dobivaju sadržaji koji su prije svega ekskluzivni, praćeni fotografijama te posjeduju upečatljivi naslov bez obzira je li tema politička, društvena, kulturna, sportska ili neka druga. S druge strane, mogućnost pre-

Nevidljivi radio

Osim na valovima postaja, radijskih sadržaja hrvatske manjine uopće nema na nekoj društvenoj mreži ili mediju, primjerice Soundcloudu, Mixcloudu ili Anchoru. U pitanju su emisija *Glas Hrvata* koju realizira HKD *Vladimir Nator* iz Stanišića, emisija na hrvatskom u produkciji Radija Novi Sad (RTV) i emisija koju radi subotička udruga *Cro news*. Društveni mediji bi im mogli pojačati slušnost, jer nisu uvjetovani frekvencijskim dosegom emitera. S druge strane, njihovo odsustvo s ovih platformi možda i ne čudi, jer radio u svojem tradicionalnom formatu, osim u slučaju starije populacije, postaje sve više medij za slušanje samo u automobilu.

zentiranja audiovizualnih sadržaja putem Youtubea, pridonosi da naši korisnici nisu vremenski niti prostorno ograničeni terminima i dometom TV ili radio emitera», kaže **Branimir Kuntić** iz udruge *Cro info*.

I mjesečnik *Hrvatske novine*, koje proizvodi Hrvatska nezavisna lista iz Subotice, ima svoju Facebook stranicu (*Hrvatske novine Subotica*). Stranica je kreirana 2014. i ima 766 pratitelja.

»Broj naših objava zavisi od aktivnosti hrvatskih institucija i udruga u Srbiji, te se može reći da je prosjek oko 10 objava tjedno. Najviše objava imamo iz kulture, a objavljujemo i aktivnosti DSHV-a jer su oni jedina aktivna hrvatska stranka. 'Dijelimo' i sadržaje hrvatskih institucija, DSHV-a i udruga. Najviše pregleda imaju objave vezane za poznate i velike manifestacije poput *Dužijance* ili *Velikog prela*. Slično važi i za naš Youtube kanal. Možemo reći da su društvene mreže pridonijele većoj komunikaciji s čitateljima, iako do sada nismo koristili opciju plaćenog reklamiranja neke naše objave ili snimke», kaže **Zlatko Išković** iz *Hrvatskih novina*.

Katolički mediji

U medije na hrvatskom jeziku spadaju i katolički mjesečnik *Zvonik* te Radio Marija.

Zvonik je prisutan na Facebooku od 2012. i ima 1.712 pratitelja. Ističu se po tomu što na svojoj stranici emitiraju »žive« video prijenose s javnih događaja.

»Na našoj Facebook stranici tek povremeno donosimo sadržaje iz našeg mjesečnika, ali zato imamo fotogalerije te video prijenose s događanja u Subotičkoj biskupiji, zahvaljujući entuzijazmu i angažmanu pojedinca koji je u uredništvu *Zvonika*. Te snimke imaju lijep broj pregleda, od nekoliko stotina do više od 2.000.

Plan nam je u budućnosti biti aktivniji na socijalnim mrežama, kao što su Facebook i Instagram, na taj način bismo bili bliži našim čitateljima i aktualniji od tiskanog mjesečnika», kaže urednik *Zvonika* **Vinko Cvijin**.

Radio Marija je, osim u etru, prisutna na društvenim mrežama. Ima Facebook stranicu od 2010. i solidnih 2.316 pratitelja. Među ovdašnjim hrvatskim medijima ističu se uporabom Instagrama, na kojem imaju oko 470 pratitelja. Imaju i Youtube kanal, doduše sa skromnih šest videa.

»Svjetska obitelj Radio Marije je prije nekoliko godina tražila da budemo aktivni i na društvenim mrežama, a Radio Marija Srbije je tu aktivnost započela još ranije na Facebook stranici, koja je bila među prvim od svih Radio Marija u svijetu. Najviše smo aktivni preko Facebook stranice i Instagrama gdje želimo našim slušateljima najaviti ono što će biti u našem programu ili ono što se trenutno emitira, ali isto tako želimo da i kroz te društvene mreže Božja riječ dođe u njihove domove. To je za one koji možda nemaju načina da odu na misu i da na taj način mogu pročitati barem dnevna čitanja. Isto tako, želimo doći i do mladih ljudi. Kod naših objava, slušatelji nam se javljaju iz Hrvatske, Austrije, Njemačke, Švedske itd., što nam je drago, jer vidimo da ima rezultata u tome što je Radio Marija prisutna i na društvenim mrežama», kaže **Dario Marton** iz Radio Marije, dodajući kako se u budućnosti planiraju jače angažirati oko svojeg Youtube kanala.

Glasila hrvatskih udruga poput *Mirosljuba*, *Glasnika Pučke kasnije 1878.* ili *Gupčeve lipe* nisu zastupljena na društvenim mrežama, mimo pojedinih informacija na Facebook stranicama njihovih udruga.

H. R.

Za sada bez natjecanja na hrvatskom

*Kviz **Koliko se poznajemo** realizira se, osim na srpskom, i na mađarskom, slovačkom, rumunjskom i rusinskom jeziku*

O d 2006. godine Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu, propise i nacionalne manjine – nacionalne zajednice organizira kviz *Koliko se poznajemo*, koji se emitira na Radio-televiziji Vojvodine. Riječ je o jednom od najdugotrajnijih projekata poticanja tolerancije i multikulturalizma, onako kako ga je zamislilo resorno pokrajinsko tajništvo i realiziralo skupa s pokrajinskim javnim medijskim servisom. Kviz, namijenjen srednjoškolcima, ima relativno jednostavnu koncepciju. U jednogodišnjim ciklusima natjecanja u znanju iz područja povijesti i kulture naroda koji žive u Vojvodini, bore se tri tima, u svakome po troje redovitih natjecatelja. Jedan natjecatelj je u pričuvi i on može zauzeti mjesto jednog od troje redovitih, ali samo jednom tijekom emisije. Sudionici koji su sudjelovali u nekom od prethodnih ciklusa mogu u idućima samo bodriti svoje školske drugare, ali ne i natjecati se, čime se potiče sudjelovanje većeg broja natjecatelja. U svakoj četvrtzavršnici sudjeluju četiri momčadi, od kojih prva odmah prolazi u poluzavršnicu, a od onih na drugom mjestu prolaze tri s najvećim brojem bodova. Raspored timova u četvrtzavršnici se odlučuje ždrijebom. Organizator se svake godine brine za prijevoz svih sudionika na kvalifikacijske susrete, kao i u više razine ovoga natjecanja, te za nagrade.

Nedosljednosti materijala za pripremu

Isti organizator naglasio je, tijekom predstavljanja ciklusa koji pokriva tekuću školsku godinu (ciklusi počinju nekoliko tjedana nakon početka prvoga polugođa školske godine), da se kviz realizira, osim na srpskom, i na mađarskom, slovačkom, rumunjskom i rusinskom jeziku. Na upit zbog čega kviz nije organiziran i na hrvatskom jeziku, predstavnik Pokrajinskog tajništva za obrazovanje nam je odgovorio da za sada nije bilo prijavljenih za natjecanje na hrvatskom jeziku, te da je Tajništvo svakako spremno da kviz organizira i na »šestom« jeziku koji je u Vojvodini u službenoj uporabi. Predsjednica Odbora za obrazovanje Hrvatskog nacionalnog vijeća **Margareta Uršal** pojasnila je da je Odbor spreman poticati srednje škole u kojima se nastava izvodi na hrvatskom jeziku na prijavljivanje za sudjelovanje u ovom kvizu.

»Međutim, kada sam pogledala publikaciju *Vojvođanski mozaik*, koja služi za pripremu učenika za sudjelovanje u kvizu, uočila sam da hrvatska nacionalna manjina nije predstavljena onako kako bi trebalo, te sam se konzultirala s kolegom iz Hrvatskog nacionalnog vijeća i kolegom povjesničarem iz Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata koji su potvrdili moje sumnje. Po-

greške se odnose na prikaz pojedinih povijesnih događaja i procesa, te osoba. Namjera nam je ukazati Pokrajinskom tajništvu za obrazovanje na njih, te, ukoliko se isprave, naredne godine bi, sigurna sam, bilo na natjecanju i srednjoškolaca koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku», kazala je za naš tjednik Uršal.

Hrvatski i četiri škole

Kapaciteta da se kviz organizira i na hrvatskom jeziku svakako ima, budući da se nastava na našem jeziku odvija u četiri subotičke srednje škole: Gimnaziji *Svetozar Marković*, Politehničkoj, Srednjoj medicinskoj školi i u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji *Paulinum*. No, ukoliko se zaviri u prošlogodišnje izdanje publikacije *Vojvođanski mozaik – crtica iz kulture nacionalnih zajednica Vojvodine* na srpskom jeziku, autora **Aleksandre Popović** i **Zoltána Aryelána**, zaista se može naći pregršt uredničkih manjkavosti, pomalo nedosljednosti i nekoliko izostavljanja. Neke od njih su elementarne, pa se događaj koji se u Novom Sadu odigrao 25. studenog 1918. naziva, u ovdašnjem društveno-medijском *mainstreamu* uobičajenim a netočnim imenom »Velika na-

rodna skupština Srba, Bunjevaca i ostalih Slovena«. U poglavlju »Običaji Hrvata u Vojvodini« prilično pojednostavljeno (pa čak i srpskim pravopisom dvosmisleno) navodi se: »Važni praznici u Hrvata: Materice – slavlje majki; Oci – dan kada se slave očevi; Božić; Uskrs; Svadbarski običaji«. Osim što se ovdje miješaju blagdani i običaji koji im pripadaju, teško ovdašnji Hrvat neće postaviti pitanje zašto nije spomenuta *Dužijanica*. Ona je, ako je ravnati se po upitnom ukusu i arbitraži autora, smještena u »Običaje Bunjevaca«. Kada je dio koji se tiče književnosti Hrvata u Vojvodini u pitanju, istaknut je jedan jedini (i zaista veliki) književnik – **Petko Vojnić Purčar**. Istovremeno se u *Vojvođanskom mozaiku* našlo mjesta za čak petoricu rusinskih književnika, trojicu Rumunja, dvojicu Slovaka i šestoricu Mađara, reprezentе prilično duge povijesti književnosti na ovim prostorima. Učenici i mentori koji ih pripremaju za ovaj kviz, možebitno, unatoč točnom spominjanju velikog broja ovdašnjih hrvatskih književnika, počev od **Mihovila Radnića** pa sve do **Slavka Matkovića**, ostat će bez znanja o ikome od njih, dok će istovremeno »apsolvirati« majstore rusinske pisane riječi. Da se primijetiti da je ranija koncepcija ovoga priručnika (izdanja su imala naslov »Koliko se poznamo – iz povijesti nacionalnih zajednica u Vojvodini«), bila daleko temeljitija. Na četrdesetak stranica više, u autorstvu je ove publikacije sudjelovalo i do 13 autora, među kojima i **Kalman Kuntić**, diplomirani pravnik.

U dosadašnjim izdanjima kviza hrvatske su teme bile solidno kotirane. Ako ništa drugo, to bi mogao biti motiv našim srednjoškolcima da pokažu koliko znaju o podneblju u kojem žive naši ljudi i o plemenitom spektru ljudi s kojima su ga Hrvati dijelili i s kojima ga i dalje dijele. Pokrajinsko Tajništvo za obrazovanje, na naš upit, odgovorilo je da je spremno čim prije objelodaniti publikaciju *Vojvođanski mozaik* i na hrvatskom jeziku, ukoliko na tom jeziku bude bilo natjecateljskoga interesa.

Marko Tucakov

Natječaj za Hrvate izvan Republike Hrvatske

U cilju promicanja veza i jačanja suradnje Republike Hrvatske sa Hrvatima izvan Republike Hrvatske, očuvanja i jačanja nacionalnog identiteta, zaštite prava i interesa hrvatskih zajednica, očuvanja hrvatskog jezika, kulturnog stvaralaštva i baštine te poticanja hrvatskog kulturnog zajedništva, kao i pomoći ugroženim pojedincima – pripadnicima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske objavio je 1. Javni poziv za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2020. godinu.

Prijava projekata odnosno prijava za pomoć ugroženim pojedincima se podnosi u elektroničkom i papirnatom obliku. Nakon što se e-prijavni obrazac konačno preda i spremi putem računalnog sustava dostupnog na mrežnoj stranici <https://eprijava-hrvatiizvanrh.in2.hr>, potrebno ga je ispisati, ovjeriti potpisom i pečatom (u slučaju A kategorije) odnosno ispisati i vlastoručno potpisati (u slučaju B i C kategorije) te zajedno s ostalom traženom dokumentacijom u papirnatom obliku, dostaviti poštom

na adresu: Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Trg hrvatskih velikana 6, 10000 Zagreb, Republika Hrvatska s naznakom: »za Javni poziv za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2020. godinu«

Ukoliko prijavitelj – ugroženi pojedinac (C kategorija) nije u mogućnosti podnijeti prijavu u elektroničkom obliku, istu može podnijeti samo u papirnatom obliku putem Prijavnog obrasca C – papirnata prijava.

Rok za podnošenje prijava u elektroničkom i papirnatom obliku je 30 dana od dana objave Javnog poziva i traje zaključno do 20. ožujka 2020. godine.

Dodatne informacije mogu se dobiti na brojevima telefona: +3851/6444-682, +3851/6444-669 radnim danom u vremenu od 10 do 15 sati ili na e-mail adresi: programi-projekti@hrvatiizvanrh.hr

e-prijavni obrazac na: <https://eprijava-hrvatiizvanrh.in2.hr>

Antun Vujević, predsjednik zagrebačkog Društva vojvođanskih i podunavskih Hrvata

Poštovati vlastitu tradiciju

Društvo vojvođanskih i podunavskih Hrvata već 30 godina svojim radom i nesebičnim zalaganjem nastoji sačuvati običaje bunjevačkih Hrvata i pokazati da nisu zaboravili svoj zavičaj, svoju Bačku
** U održanju i samobitnosti važnu ulogu ima tradicija, čuvanje obiteljskih narodnih običaja koji unose ljepotu u život zajednice i jačaju njenu međusobnu povezanost, privrženost i ljubav*

Intervju vodio: Zvonko Sarić

Bački Hrvati koji žive u Zagrebu, organizirani u Društvo vojvođanskih i podunavskih Hrvata, okupili su se nedavno, 19. veljače, u svom klupskom prostoru u Zagrebu na redovitoj Godišnjoj skupštini, nakon koje je održano *Prelo*, spajajući tako ta dva događaja u jednom danu. O radu ovog Društva, aktivnostima koje su predviđene na godišnjoj skupštini, kao i o prijašnjim postignućima, razgovarali smo s predsjednikom DVPH **Antunom Vujevićem**, rodom iz Lemeša.

Antun Vujević (1954.) nakon osnovne škole upisao je prirodoslovni smjer Gimnazije u Somboru. Odlazi u Zagreb 1973. godine na studij Fizike na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu. Po završetku studija zaposlio se kao profesor fizike u Obrazovnom centru *Nikola Tesla*, a nakon 1990. godine, u X. Gimnaziji *Ivan Supek* u Zagrebu. Bio je mentor studentima 4. godine studija iz predmeta metodika nastave, organizator općinskih i županijskih natjecanja iz fizike u Zagrebu, član državnog povjerenstva i sastavljač zadataka za natjecanje iz fizike. Nekoliko godina bio je član povjerenstva Ministarstva obrazovanja za srednjoškolske udžbenike iz fizike. Danas radi kao profesor fizike u X. Gimnaziji.

Što je bio motiv za osnivanje Društva?

Bački Hrvati dolaskom u Zagreb, bilo zbog studija ili posla, rado su se okupljali i družili, intenzivnije i između dva rata. Okupljanje i druženje je nastavljeno do danas. Društvo koje djeluje danas formalno je utemeljeno 21. travnja 1990. godine svojim Statutom i odredbama. Motiv za osnivanje Društva bio je da se promovira i pokaže široj hrvatskoj javnosti kultura i običaji koji su karakteristični za bunjevačke Hrvate.

O kojim se temama razgovaralo na nedavnoj godišnjoj skupštini Društva?

Društvo je održalo redovitu godišnju skupštinu 19. veljače u svojim prostorijama, u Vukovarskoj ulici, na kojoj smo se osvrnuli na aktivnosti u proteklih godinu dana i predložili program aktivnosti za ovu godinu. Uz proslavu naših dragih i lijepih običaja, Materica, Uskrsnog ponedjeljka ili polivača i Prela, Društvo je 29. studenoga, u Hrvatskoj matici iseljenika organiziralo izložbu fotografija *Salaši kroz godinu*. Autori fotografija su **Ivan Horvat** iz Lemeša i **Stana Matarić** iz Sombora. Na četrnaest panela objektivom su ovjekovječeni objekti ruralne arhitekture u

okolici Lemeša i Sombora u različita godišnja doba. Uz zvuke tamburica, osim mene, o salašima i svojim istraživanjima je govorila profesorica **Milana Černelić**, kao i **Marija Zaić-Kubatović**. Povodom godišnjice rođenja svećenika i glazbenika **Albe Vidakovića** objesili smo vijenac na kuću u kojoj je živio i djelovao u Zagrebu.

Koje biste veće, značajnije aktivnosti Društva istaknuli tijekom proteklih godina, a koje su aktivnosti zacrtane u narednom razdoblju?

Društvo vojvođanskih i podunavskih Hrvata već 30 godina svojim radom i nesebičnim zalaganjem nastoji sačuvati običaje bunjevačkih Hrvata i pokazati da nisu zaboravili svoj zavičaj, svoju Bačku. Duboko svjesni da je čuvanje identiteta posebno važno i ima neprocjenjivi značaj u sadašnjem trenutku globalizacije u svijetu, bački Hrvati čuvanjem vlastitog identiteta i običaja poštuju vlastitu tradiciju, protkanu snažnom ljubavlju prema svemu što ih okružuje, a na prvom mjestu ljubavlju prema djetetu, Domovini i Bogu. U održanju i samobitnosti važnu ulogu imaju tradicija, čuvanje obiteljskih narodnih običaja koji unose ljepotu u život zajednice i jačaju njenu međusobnu povezanost, privrženost i ljubav. Među bunjevačkim Hrvatima posebno su dragi blagdan majki Materice, koje se slave na treću nedjelju došašća, Uskrsni ponedjeljak ili *polivači*, te bunjevačko *Prelo*. Društvo prati i događaje koji su vezani uz povijest, kulturu i znanost. Tijekom proteklih godina bilo je niz aktivnosti koje je organiziralo Društvo ili u njima sudjelovalo. U Etnografskom muzeju u Zagrebu, od 17. veljače do 17. ožujka 1998. godine, održana je izložba pod nazivom *Iz baštine bačkih Hrvata – Bunjevaca*. Hrvatska javnost bila je slabo informirana u doprinosu mnogih bačkih Hrvata koji su u anonimnosti sakupljali i čuvali bogatu baštinu. Da bismo približili to kulturno blago, organizirali smo navedenu izložbu. Godine 2014. u Etnografskom muzeju postavljena je izložba *Slike od slame i Božićnjaci bačkih Hrvata – Bunjevaca*. U Klovičevim dvorima je postavljena izložba slika iz ostavštine **Vinka Perčića**, a 2016. godine je u Matici hrvatskoj uz prikazivanje filma *Svatovski narodni običaji Hrvata – Bunjevaca u subotičkom kraju* redatelja **Rajka Ljubića**, profesorica Milana Černelić iznijela zanimljivosti sa svojih istraživanja o svatovskim običajima. Godine 2015. u Matici hrvatskoj smo, uz prikazivanje filma *Jeka mog djetinjstva* redatelja **Rajka Ljubića** i nekoliko pjesama, proslavili 80. rođendan našeg dugogodišnjeg člana, gospodina **Luke Štilinovića** po čijem je scenariju i snimljen film. Sljedeće, 2016. godine, smo održali i filmsku večer u čast redatelja **Petra Šarčevića** i glumca **Vlatka Dulića**, a 2018. godine održana je misa u spomen svećenika i pjesnika **Alekse Kokića**, po kome je i jedna ulica u Stenjevcu dobila ime. Godine 1997. i 1998. sudjelovali smo u programu *Božić u Ciboni* na kojem je naša članica Društva **Ines Vujević** u narodnoj nošnji bunjevačkih Hrvata prinijela tradicionalni kolač – božićnjak do Svete Obitelji poželjevši »Sritan Božić svima«. Bilo je niz drugih aktivnosti u kojima je Društvo sudjelovalo.

Održano je i ove godine Prelo. Od kada Društvo održava prelo? Približite čitateljima Prelo koje se održava u organizaciji Društva.

U subotu, 15. veljače, ove godine smo održali godišnju skupštinu Društva i sjećanje na *Prelo*. Sjećanje na *Prelo* se održava od početka rada Društva svake godine. Neki put su *prela* odr-

žana i u restoranima *Pivnica* ili *Dom željezničara*, ali posljednjih nekoliko godina ovo sjećanje održavamo u prostorijama našeg Društva. Luka Štilinović nam se na svoj osebujan i slikovit način obrati, prisjećajući se povijesti održavanja *Prela*, a spomenuvši i današnje prilike i želju da nastavimo očuvati taj naš tradicionalni i dragi običaj. Ostali su se članovi također prisjetili svojih sudjelovanja na priredbama u svojim mjestima u Somboru, Lemešu, Tavankutu i Subotici. Kao dugogodišnji organizator *Prela* u Tavankutu i Subotici svoja sjećanja nam je ispričao i **Naco Zelić**. Uz večeru, nezaboravne *fanke* i tombolu, druženje potraje i po nekoliko sati. Održano je i *Prelo mladih* u organizaciji Društva. U subotu, 22. veljače, i mladi iz Bačke su održali u restoranu *Lučko Bunjevačko prelo*. Oni već nekoliko godina organiziraju *prela* uz tamburaše iz Subotice, večeru i bogatu tombolu uz druženje.

Je li Društvo neprofitna organizacija, kako se financira, aplicirate li na natječaje?

Društvo je neprofitabilna organizacija. Uz godišnju članarinu Društvo sakupi nešto novaca i organiziranjem tombole ili dobrovoljnim donacijama. Toliko da može platiti režije za prostorije koje koristimo. Nismo aplicirali na natječaje, jer bismo tada morali voditi složenije financije u sustavu PDV-a, a osobe za takve poslove nemamo.

Kako funkcionira nakladničko djelovanje Društva? Koliko znam objavljene su dvije knjige Lajče Perušića. Ima li tu ideja, ciljeva, mogućnosti za veću produkciju?

Društvo nema mogućnosti financijski pomagati u nakladništvu, ali smo spremni na svaku drugu pomoć kao i na predstavljanje književnih djela. Tako smo organizirali predstavljanje knjige o. **Mate Miloša** *Otajstvom Isusova djetinjstva do mistike*, Zbornika radova Milane Černelić, prisustvovali smo na promocijama u Matici hrvatskoj, Društvu književnika i na Filozofskom fakultetu.

Društvo je u Zagrebu održalo spomen na akademika, profesora fizike Gaju Alagu, a govorili ste o životu i radu profesora Alage i u Lemešu 2019., u povodu 30. godišnjice smrti akademika. Koliko znam, postoji inicijativa da se postavi spomen ploča Gaji Alagi u Lemešu. Je li ta inicijativa potekla od Vas?

Društvo je u Matici hrvatskoj u studenom 2018. godine, povodom 30 godina smrti, održalo sjećanje na život i rad profesora, akademika **Gaje Alage**, rođenog u Lemešu. Uz profesora **Ksenofona Ilakovca**, koji je govorio o znanstvenom radu profesora Alage, prisjetio sam se i svojih druženja s profesorom. I danas rado svojim učenicima nastojim pojasniti važnost i veličinu rada profesora Alage u izučavanju beta raspada i strukture jezgre s istraživačima koji za svoj rad dobivaju Nobelovu nagradu iz fizike. Svake godine za vrijeme školskih praznika profesor bi dolazio u Lemeš u posjet svojim roditeljima, pa je uvijek poslao oca, dida **Martina**, da me pozove na razgovor. Iako kao srednjoškolac nisam razumio sve zakonitosti nuklearne fizike, bila mi je velika čast razgovarati s profesorom. I nakon studija smo često razgovarali te je bio gost, predavač u našoj Gimnaziji. Nakon predavanja, zadržali smo se još nekoliko sati u razgovoru o putovanju i posjetama profesora najcjenjenijim svjetskim sveučilištima. Želja nam je i u Lemešu jednom spomen pločom obilježiti važnost djela profesora Gaje Alage.

Informiranje i službena uporaba jezika i pisma

Polugodišnji put do preliminarnih strateških dokumenata

Prvi radni sastanak članova timova za izradu Strategije informiranja na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji i Strategije službene uporabe hrvatskog jezika i pisma održan je u srijedu, 19. veljače, u prostorijama Hrvatskog nacionalnog vijeća u Subotici. Ovom je prigodom predsjednica HNV-a **Jasna Vojnić**, među ostalim, predstavila akcijski plan za naredno razdoblje te su podijeljene zadaće članovima timova.

Ideja i potreba za strateškim planiranjem je, prema njenim riječima, naslijeđena iz prethodnih saziva HNV-a budući da su Strategija obrazovanja i Strategija kulture usvojene 2016., odnosno 2017. godine.

»Godinu dana nakon konstituiranja četvrtog saziva HNV-a došle su na red i ove druge dvije strategije, što je izuzetno važno, jer skromne ljudske i financijske resurse moramo dobro rasporediti i dobro posložiti prioritete zajednice kako bi i naši ciljevi i učinkovitost bili maksimalni. S tim ciljem smo danas i podijelili zadaće, u oba tima je po osam članova – iskusnih stručnjaka iz različitih područja, koji će u narednih šest mjeseci izraditi preliminarne strateške dokumente, zapravo nacрте strategija, koji će biti podvrgnuti javnim raspravama, bit će prezentirani na raznim okruglim stolovima i na koncu će HNV usvojiti ove dokumente kao odrednice za narednih pet godina svojega rada. Sigurna sam da ćemo tijekom ispitivanja javnog mnijenja i istraživanja stvarnog stanja ova dva područja doći do nekih podataka koje do sada nismo znali i onda temeljem toga planirati daljnje strateške korake«, kaže Vojnić.

Na pitanje što je polazište hrvatske zajednice za izradu strategija informiranja, odnosno službene uporabe jezika i pisma i kakvo je stanje glede ova dva područja, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i jedan od članova Tima za izradu

Strategije informiranja na hrvatskom **Tomislav Žigmanov** kaže kako postoje deficiti u oba ova segmenta manjinskih prava Hrvata u Srbiji.

»Da bismo se pozicionirali kada je u pitanju budućnost, moramo znati što postoji i kada je u pitanju informiranje na hrvatskom jeziku kao i službena uporaba jezika. Još uvijek postoje deficiti po pitanju racionalne slike u oba segmenta naših manjinskih prava. Treba sagledati situaciju, poteškoće, izazove i onda vidjeti koje su aktivnosti potrebne da bi se stanje unaprijedilo. Od poboljšanja kvalitete informiranja na hrvatskom, usustavljanja na stvaranju mreže jedinstvenog integrativnog medijskog portala, a kada je u pitanju službena uporaba jezika, vidjeti gdje i koja prava imamo i što bi sve trebalo da bi se ona bolje koristila u oba ta segmenta. Informiranje je izuzetno razvijeno, međutim to još uvijek ne djeluje kao unutar sebe ustrojena scena koja bi surađivala i zajednički radila na pothvatima koji bi bili usmjereni k ostvarivanju boljitka pripadnika hrvatske zajednice. Još uvijek djelujemo kao zajednica upojedinjenih subjekata koji odrađuju svoje poslove, imaju svoje misije koje realiziraju, ali to još uvijek nije dio zajedničkog pothvata koji treba postojati u ovom segmentu«, ističe Žigmanov.

Jedan od članova Tima za izradu Strategije službene uporabe jezika i pisma je **Mato Groznica**, koji kao prevoditelj na hrvatski jezik u Pokrajinskom tajništvu za obrazovanje, upravu, propise i nacionalne manjine – nacionalne zajednice, kaže kako se hrvatski kao službeni jezik u državnim tijelima u Vojvodini ne koristi u zadovoljavajućoj mjeri.

»Očekujem da ovom strategijom postignemo veći stupanj korištenja hrvatskoga jezika kada je u pitanju njegova službena uporaba, a to znači da ono što sada imamo na papiru, da to za-

živi u praksi. Primjerice, imamo *Službeni list AP Vojvodine* na hrvatskom, a znam da vrlo malo hrvatskih institucija dobiva i čita taj list upravo na svom materinjem jeziku. Plašim se da ako tako nastavimo i ništa ne poduzmemo, jednog dana će se postaviti pitanje zašto uopće ovaj list treba imati na hrvatskom jeziku. Tu je i pitanje natječaja tijela pokrajinske uprave ili lokalne samouprave, u kojoj mjeri su oni raspisani i na hrvatskom jeziku odnosno u kojoj mjeri hrvatski KUD-ovi i hrvatske institucije uopće apliciraju na natječaje pokrajinskih tijela vlasti koristeći hrvatski jezik. Ako to činimo, na najbolji način pokazujemo da se želimo služiti hrvatskim jezikom, odnosno da konzumiramo pravo koje nam je dano.«

Glede opsega posla kada je prevođenje na hrvatski jezik u pitanju, Groznica kaže kako u pokrajinskim tijelima u protekle tri godine ima toliko posla da je prosto nemoguće stići sve prevesti. Na jezike manjina koje imaju svoje zastupnike u pokrajinskom parlamentu, a to su mađarska, slovačka i hrvatska, prevode se

sve skupštinske sjednice, natječaji, *Službeni list*, rješenja Pokrajinske vlade, sve sjednice radnih i oficijelnih tijela Skupštine Vojvodine. Također, svako pokrajinsko tajništvo ima obvezu svoje internetske stranice prevesti na sve službene jezike u pokrajini, ali to, kako ističe, ne provode baš sva »a to bi također mogla biti jedna od zadaća, odnosno rezultata Strategije službene uporabe jezika i pisma.«

Tim za izradu Strategije informiranja na hrvatskom jeziku čine Tomislav Žigmanov, mons. dr. **Andrija Anišić**, **Zlata Vasiljević**, **Josip Stantić**, **Ivana Petrekanić Sič**, **Boris Udovčić**, **Svetislav Milanković** i **Karolina Bašić**, koordinadora, a u Timu za izradu Strategije službene uporabe hrvatskog jezika i pisma su Mato Groznica, **Vlatko Vidaković**, **Petar Balažević**, **Marko Tucakov**, **Zlatko Načev**, **Darko Baštovanović**, **Jelena Dulić Bako** i **Nataša Stipančević**, koordinadora.

I. P. S.

Dnevnik na hrvatskom jeziku RTV Vojvodine

Deset godina pred gledateljima

Prije deset godina, prvog ožujka 2010. godine, na Drugom programu RTV Vojvodine počelo je emitiranje Dnevnika na hrvatskom jeziku. Nekoliko godina prije toga na vođanskom javnom servisu počelo je emitiranje sadržaja na hrvatskom jeziku. Prva redakcija Dnevnika koji je emitiran svakodnevno, osim nedjeljom, imala je samo tri uposlana i dopisnika iz Subotice. Danas Dnevnik na hrvatskom priprema devet urednika, novinara i suradnika.

Gordana Jerković, jedna je od urednica Dnevnika, a prije deset godina bila je jedina prezentarka i Dnevnik je vodila šest dana u tjednu. »Urednik programa bio je **Dragan Jurakić**, **Ivan Benašić** urednik informativnog programa i **Josip Stantić** dopisnik iz Subotice. Imali smo u redakciji jedno računalo. To je bio početak emitiranja Dnevnika. Kasnije smo još jedno računalo dobili od hrvatskog Konzulata u Subotici, dolazili su novi ljudi tako da smo mogli pokrivati više događaja ne samo u Subotici već i u Srijemu, Somboru, Podunavlju«, kaže Gordana Jerković.

»Važno je istaći da Dnevnik na hrvatskom jeziku zadovoljava sve profesionalne standarde. Ne bavi se samo temama koje su vezane za hrvatsku zajednicu već i općim temama, unutarnjom i vanjskom politikom. Uz Dnevnik, istaknuo bih i emisije *Izravno* i *Svjetonik* (koje se emitiraju nedjeljom od 16 do 17 sati). Emisija *Izravno* koncipirana je kao pregled tjedna, ali isto tako u emisiji pratimo i aktualna dešavanja, pa smo tijekom predsjedničkih izbora u Hrvatskoj imali javljanje naše novinarku uživo iz Zagreba. *Svjetonik* također dobija svoj identitet s dužim reportažama, uz angažiranje više ljudi na njegovoj pripremi. Trudimo se ne biti

samo u funkciji bilježenja nekih događaja već i davati jednu širu sliku. Tako, ukoliko izvještavamo o nekom kulturnom događaju u nekoj udruzi, dajemo i priču o radu te udruge, njenom materijalnom položaju. Dakle, trudimo se ne biti samo bilježnici dešavanja«, kaže pomoćnik glavnog i odgovornog urednika Drugog programa RTV Vojvodine **Attila Márton**.

Dnevnik ima svoju formu koja se mora ispoštovati kao i uredivačka politika RTV-a, što znači da se u dnevniku emitiraju stalne rubrike kao što su vijesti iz zemlje ili vremenska prognoza, kažu u redakciji programa na hrvatskom jeziku RTV Vojvodine. Dnevnik na hrvatskom jeziku emitira se svakoga dana, osim nedjeljom, na Drugom programu RTV Vojvodine u 17 i 45. Može se pogledati i odgođeno na internetskoj stranici www.rtv.rs.

Z.V.

Sve se mijenja, ime ostaje

Majšanski put je među Subotičanima dobro poznat zbog svoje važnosti u prometu, a time i velike prometne frekventnosti. Dio ovog puta je i prijelaz iznad željezničkih tračnica – Majšanski most – važna poveznica gradskih kvartova s jedne i s druge strane željezničke trase, na čije se suvremenije uređenje i organizaciju već duže vrijeme čeka.

Tu bi se negdje, u istom smjeru, trebao nalaziti i početak Majšanskog puta... Ali nije tako! Majšanski put, u stvari, počinje u jednoj sporednoj tihoj ulici, podalje od gradske vreve karakteristične za put, znatno prije spomenutog mosta, u blizini Osnovne škole *István Kizúr*. Na početku te ulice (ili puta?) stoji tabla s imenom Majšanski put (na slici), odakle se počinju nizati kućni brojevi, a nastavljaju i preko pruge. Ulica, tj. put, proteže se paralelno s mnogo frekventnijom Ulicom Jovana Jovanovića Zmaja, vodi ka Majšanskom mostu i potom nastavlja u pravcu Makove sedmice.

Stariji stanovnici dijela grada u kojem se nalazi početak Majšanskog puta ističu kako ime njihove ulice pouzdano nije mijenjano nekoliko desetljeća, te je isti naziv imala i u vrijeme kada je nastavak puta s druge strane mosta nosio ime VIII. vojvođanske udarne brigade (kao i osnovna škola koja je, također, promijenila ime u *Majšanski put*).

Sjećanja stanovnika ulice doista potvrđuju stare karte. Iako su mnoge subotičke ulice vremenom mijenjale imena, Majšanski put je prema karti iz 1928. godine išao istom trasom i počinjao na istom mjestu gdje je i danas. Situacija je jednaka i na karti Subotice 1921. (u prilogu), a jednim dijelom ulice i na karti iz 1911. godine. Neupadljiv i zanimljiv početak Majšanskog puta opstaje duže od stoljeća...

Kakav je to grad Szent Mária?

Naši vodeći političari od gore do dolje, a pogotovo predsjednik Republike, često upotrebljava izraze: »dobit ćete« ili »dobili su« govoreći o raznoraznim investicijama republičke, odnosno pokrajinske Vlade ili za neka ulaganja lokalnih samouprava ili gradova. Kada čujem ovakav tip govora, najčešće se »blago naljutim«, da ne upotrijebim neke nepristojne riječi. Svi oni se ponašaju kao da su kraljevi ili visoko pozicionirani plemići, koji eto svojom blagonaklonošću, shvaćajući nevolje lokalnih stanovnika, daju svoj novac da im pomognu jer su tako »dobri«. U stvari, daju novac koji su građani uplatili kao porez, doprinos itd. u centralnu, pokrajinsku ili lokalnu »kasu«.

Nedavno, na proslavi dana Novog Sada, čuo sam da je 1747. godine, ugarska kraljica i austrijska carica **Marija Terezija** »dala« titulu slobodnog kraljevskog grada najvećem gradu današnje Pokrajine. To je netočan navod, jer građani »Nomen et Titulum Neo-Plantae, Hungarice Uj Videgh, Germanice vero Ney-Satz« (citat iz privilegije) tu titulu su otkupili i pošteno platili, isto kao i građani Szent Márie. Ukratko, otkupili su dio feudalnih prava, to jest slobodu da sami upravljaju gradom i raspolažu posjedima koje je grad iznajmio »na vječita vremena«. Zauzvrat, Kraljevskoj komori isplaćivali su svake godine određenu »otkupninu« reguliranu ugovorom, koji je bio sastavni dio Privilegije. Slično radi i današnja Vlada, npr. dozvoljava da grad Subotica državne zemlje daje u najam, a ubrana najamnina pripada gradskoj samoupravi, pri čemu se ne žure s vraćanjem oduzete zemlje, koja je za sada »državno vlasništvo«, nego daju gradu da »posluje« s njom. Posao s kraljicom je, čini mi se, bio pošteniji.

Put do privilegija

Slobodan komorski grad Szent Mária imao je stalne sukobe s(a) (plemićkom) županijom. Posljednji je bio oko odbjeglih goveda bez gazde. Županija je pokrenula kaznenu tužbu protiv grada. Tijekom suđenja došlo je i do vrijeđanja od strane županije. Suboticu su nazvali gradom »sa seljačkim Magistratom«, a prema čelnicima grada ponašali su se »kao prema predstavnicima posljednjeg sela«. Ovo je za tek stasale građane bila strašna uvreda, zato je 1775. godine ponovo krenuo otkupiti privilegije slobodnog kraljevskog grada. Senatori **Petar Josić** i **Mate Rudić** kreću u Beč tražiti pristalice svojih težnji za »konačno oslobođenje«. Jedan dvorjanin, kraljevski savjetnik barun **Redl** obećao im je da će preko jedne dvorske dame isposlovati audijenciju kod kraljice. Savjetovao ih je da referentu **Majlatu** daju 150 zlatnika, jer nije svejedno kako će napisati molbu uredu, odnosno kraljici na njemačkom jeziku. Drugom utjecajnom dvorjaninu, grofu **Festetichu**, budući da on ne prima novac, trebaju ponuditi 20 rasnih kobila i jednog pastuha za njegovu ergelu koju upravo formira. Poslije još malo davanja novca, u travnju 1777. godine, kraljica Marija Terezija konačno prima senatora Josića na audijenciju. Na njeno pitanje: »Gdje leži Szent Mária, i ima li zdravu vodu i zrak?« Josić odgovara da grad leži na visoravni, ima najbolji zrak, vodu, okružen je vinogradima, kao da leži u raju. »To je lijepo«, reče kraljica na njemačkom, »Ali ima li lijepih kuća?«

Na to je Josić nabrojao sve što je mogao: vojarnu, časničke kuće, dvije crkve (franjevačku i pravoslavnu). Kraljica se interesirala ima li u blizini slobodnih kraljevskih gradova, Josić je nabrojao Sombor, Novi Sad i Segedin, navodeći udaljenosti u miljama. »To nije ni tako blizu«, reče kraljica i obećala im je da se »čim predmet stigne do nje, neće protiviti oslobađanju grada«. Gradski kapetan **Ivan Sučić** i glavni bilježnik **Ante Parčetić** su za svaki slučaj otputovali 1778. godine u Požun da ponude još »darova« kraljici – 100 opremljenih konja i 1.500 zlatnika za troškove rato-

Nekadašnji kafe Papillon

vanja u Bavarskoj. Kraljica je darove blagonaklono prihvatila, a deputati su poručili gradu: »Na dobrom smo putu da naša stvar uspije, samo da imamo dovoljno novaca, jer svatko traži novac«. Parčetić piše kući »pak pružili noge da se i oni potkuju« prema pisanju **Ivánjija**. Na koncu, grad je platio otkupninu od 266.666 forinti i 40 krajcara, na kredit s godišnjom kamatom od 6% u trajanju od šest godina.

Gdje je danas Subotica?

Sudeći po TV snimkama, kako haraju uragani, poplave, zemljotresi, šumski požari, »grad leži na dobroj lokaciji« jer nas sve ove nedaće, bar za sada, zaobilaze. Od »prirodnih nepogoda« trebamo se čuvati bivših i sadašnjih gradonačelnika i predsjednika općine. Samo kratko podsjećanje: srušeno je Kazalište, upropaštena je voda Palića, u »gradu secesije« (kako piše na jednoj ploči) uništili su secesijski kafe *Papillon* (priča se kako je konzerviran i da će biti postavljen u buduće Kazalište), Zelenu fontanu, Fekete kupatilo (također secesija), o srušenim ranosecesijskim zgradama u Ulici Vase Stajića da ne pričamo. Izbačen je tramvaj, koji je ekološko vozilo, kompleks termalnih bazena u Dudovoj šumi je u trajnoj (ne)izgradnji itd. Ne znam što bi senator Josić rekao danas za kvalitetu zraka i pitke vode, o vinogradima da ne pričam, uglavnom su pretvoreni u legalne i nelegalne stambene kuće i vikendice. Korupciju i mito ne spominjem, jer protiv toga se stalno borimo. I borit ćemo se, još dugo.

Tragikomični junak supermarketa

»A, što ćeš... kad imaš sumnjivu facu.«

Ako vam se osobno nije dogodilo, sigurno ste čuli ovakvu ili sličnu konstataciju koja se obično izriče prilikom rutinskog pregleda na granici kada policajac bez ikakvog utemeljenog razloga zastane kod neke osobe, gleda u putovnicu, pa u nju (osobu), pa opet u putovnicu, pa opet u nju (osobu) i počne ju zapitkivati kamo će, kod koga, koliko dugo... ponekad ju i odvede u ured na detaljniji obavijesni razgovor, pa se ova, ni kriva ni dužna, vrati crvena u licu, s osjećajem velike nelagode i svjesna da će kratko vrijeme biti predmet na kom će se vježbati smisao za humor njenih suputnika.

Iako u posve drugom i mnogo ozbiljnijem kontekstu, **Franz Kafka** je ovakvu vrstu neutemeljene i nedokazane sumnje i krivnje na samom početku *Procesa* sažeo u gotovo arhetipsku rečenicu, rečenicu koju napamet znaju i oni koji možda ni za Kafku nisu čuli: »Netko mora da je oklevetao Jozefa K.«. A ako ovom društvu nešto ne nedostaje – uočio je to maestralno **Dušan Kovačević** – onda su to sumnjičenja, ogovaranja, teorije zavjere, etiketiranja...

Eto, uzmimo jedan banalan prošlotjedni primjer iz jednog subotičkog supermarketa.

Iako, za divno čudo, nije bilo gužve na blagajni, prodavačica je pozvala sredovj... hmmm, osobu koja se bliži adolescentskoj starosti – nazovimo ju **Zlatko R.** – i nakon što je uredno utipkala račun za robu iz korpe, bez ikakve obveze, priopćila mu da ga je »izdvojila«, jer je to morala.

»Neka mušterija Vas je prijavila da ste sumnjivi. Što ćete, morala sam«, kazala je polušapatom gotovo sramežljivo zbunjeno Zlatku R. nakon što je ustanovila (ne i pretresanjem džepova ili pak odvođenjem u neku unutrašnju prostoriju) da je »sve u redu«.

Tom svojom gestom prodavačica je Zlatka R. automatski zaštitila od crvenila i blamaže pred ostalim kupcima, zadržavajući čin kupoprodaje robe u okvirima normale i u granicama »samo njihove tajne«. Ali, ono što je prodavačica tom prilikom propustila je otkriti identitet »zabunjujućeg«, koji se vjerojatno kretao(la) negdje u blizini, a što, budimo iskreni, u tom trenutku nije na pamet palo ni zapanjenom Zlatku R.

Što može biti zanimljivo u ovom bizarnom događaju osim osjećaja s kojim je Zlatko R. izašao iz prodavaonice, a koji, uglavnom zbog djece, nije za javno objavljivanje?

Pa može, recimo, nekoliko stvari koje su naknadno na pamet pale Zlatku R. kada je smireno sabrao misli o ovom događaju. Može biti zanimljivo pitanje da li ga je prodavačica samoinicijativno »izdvojila« u želji da spriječi krađu *kinder buena* i kvasca ili je to uradila po nalogu šefa, što onda znači da je i ostalo osoblje bilo upoznato s dojavom poštenog kupca o sumnjivom licu u supermarketu, a što dalje znači da »tajna« nije ostala u okvirima dvije nego više osoba. Može biti zanimljivo i pitanje zašto uopće takva »izdvajanja« – pa još i neuspjela – na bazi najobičnijeg cinkarenja ako su supermarketi pokriveni kamerama (ili bi bar trebali biti) i ostalim osobljem koje sigurno ispod oka itekako motri tko i što petlja kod polica s robom? Konačno – i to samo zahvaljujući dobrušnosti i iskrenosti prodavačice – Zlatku R. palo je na pamet

Drugo lice SUBOTICE

i pitanje: zašto se u pravilu štiti identitet denuncijanta u situacijama kada se on dokazano pojavljuje i kao uzrok i kao posljedica nematerijalne (duhovne, dakle) štete? I zašto se ne suoči »face to face« s osumnjičenim u prisustvu zaposlenika i ostalih mušterija, pa da vidimo čija majka crnu vudu prede, odnosno tko će se na koncu pokriti ušima?

Ali, razvijajući film unazad (jer, kupovina u prodavaonicama je masovna i razmjerno česta pojava među ugomilanim subjektima) Zlatko R. se prisjetio da mu je prije nekoliko godina ukraden mobilni telefon u prodavaonici koja pripada istom lancu supermarketa i koji – nakon što je o tome obavijestio blagajnicu – nije htio gubiti vri-

jeme pregledajući s osobljem snimku s kamere na kojoj se vjerojatno nalazi i osoba koja je pročešljala korpu Zlatka R. i bespravno ga lišila telefonskog preparata marke *vodafone*, koji je, osim osobnog imenika i zelenih i crvenih tipki, od funkcija za zabavu imao i tetris, te (ispravnu) lampicu da (mu) svijetli u mraku. Pitanje koje se nakon opisanog događaja s tragikomičnim junakom supermarketa u glavnoj ulozi postavlja upravi trgovinskih lanaca (onoj na vrhu poslovnih zgrada) svakako može glasiti: zašto, ako već na ulazima imate pretince za ostavljanje osobnih stvari, ne nabavite i ključeve za njih? Ili: ako vam ih (u)kradu, zašto to ne spriječite? Radi podizanja razine vlastitog ugleda i radi osjećaja sigurnosti i »lagode« kupaca dok su u vašem objektu? Onako usput, moglo bi se postaviti i pitanje uvjeta rada vaših zaposlenika (od radnog vremena za koje ne vrijedi ni petak ni svetac, pa do najvažnije poslovne tajne kao što su, recimo, plaće običnih radnika).

Ali, ne želeći biti zlice, nećemo reći da su se oba slučaja dogodila u kraljici trgovinskih lanaca na ovim prostorima – *Idei* (koja u susjednim zemljama djeluje pod uglednim imenom *Konsum*). Kao što nećemo reći kako nešto od opisanog čitatelj (recimo: »slučaj pretnac«, a tko zna: možda i istog špiclova) možda može prepoznati i u »Vašem *Maxiju*«, *Rodi*, *Gomexu*, *Univerexportu* ili pak u nekom obližnjem privatnom dućanu na čošu.

Z. R.

Debo četvrtak u DSHV-u

»Vijeme je za nas, za naše nade, za našu budućnost«

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini i ovoga je posljednjega četvrtka prije Čiste srijede, kada počinje korizma, obilježio pokladni običaj ovdašnjih Hrvata – *Debo četvrtak*, dajući tako više od dva desetljeća svoj doprinos očuvanju kulturnog naslijeđa Bunjevaca i Šokaca. Druženje tim povodom, uz više od dvije tisuće *fanaka* pripremljenih za svoje članove i simpatizere, predstavnike Hrvatskog nacionalnog vijeća, Generalnog konzulata RH u Subotici, hrvatskih kulturnih udruga, medija na hrvatskom, obrazovnih ustanova u kojima se odvija nastava na

svećen, tako i Europske unije. Ovdje smo svoji na svome i želimo ovdje i ostati i to kao građani koji žive na dostojanstven način, kao ravnopravni građani države čije poreze iznadprosječno plaćamo. Zato nas i boli što moramo stajati u redovima i moliti za ostvarenje onih prava koja nam po svim zakonima pripadaju i koja uživaju i pripadnici svih drugih nacionalnih zajednica, a nama se gotovo sustavno uskraćuju. Ne želimo biti isključeni iz procesa donošenja odluka koje su od značaja za pripadnike hrvatske zajednice. Ne želimo biti negativno predstavljeni u javnosti i tako gurani u segregirani prostor. Hoćemo jednake mogućnosti za sudjelovanje u javnom životu, razmjernu zastupljenost u državnim institucijama i javnim ustanovama, kvalitetne uvjete života i razvijenu komunalnu infrastrukturu i u naseljima u kojima žive Hrvati. Želimo prestanak politika isključivanja, prešućivanja i miješanja države u identitetska pitanja, stvarnu jednakost s drugim nacionalnim zajednicama u manjinskim pravima, suradnju i stvaranje mostova prijateljstva s pripadnicima svih nacionalnih zajednica. Riječju, želimo nastaviti živjeti u Srbiji kao demokratskoj i tolerantnoj državi koja će imati pozitivne i razvojne programe spram njezinih građana hrvatske nacionalnosti. Da možemo onda u punom kapacitetu razvijati svoje sunarodnjačke odnose s nama matičnom domovinom Hrvatskom. To su političke vrijednosti koje dijele i druge političke stranke pa smo stoga i potpisali suradnju sa strankama okupljenim u Vojvođanski front. Znači, u tome nismo sami. A na nama je da zbijemo naše redove, da se okupimo svi, bez obzira na moguće razlike, oko istih ciljeva koje ćemo onda zajedničkim djelovanjem, kao što smo i do sada činili, i ostvarivati. Jer vrijeme je za nas, za naše nade, za našu budućnost«, rekao je Žigmanov.

On se na koncu zahvalio svima koji su pomogli održavanje *Debelog četvrtka*, ističući kako su sve što se toga dana blagovalo, darovi članova i simpatizera DSHV-a i kako ništa nije kupljeno iz sredstava stranke.

I. P. S.

Tomislav Žigmanov

hrvatskom, svećenike Katoličke crkve, predstavnike Lige socijaldemokrata Vojvodine i brojne druge goste, priređeno je u četvrtak, 20. veljače, u Domu DSHV-a u Subotici.

Uz podsjećanje kako se za ovaj dan svaki čovjek pripremao tako što je jeo devet puta kako bi skupio dosta energije za 40-odnevni post, te da su posljednje jelo bili upravo *fanaki*, predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov** u svom se obraćanju, među ostalim, osvrnuo i na predstojeće izbore na republičkoj, pokrajinskoj i lokalnoj razini u Srbiji.

»Iako DSHV još uvijek nije donio odluku o izlasku na izbore, držim kako luksuz bojkota ova stranka, kao jedina relevantna politička snaga Hrvata u Srbiji, ne bi smjela sebi dopustiti. To nikada u svojoj, sada već 30-ogodišnjoj povijesti, nije ni činila. Zato i u izbore koji će po svemu sudeći biti održani koncem travnja, trebamo ući sa starim nadama. One se okupljaju oko nekoliko riječi – dostojanstvo, jednakost i ravnopravnost Hrvata u Vojvodini, u demokratski razvijenoj Srbiji koja treba postati članicom EU. To su temeljne vrijednosti, kako Hrvata kao manjinske zajednice kojima je DSHV od osnutka po-

 Mala scena Hrvatske čitaonice

Književno prelo u Subotici

U čast materinjeg jezika

Riječ i »rič« u svojim različitim oblicima – od pjesme zborom, preko kazivanja poezije i podsjećanja na stari tisak do kazališnog komada – ponudilo je i ovogodišnje, četrnaesto po redu, *Književno prelo* Hrvatske čitaonice koje je održano u petak, 21. veljače, u velikoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo* u

Subotici. Ovo pokladno okupljane, za razliku od većine drugih, u fokusu ima »hranu za dušu«. Ujedno nastoji sumirati godišnji rad Hrvatske čitaonice, a kako je jedan od njihovih programa ljetni *Etno kamp*, večer je otvorio zbor »kampovaca« koji je pripremio **Darko Temunović**.

Ovogodišnje prelo održano je na Međunarodni dan materinjeg jezika, a tradicionalno je ponudilo riječ u svojim različitim oblicima

 Zbor polaznika *Etno kampa*

Vrijednost riječi

Prelo je održano na Međunarodni dan materinjeg jezika. Predsjednik DSHV-a i ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov** je u svojem kraćem govoru ukazao upravo na važnost čuvanja jezika i govora. »Mate-rinskoj riječi i na ovaj način dajemo počast, želimo ukazati na njezinu vrijednost. Hrvati u Subotici i Vojvodini znaju što je vrijednost *riči*, što je vridnost riječi, i brinu o njoj«, kazao je Žigmanov koji je ovom prigodom također pročitao pjesme **A. G. Matoša** i **Vojislava Sekelja**.

Čitaonica organizira i pokrajinski susret pjesnika *Lira naiva* te su se na ovogodišnjem prelu predstavili i pojedini sudionici te manifestacije iz Hrvatske čitaonice *Fischer* iz Surčina – pjesnici **Irena Maja Obradović**, **Miroslav Pendelj**, **Marko Kljajić** te aforističar **Stjepan Volarić**.

Obljetnice novina

Hrvatska čitaonica skrbi i o kulturnim velikanima te važnim obljetnicama za Hrvate u Vojvodini. Na ovogodišnjem *Književnom prelu* podsjetili su nas na dvije važne obljetnice vezane za povijest novinstva na materinjem, hrvatskom jeziku. Uskoro, 19. ožujka, bit će 150 godina kako je biskup **Ivan Antunović** objavio prvi broj *Bunjevačkih i šokačkih novina* s kojima je započeo narodni preporod Hrvata u Bačkoj. Također, ove se godine, 31. svibnja, obilježava 75 godina od izlaska prvog broja *Hrvatske riječi* koja je izlazila od 1945. do 1956., a obnovljena je 2003. godine i izlazi i danas.

U čast ova dva jubileja, članovi Male scene Hrvatske čitaonice, pod vodstvom potpredsjednice udruge **Katarine Čeliković**, izveli su igrokaz u kojem smo ukratko čuli kakav je bio hrvatski tisak nekad i kakav je sad. U igrokazu su sudjelovali: **Tomislav Huska**, **Ivan Huska**, **Marijan Rukavina**, **Marija Magdalena Huska**, **Pavao Huska** te **Vladimir Nimčević** (kao Antunovićev glas iz pozadine), a sliku su upotpunili članovi folklornog odjela HKC-a *Bunjevačko kolo*.

Hrvatska čitaonica surađuje s Gradom Osijekom već dugi niz godina, te su tako gosti ovogodišnjeg *Književnog prela* bili studenti druge godine studija glume i lutkarstva na Umjetničkoj akademiji u Osijeku. Glumci su se predstavili lutkarskim pričama *Lutka i ja* i predstavom *Baba Jaga* pod mentorstvom **Selene Andrić**. Budući glumci-lutkari su odličnom izvedbom, sudeći po pljesku, oduševili ovdašnju publiku.

Organizirana je i nagradna igra za publiku, a oni koji su znali odgovor na pitanje mogli su dobiti knjige i godišnje pretplate na tjednik *Hrvatska riječ*. Uz »hranu za dušu«, *Književno prelo* je bila prilika da se gosti nakon programa počaste i »fankima«.

D. B. P.

Članovi Hrvatske čitaonice *Fischer* iz Surčina

Godina punoljetstva

Predsjednica Hrvatske čitaonice **Bernadica Ivanković** podsjetila je na rad udruge u prošloj godini te zahvalila svima koji su u tome sudjelovali. Posebno su, kaže, imali i program za volontere kako bi im se zahvalili za uspješnu suradnju. I u ovoj godini, u kojoj udruga slavi svoje punoljetstvo, plan je realizirati sve njihove manifestacije.

Glumci-lutkari iz Osijeka

Teško do novca iz poljoprivrednog proračuna

Građani ili salašari?

Na području Grada Sombora ima više od 8.000 registriranih poljoprivrednih gospodarstava. Teoretski, sva ta gospodarstva mogu sudjelovati na natječajima Ministarstva poljoprivrede i Pokrajinskog tajništva za poljoprivredu. Ali samo teoretski, jer dio somborskih poljoprivrednika ipak se ne može prijaviti na natječeaje koji su namijenjeni razvoju poljoprivrede u ruralnim područjima. Ne zato što su im gospodarstva registrirana u centru Sombora već zato što su im adrese u nekom od 15 somborskih salaških naselja, koja ne spadaju u seoska već gradska područja.

Selo i salaš nisu isto

Pokrajinsko tajništvo za poljoprivredu u ovogodišnjem proračunu osiguralo je 270 milijuna dinara za mlade u ruralnim područjima AP Vojvodine. Cilj ovog natječaja jest demografska obnova ruralnih područja kako bi se mladi potaknuli da ostanu živjeti u tim sredinama ili se u njih vrate ukoliko su u međuvremenu otišli u neke veće i razvijenije sredine u potrazi za poslom. Po ovom natječaju maksimalno se može dobiti milijun i pol dinara, a minimalno pol milijuna. Ova sredstva mogu se utrošiti

za investicije na poljoprivrednom gospodarstvu, za razvoj pre-radnih kapaciteta na gospodarstvu i otvaranje malih pivovara.

»Problem je što poljoprivrednici koji žive u somborskim salaškim naseljima, a oko Sombora 15 je takvih naselja, nisu mogli sudjelovati na natječaju koji je namijenjen poljoprivrednicima u ruralnim područjima, jer se salaši oko Sombora ne vode kao seoska već gradska naselja«, kazao je poljoprivrednik iz salaša Nenadić **Zvonko Lukić** prilikom razgovora s predstavnicima Pokrajinskog tajništva za poljoprivredu u Poljoprivrednoj stručnoj službi Sombor.

Razlog je to što su neki proizvođači, da bi formalno ispunili uvjet natječaja, mijenjali svoje adrese i prijavljivali na nove u

.....

Skromni poticaji

Direktni poticaji za ratarsku proizvodnju i u 2020. godini ostaju nepromijenjeni. Poljoprivrednici koji obrađuju do 20 hektara dobit će po 4.000 dinara za svaki hektar i 1.200 dinara za pogonsko gorivo po hektaru.

Poljoprivrednici iz somborskih salaša ne mogu koristiti sredstva namijenjena ruralnom razvoju

nekom od sela oko Sombora. Kažu, nije im jasno zašto oni kao mladi ljudi koji su nastavili živjeti i raditi na salašima ne mogu biti ravnopravni s poljoprivrednicima koji žive u selima koja su nekoliko kilometara dalje od njihovih salaša. Usprkos tome što neki udaljeni salaši nemaju ni asfaltiranu cestu. I pitaju zar ne bi cilj trebao biti sačuvati i ljude koji su ostali na salašima svojih predaka, a takvih nije malo.

Druge poljoprivrednike muči što im je proizvodnja veća od opsega koji su predviđeni pokrajinskim natječajima. Kažu, veliki su za natječeje Pokrajine, a mali za IPAR, pa nisu nigdje.

»Ne uklapamo se nigdje. Gospodarstvo smo registrirali na sina koji ima 30 godina, ali nije pomoglo. Problem je bio što imamo 'viška' krava i 'viška' zemlje«, kaže poljoprivrednik iz salaša Nenađić **Vinko Dorotić**.

Jedna od primjedbi poljoprivrednika je što je uvjet za sredstva namijenjena podršci mladima u ruralnom području da gospodarstvo bude registrirano ove godine, te je tako iz utrke za sredstva eliminiran netko tko je gospodarstvo registrirao prije godinu ili dvije, ostvario određene rezultate u proizvodnji u odnosu ne nekoga tko tek planira ozbiljno zasukati rukave.

Bez diskriminacije

U Pokrajinskom tajništvu za poljoprivredu kažu da je ovo tajništvo raspisalo nekoliko linija natječaja tako da su pokrivena sva područja poljoprivredne proizvodnje.

»Postoji jedna nejasnoća, jer imamo jedan natječaj koji je isključivo za mlade poljoprivrednike, za početnike u agrobiznisu, dakle za mlade do 40 godina koji žele započeti svoju poljoprivrednu proizvodnju, dobiti startnu financijsku potporu za njihovu poslovnu ideju. Često poljoprivrednici koji su stariji od 40 godina tvrde da su diskriminirani, ali nisu – oni mogu koristiti

Milijarde

Pokrajinsko tajništvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu ove godine na raspolaganju ima 7,8 milijardi dinara. U usporedbi s 2019. godinom to je povećanje od skoro 20 posto. Najviše novca planirano je za mjere koje trebaju utjecati na povećanje prihoda na poljoprivrednim gospodarstvima. Tako će agrarna kasa moći biti korištena za nabavu sustava za navodnjavanje, za povrtlarsku proizvodnju u zatvorenom prostoru, kupovinu opreme za obranu od tuče, za unaprjeđenje proizvodnje vina i rakije, za razvoj pčelarstva...

sredstva po drugim natječajima«, kazao je, obraćajući se somborskim poljoprivrednicima u PSS Sombor, pomoćnik pokrajinskog tajnika za poljoprivredu **Mladen Petković**.

Kada je riječ o mladim poljoprivrednicima, oko 50 posto zahtjeva koje oni podnose odnose se na stočarsku proizvodnju, podatci su Pokrajinskog tajništva za poljoprivredu.

»Stočari će i dalje biti u fokusu. Naravno, prerađivači i to je jedna viša faza prerade gdje poljoprivrednici mogu ostvariti značajno veća sredstva u odnosu na primarnu poljoprivredu. Prerada, stočarstvo, povrtlarstvo, voćarstvo i sve intenzivne grane koje donose veći profit bit će financirane putem naših natječaja«, kazao je Petković.

Prema njegovim riječima, usprkos primjedbama poljoprivrednika Zapadnobanatska regija spada u regije u kojima poljoprivrednici u većem opsegu koriste sredstva iz pokrajinskog proračuna, za razliku od Banata gdje se tek posljednjih godinu-dvije očituje veći interes za natječeje.

Z.V.

Radni sastanak s proizvođačima grožđa i vina

Hrvatsko nacionalno vijeće, u suradnji s Upravnim odjelom za poljoprivredu Vukovarsko-srijemske županije, organizira danas (petak, 28. veljače) radni sastanak s proizvođačima grožđa i vina. Susret s vinogradarima i vinarima planiran je u restoranu u okviru prostorija HKC-a *Bunjevačko kolo*, u Preradovićevoj 4 u Subotici, s početkom u 12 sati.

Teme radnog sastanka su: 1. »Zlatna žutica vinove loze« – jedne od najštetnijih bolesti vinove loze u Europi; njezino širenje i prvi slučajevi zaraze u Hrvatskoj i svijetu; simptomi; suzbijanje; predstavljanje projekta »Otkrivanje i praćenje pojavnosti bolesti zlatne žutice vinove loze u vinogorju Srijem« s prijedlogom za suradnju u narednom razdoblju, 2. »Vinska omotnica« – Nacionalni program pomoći sektoru vina 2014. – 2018.; mjere, razina potpore, prihvatljivi korisnici i dozvoljene aktivnosti; uspješnost kandidiranja projekata u VSŽ i ukupno iskorištena financijska sredstva vinske omotnice za razdoblje 2014. – 2018.; nova Mjera i novo programsko razdoblje, 3. »Udruživanja proizvođača grožđa i vina na području Vukovarsko-srijemske županije« – ukupan

broj proizvođača VSŽ i površine pod vinogradima; udruge, zadruge i proizvođačke organizacije i moguće potpore.

Nakon sastanka predviđena je degustacija vina vinogorja Srijem i razgovor s potencijalnim kupcima.

Prema najavi predsjednika Izvršnog odbora HNV-a **Lazara Cvijina**, ovo je prvi u nizu sastanaka u području gospodarstva, u suradnji s pročelnikom Upravnog odjela za poljoprivredu Vukovarsko-srijemske županije **Andrijom Matićem**, a neka od sljedećih tematskih predavanja odnosit će se na ratarstvo, odnosno stočarstvo. Ovakvi susreti, prema riječima Cvijina, prilika su za HNV da sačini registar stručnih osoba iz područja gospodarstva, s čije strane postoji veliko zanimanje. Dodaje kako su sastanci ovakve vrste planirani na mjesečnoj razini, a krajnji cilj je kompletiranje registra radi uvida u broj proizvođača u određenom sektoru, kako bi se s određenim elabormom, koji bi sadržao prijedlog Prosperitetnog fonda, moglo obratiti hrvatskoj Vladi.

I. P. S.

Anita Žanić, predsjednica HKPD-a *Tomislav* iz Golubinaca

Mladi su pokretačka snaga

»Zbog moje prisutnosti u Društvu od samog početka i zbog toga što je udruga bila u stagnaciji, kada nismo znali hoće li Društvo opstati ili neće, mi mlađi članovi smo se aktivirali i prihvatila sam funkciju predsjednice udruge. Bilo bi mi žao da udruga prestane s radom i da se stavi ključ u bravu«, kaže Anita Žanić

Na redovitoj izbornoj Skupštini HKPD-a *Tomislav* iz Golubinaca, koja je održana početkom godine, umjesto sadašnjeg predsjednika udruge **Vlatka Čaćića**, izabrana je **Anita Žanić**, novinarka i voditeljica programa na hrvatskom jeziku Radio-televizije Vojvodine. Anita je rodom iz Golubinaca, aktivna je članica golubinačke udruge od trenutka njenog osnutka i, kako kaže, ljubav prema tradiciji i rodnom mjestu te želja da udruga nastavi kontinuirano djelovati, prevagnuli su u njenoj odluci da prihvati ovu odgovornu funkciju i stane na njeno čelo.

HKPD *Tomislav* će ove godine obilježiti svoje punoljetstvo, 18 godina aktivnog i kontinuiranog rada na njegovanju i očuvanju tradicije i običaja Hrvata u Srijemu. Svih proteklih godina, pored svih obveza, aktivno ste sudjelovali u radu udruge kao i u organiziranju brojnih manifestacija hrvatskih srijemskih udruha. Koliko je ljubav prema očuvanju tradicije bila presudna da stanete na čelo udruge?

Članica sam Društva od trenutka njegovog osnivanja, odnosno bila sam članica tamburaške sekcije još dok Društvo nije bilo službeno osnovano, nekih dvadeset godina. Najprije sam bila članica tamburaške sekcije, zatim folklorne i sve ovo vrijeme sam prisutna u udruzi. Do skoro sam svirala tamburu, tako da mogu reći da sam bila aktivna svih ovih godina. Početkom godine je održana redovita izborna skupština Društva kada je došlo do promjene u Upravnom odboru. Sada su u njemu okupljeni mlađi članovi i krenuli smo u nove planove. Mene su izabrali za predsjednicu Upravnog odbora, a samim tim i za predsjednicu Društva. Iskreno, to je bila odluka drugih. Zbog moje prisutnosti u Društvu od samog početka i zbog toga što je udruga bila u stagnaciji, kada nismo znali hoće li Društvo opstati ili neće, mi mlađi članovi smo se aktivirali i ja sam prihvatila funkciju predsjednice udruge. Bilo bi mi žao da udruga prestane s radom i da se stavi ključ u bravu. Sada smo se ponovno pokrenuli. Od kako je krenula organizacija *Mačkara*, Golubinčani su se više uključili, postoji veća zainteresiranost i imaju volju i želju raditi. Mislim da smo na kraju uradili pravu stvar.

Kakav je izazov danas stati na čelo jedne hrvatske udruge?

Mislim da je veliki izazov i velika odgovornost stati na čelo jedne udruge kao što je HKPD *Tomislav*. Iako je relativno mlada udruga, ovih godina postigli smo zavidne rezultate po pitanju brojnih manifestacija. Sada treba održati taj kontinuitet, što nije mala stvar u uvjetima kada kultura nije u prvom planu, gdje uvijek postoji problem s financijama. U takvim uvjetima je teško održati rad. Također, članstvo je malobrojno. Ljudi su malo izgubili na entuzijazmu i onda je jako teško organizirati rad i sve aktivnosti. Zato smo izabrali mlađe članove Upravnog odbora za koje mislimo da će uspjeti pokrenuti udrugu i uraditi nešto po pitanju njenog opstanka. Baviti se amaterizmom je općenito jako teško. S jedne strane nezahvalno, ali je to nešto što moraš voljeti da bi se bavio time. U svakom drugom smislu teško je izboriti se sa svim izazovima koji su pred amaterizmom, jer je kultura uvijek u drugom planu. Mislim da je to veliki izazov za sve nas koji se bavimo ovim poslom i trudimo se oko opstanka udruge.

Okosnica Društva je omladinski tamburaški orkestar, koji je proteklih godina postigao veliki uspjeh kako na republičkom tako i na pokrajinskom nivou. Hoće li akcent i u budućem radu udruge biti na tamburaškoj sekciji ili planirate proširiti aktivnosti?

Naš omladinski tamburaški orkestar se, nažalost, razila. Djeca su krenula u srednju školu i na fakultete i nemamo dovoljan broj članova. Trenutno u sklopu Društva djeluje tamburaški orkestar *Ladan špricer*, koji ove godine obilježava deset godina postojanja. Proljetni koncert, koji uskoro planiramo održati, bit će u znaku proslave tog jubileja. Ponovo pokušavamo aktivirati folklornu sekciju koja je nekada postojala i nadam se da će ona zaživjeti. Osim naše tradicionalne manifestacije, *Mačkara*, planiramo održati godišnji koncert u povodu obilježavanja Đurđevdana, blagdana župe, zatim obilježavanje zavjetnog dana početkom srpnja. U planu za ovu godinu nam je redovita manifestaciju *Žabarevi dani* i koncem godine održat ćemo godišnji koncert.

S obzirom na problem odljeva mladih, koji je generalno problem u svim udrugama, imate li u planu uraditi nešto po pitanju animiranja članstva?

S obzirom na to da je postojao omladinski tamburaški orkestar koji je postigao zavidne rezultate, prvo mjesto na pokrajinskoj a zatim i na republičkoj smotri, ponovo nam je u planu formiranje i pokretanje tamburaške sekcije, odnosno škole tambure. Ima nekoliko zainteresirane djece, ono malo što ih je ostalo nakon što su se starija djeca razila. Pokušat ćemo ponovo, ali mislim da će biti jako teško, jer generalno mlađih je sve manje.

Kako ocjenjujete suradnju s drugim hrvatskim udrugama u Srijemu i koje institucije vam pružaju potporu u radu?

Ne bih mogla izdvojiti nijednu udrugu posebno s kojom imamo najbolju suradnju. Surađujemo sa svima, a očita potvrda

toga je naša manifestacija *Srijemci Srijemu*, koja pokazuje dobru suradnju među srijemskim udrugama i jedina je takva vrsta manifestacije što se tiče kulturnih udruga na ovim prostorima. Što se tiče popore, imamo podršku HNV-a i Veleposlanstva Hrvatske, ali tu je i Općina Stara Pazova koja nam je veliki prijatelj i svesrdna podrška u svakoj našoj manifestaciji, naročito kada su u pitanju *Mačkare*.

***Mačkare*, koje su specifične samo za Golubince, imaju dugu tradiciju postojanja po kojima je vaša udruga prepoznatljiva, a iz godine u godinu je sve masovnija. Svojevremeno je bilo riječi da će se ova manifestacija svrstati na mapu turističkih gradova. Dokle se stiglo po tom pitanju?**

Mačkare se u vidu karnevala i pokladnog jahanja održavaju samo u Golubincima, po čemu se izdvajaju od ostalih. *Mačkare* su iz godine u godinu sve masovnije, prevazišle su i lokalne okvire i postale nematerijalna baština karakteristična ne samo za Hrvate u Golubincima, nego i za cijelu staropazovačku općinu. Karneval je na ulice Golubinaca izašao prije deset godina i to je u početku bilo vrlo skromno s vrlo malo entuzijazma. Ali pokušali smo napraviti nešto po čemu ćemo se razlikovati od drugih i mislim da smo u tome uspjeli. Prije devet godina smo pokrenuli pokladno jahanje po ugledu na ono koje se održava ovdje nama najbliže u Slavoniji. I ono je iz godine u godinu sve masovnije. Kada smo počeli organizirati karneval i gostovati na karnevalima u drugim gradovima, došli smo na ideju da se i mi uvrstimo na mapu karnevalskih gradova. Međutim, shvatili smo da to predstavlja veliki izazov s obzirom na to da smo mala udruga. Samim tim ne znamo bi li to moglo biti izvodljivo, jer se još uvijek naš karneval zasniva na amaterizmu. Iako smo manifestaciju podigli na visoku razinu još uvijek smo daleko od onih pravih karnevalskih gradova. Konkretno, na tom planu nema nekih velikih pomaka, ali u budućnosti ćemo vidjeti što će biti.

S. D.

U slavu starih vremena i običaja

Posljednja nedjelja pred korizmu već deset godina rezervirana je za *Prelo sićanja* i dva prateća događanja koja ovo okupljanje Bunjevaca Hrvata čine svojevrsnim brendom hrvatske manjinske zajednice na sjeveru Bačke.

Okupljanje svih sudionika odjevenih (*opravljeni*, prim. a.) u narodnju nošnju, što je i jedini i glavni uvjet sudjelovanja, bilo je zakazano za 17 sati kod restauriranog spomenika Svetom trojstvu u Subotici. Nakon prvog zajedničkog fotografiranja, uslijedio je u svojevrsnom prigodnom defileu odlazak na večernju misu u Franjevačkoj (Staroj) crkvi. Nakon bogoslužjenja i ponovnog fotografiranja ispred oltara, svi sudionici su se zaputili prema HKC-u *Bunjevačko kolo*, gdje ih je ovoga puta, zahvaljujući originalnoj ideji organizatora (Katolički institut za kulturu, povi-

jest i duhovnost *Ivan Antunović* iz Subotice), dočekalo ugodno iznenađenje. Naime, deseto *Prelo sićanja* održano je doslovno kao nekadašnja prela ovdašnjeg življa. U narodnim nošnjama i pod svjetlošću lampaša i svijeća!

Mali jubilej

Prvo *Prelo sićanja*, prema ideji tadašnjeg predsjednika HKC-a *Bunjevačko kolo* **Davora Dulića**, održano je 2011. godine, ali je nakon stečaja ove hrvatske institucije organizaciju prihvatio i nastavio Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* i njegov prvi operativac **Ivan Piuković**.

»Proslavljamo deseto *Prelo sićanja*, jedan mali jubilej u kojem smo svih proteklih godina uspjeli održati kontinuitet ove lijepe manifestacije koja je vremenom sve više rasla u svojoj masovnosti. Mnogo je novih ženskih i muških nošnji sašiveno tijekom svih ovih godina njegovog postojanja, što je jako dobro za očuvanje naše tradicijske kulture na ovim prostorima. Napravljen je veliki iskorak i nadamo se da će i u budućnosti *Prelo sićanja* zaživjeti, a mi svi u njegovoj organizaciji ustrajati u namjeri očuvanja prikazivanja žive slike načina na koji su, u stara vremena, naši

Nagrađeni

Grgo Piuković, Marga Lendvai, Lazo Vojnić Hajduk, Ružica Šimić, Ivan Piuković i ansambl *Hajo* (Branko Kutuzov, Dejan Bažant, Marko Poljaković, Davor Ševčić, Ivan Piuković, Marinko Piuković i Tomislav Vukov).

Svečana misa

Večernja misa u Franjevačkoj crkvi u Subotici protekle nedjelje je bila posebno svečana, jer su joj nazočili brojni sudionici *Prela sićanja*. Bogosluženje je predvodio vlč. Ivica Ivanković Radak, a svečano odjeveni u narodne nošnje Božju riječ su čitali Bernadica Ivanković i Stanko Vaci.

preci organizirali i slavili prelo. Osobno, za mene je *Prela sićanja* veliki ponos i radost», kaže Piuković.

A brojnost i masovnost prekrasnih bunjevačkih narodnih nošnji koje su prošle nedjelje navečer bile nošene na subotičkim ulicama, na svetoj misi u Staroj crkvi i konačno u Velikoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo*, činili su jednaki ponos i radost svih sudionika koje su na početku *Prela sićanja* pozdravili vlč. **Ivica Ivanković Radak**, u ime Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost **Ivan Antunović** i predsjednik HKC-a *Bunjevačko kolo* **Lazar Cvijin**. Prelo je, prigodnim riječima o značenju ove lijepe manifestacije, otvorio msgr. **Andrija Anišić**, a potom su zaslužnim sudionicima koji su svih proteklih deset godina svojim zalaganjem pridonijeli njegovom trajanju uručene prigodne diplome.

Dojmovi sudionika

Na gotovo svih deset *Prela sićanja* bio je **Martin Gabrić**, koji se i ovoga puta s radošću obukao u svečano ruvo.

»Volim nošnju i sve što je naše, i drago mi je da mogu biti tu skupa sa svima ostalima na ovom lijepom *Prelu sićanja*. Na ovaj

način čuvamo naše običaje, nošnju, kao i sve drugo što je za nas Bunjevce Hrvate prepoznatljivo», kaže Gabrić.

Redovita sudionica je i **Anica Ivković**, čije riječi, također, na najbolji mogući način ilustriraju ljepotu i vrijednost ovog autentičnog tradicijskog događanja.

»Jako je lijepa uspomena, prilika da se obučemo i vidimo koliko još našeg svijeta čuva ove naše običaje, vraćajući se na trenutak u daleku prošlost. Divan je osjećaj biti na misi u narodnoj nošnji, a ovoga puta sam obukla svilu (suknja i kecelja), dok sam gornji dio novije izrade prekrila velikom striganskom maramom, uz obveznu povezanu maramu na glavi», kaže Anica Ivković.

Prvi puta na *Prelu sićanja* je bio **Stanislav (Cule) Bašić Palković**, koji živi i radi u Francuskoj.

»Ovo je doživljaj za vječnost. Prvi puta u svom životu sam obukao narodnu nošnju i na svojevrsan način oživio duh svih mojih predaka. Odlazak na svečanu misu u ovom lijepom ruvu za mene je bio poseban doživljaj koji ću s velikom radošću zauvijek pamtit, a sve fotografije s ponosom pokazivati svojim prijateljima u Francuskoj», kaže Stanislav Bašić Palković.

D. P.

Nova riječ za 2019. godinu

SUBOTICA – Izašao je dvobroj Časopisa za književnost i umjetnost *Nova riječ* za 2019. godinu. Na više od 330 stranica dvobroj donosi raznovrstan sadržaj kroz devet cjelina. Među ostalim, u časopisu se predstavlja beogradski krug hrvatskih pjesnika kao i suvremeno pjesništvo Rusina iz Vojvodine. Donosi i radove u kojima se obrađuje i interpretira starija hrvatska književnost, od nepoznatih zapisa bečaraca i bunjevačkih narodnih pjesama do nepoznatih činjenica iz života **Matije Evetovića**. Također, tu su i stalne rubrike *Kritička čitanja književnoga naslijeđa* i *Čitanja književne produkcije*. Časopis je obogaćen grafičkim priložima **Darka Vukovića** iz Petrovaradina. *Nova riječ* izlazi u sunakladi ZKVH-a i NIU Hrvatska riječ.

Dužijanica na Sajmu turizma

BEOGRAD – Na 42. Međunarodnom sajmu turizma u Beogradu na štandu Grada Subotice, u dvosatnom programu, posjetiteljima i medijima predstavljena je manifestacija *Dužijanica*, koju organizira UBH *Dužijanica* iz Subotice. »*Dužijanica* je pokretni muzej bunjevačkih Hrvata na ulicama Subotice. Ona je veličanstvena priča o zemlji i zahvalnosti, radu i umjetnosti, povijesti i budućnosti bunjevačkih Hrvata.

ta. *Dužijanica* je najstariji događaj ljetnih kulturnih dešavanja u Subotici. To je proslavljanje ljudskog rada i običaja vezanih za žetvu i njegovana je na salašima i u obiteljima bunjevačkih Hrvata», rekao je direktor UBH *Dužijanica* **Marinko Piuković**. Posjetitelji Sajma imali su priliku uživati u ljepoti nošnje i plesa bunjevačkih Hrvata, risarskom *ručku* (slanini od mungulice i domaćem kruhu koji je za ovu prigodu ispekla **Ruža Juhas**) i u dobroj kapljici risarske rakije koju su posluživali bandašica i bandaš. Za tamburašku podlogu pobrinuli su se momci iz sastava *Ruže*.

LJ. C.

Vojvođanski Hrvati na Maškarama u Baji

BAJA – Nakon dugogodišnje stanke, u mađarskom gradiću Baja obnovljene su *Maškare*, a gosti manifestacije bili su i Hrvati iz Vojvodine. *Maškare* su stari običaj tamošnjih Hrvata u kojem su-

djeluje cijeli grad. U prikazu ovog zanimljivog običaja sudjeluju: medo, bošnjak, didak, batinaš. Medo i didak simboliziraju zimu i zlo, dok bošnjak i batinaš baš suprotno. Bošnjak na lancu vodi medvjeda i zapovijeda mu da pleše, te na kraju medo simbolično umire (kraj zime). U međuvremenu didak se ponaša vragolasto sve dok to batinaš ne primijeti, tada ga istuče batinom i otjera ga (simbolično tjeranje zime).

U Baji su na *Maškarama* bili predstavnici Mladeži DSHV-a: **Dominik Skenderović** iz Tavankuta, povjerenica za Mladež iz Žednika **Marijana Vojnić Hajduk** i predsjednik Mladeži DSHV-a **Marin Piuković** iz Subotice. Domaćin im je bio ravnatelj tamošnjeg Kulturnog centra bačkih Hrvata **Mladen Filaković**. Centar je jedan od organizatora *Maškara*.

»Ostvareni su kontakti. Kod Hrvata u Mađarskoj nalazimo iskrene prijatelje i pouzdane partnere za suradnju, što je i više nego važno za buduće djelovanje. Dogovorili smo suradnju po pitanju umrežavanja mladih, zajedničko odlaženje na programe koji se organiziraju kako kod nas u Vojvodini, tako i kod njih u Mađarskoj. Imali su priliku prvi puta sudjelovati kao promatrači ovakvog vida *Maškara* koji je za nas dosta nepoznat, jer se na našim prostorima to ne organizira u tom kontekstu. Zaključci su pozitivni, vjerujemo da će se izroditi jake partnerske veze među mladima preko granice i vidimo mogućnost za obostrani napredak«, kaže Marin Piuković.

Hrvatska riječ i ZKVH na novosadskom Sajmu knjiga

NOVI SAD – NIU *Hrvatska riječ* i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata predstaviti će svoja najnovija izdanja i na ovogodišnjem Sajmu knjiga u Novom Sadu. Manifestacija se održava na Novosadskom sajmu, a predstavljanje spomenutih nakladnika bit će održano idućeg petka, 6. ožujka, na središnjoj sajamskoj bini s početkom u 14 sati. NIU *Hrvatska riječ* predstaviti će knjige *Mala Katica* **Katarine Firanj** i *Nepodnošljiva lakoća umiranja* **Franje Kašika**, a ZKVH će predstaviti novi dvobroj časopisa za književnost i umjetnost *Nova riječ*.

Predstavljanje je organizirano uz potporu resornih tajništava AP Vojvodine, na čijem štandu će se, među ostalim, moći vidjeti i različite knjige i publikacije hrvatske manjinske zajednice.

Novosadski sajam knjiga bit će održan od 3. do 9. ožujka. Ulaz je besplatan.

86. Veliko bunjevačko-šokačko prelo u Somboru

Došlo svita sa svi strana

Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo *Vladimir Nazor* iz Sombora organiziralo je po 86. puta *Veliko bunjevačko-šokačko prelo*. Manifestacija je to koja uz *Dužionicu* ima najdužu tradiciju među somborskim Hrvatima. Mjesto okupljanja već po tradiciji je Hrvatski dom u Somboru. Za neke obitelji to znači da su uz ovaj dom i prelo vezane i tri generacije.

»U Hrvatski dom došao sam još polovicom prošlog stoljeća i malo koje prelo sam propustio. Nekada su prela bila drugačija. Nije bilo večere, već je prelo

zapravo bila prigoda da se ljudi okupe, druže, zaigraju, proveše. Onda su pojedini počeli poručivati večere, pa je uvedena praksa da se za sve organizira preljaska večera. Meni su posebno bila lijepa prela koja smo organizirali poslije 2000-tih, jer su nam tada gosti bili pjevači iz Hrvatske, dužnosnici Republike Hrvatske. Osobito me raduje što su ovdje i moj sin i snaha, a nadam se da će i unuci, koji su u dječjem folkloru, nastaviti tradiciju«, kaže **Stipan Pekanović**.

Ljubica Fratrić iz Siska ne može reći da je odrasla uz običaje ovdašnjih Hrvata, ali njen suprug jest, pa je to i razlog što iz Siska svake godine dolaze na prelo.

»Trudimo se doći svake godine. Ne samo za prelo nego i češće, jer ovdje imamo prijatelje s kojima je uvijek lijepo sresti se. Ali prelo je nešto posebno i trudimo se ne propustiti ga«, kaže Ljubica Fratrić.

Svatko bi mogao ispričati svoju priču, svoje sjećanje, svoj razlog zašto dolazi na prelo. A ono što svi žele je vidjeti drage ljude, zabaviti se, provešeliti. Domaćini se potrudite i za nešto više, a to je ove godine bio nastup folklorista i pjevača. Za ovu preljasku prigodu okupili su se igrači različitih generacija, pa i oni koji godinama nisu zaigrali na *Nazorovoj* pozornici.

Z.V.

Mačkare u Golubincima 2020.

Za *premundurene dane* daleko se čuje

Tradicijski prikaz pokladnog običaja *Mačkare* u Golubincima i ove godine organiziralo je Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo *Tomislav*.

Manifestacija je započela pokladnim jahanjem u petak, 21. veljače, koje su organizatori pokrenuli prije devet godina, što predstavlja uvod u *Mačkare*. U subotu, 22. veljače, održan je natjecateljski dio u dvorani OŠ 23. oktobar u Golubincima, gdje je za najbolju masku proglašen *Čudesni vrt*, a središnji dio manifestacije – karneval, održan je u nedjelju, 23. veljače, na kojemu su sudionici u karnevalskoj povorci prikazali svoje raznobojne maske.

Preko 200 godina

Među brojnim sudionicima iz Golubinaca, Surčina, Apatina, Šapca i Leskovca trinaestu godinu zaredom bila je i Športsko-plesna udruga *Feniks* iz Osijeka. Voditelj udruge **Darko Valentić** ili osoba koja je na *Mačkarama* bila zaražena coronavirusom kaže da ih na ove *premundurene dane* svake godine privuče »fantastičan tim ljudi koji ovo organizira«, te da ideju za masku treba tražiti u vijestima i svijetu oko nas.

Iako se pokladni običaji *Mačkare* u Golubincima uoči korizmenog posta održavaju već oko 200 godina, u vidu karnevala i

Središnji dio manifestacije – karneval, održan je u nedjelju, a u karnevalskoj povorci kroz mjesto sudionici su prikazali svoje raznobojne maske

pokladnog jahanja obilježavaju se odnedavno – od prije desetak godina. Za očuvanje ove nematerijalne kulturne baštine Hrvata značajnu zaslugu ima Društvo *Tomislav*, poručuje njegova predsjednica **Anita Žanić**.

»*Mačkare* su u Golubince stigle doseljavanjem Hrvata iz Dalmacije, ovdje su se preobrazile i postale su u biti *Mačkare*. *Tomislav* se trudi da već godinama održi tu tradiciju te je manifestacija prerasla naše lokalne okvire i postala prepoznatljiva u cijeloj staropazovačkoj općini«, kaže Žanić.

Uskoro dio Federacije

Prvi puta *Mačkarama* je nazočio savjetnik federacije europskih karnevalskih gradova za Srbiju, **Mirosljub Radivojević**. Pored oduševljenja, koje nije mogao sakriti, Radivojević je najavio i ulazak *Mačkara*, odnosno Golubina u ovu Federaciju.

Maskenbali u Mitrovici i Novom Slankamenu

Pokladni maskenbali u organizaciji hrvatskih udruga održani su za vikend i u drugim mjestima u Srijemu. Lijep broj sudionika okupio je maskenbal u Srijemskoj Mitrovici, kojega su skupa organizirali mjesni HKC *Srijem – Hrvatski dom* i HKD *Šid* iz Šida. HKPD *Stjepan Radić* iz Novog Slankamena priredilo je maskenbal u prostorijama Društva, gdje se također okupio lijep broj maskiranih gostiju, mahom djece. Ove godine bilo je više sponzora za nagrade za maske i tombolu nego lani, a specijalni gost večeri bio je Bane mađioničar. Manifestaciji je nazočio i Darko Sarić Lukendić iz HNV-a.

»Prvi put sam na tradicionalnom karnevalu u našoj sredini. Nema ovakvih u Srbiji, svi su turističkog tipa. Zadovoljstvo mi je biti ovdje. Nadam se da će ovaj karneval za godinu-dvije biti dio Federacije«, rekao je Radivojević.

Federacija europskih karnevalskih gradova trenutačno je najveća manifestacijska organizacija na svijetu, okuplja oko 550 gradova iz Europe i svijeta.

U ime Hrvatskog nacionalnog vijeća manifestaciji je nazočio predsjednik Odbora za kulturu **Darko Sarić Lukendić**, koji je izrazio je zadovoljstvo što se ova tradicija očuvala u Golubicima tolike godine, ali i što se konstantno razvija te čini Hrvate vidljivijima na kulturnoj i turističkoj mapi Srijema.

J. D. B.

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice
Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad

T: +381 21 487 4876, 487 4268; 487 4241;
F: +381 21 487 46 14
Ounz@vojvodina.gov.rs
KLASA: 128-451-1031/2020-01
DATUM: 20. 2. 2020. godine

Temeljem članka 3. Pravilnika o dodjeli proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice za financiranje i sufinanciranje modernizacije infrastrukture ustanova osnovnog i srednjeg obrazovanja i odgoja i učeničkog standarda na teritoriju AP Vojvodine (*Službeni list APV*, broj: 4/17) i članka 3. Pravilnika o dodjeli proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice za financiranje i sufinanciranje modernizacije infrastrukture predškolskih ustanova na teritoriju AP Vojvodine (*Službeni list APV*, broj: 14/17) i Rješenja pokrajinskog tajnika za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice klasa: 128-031-241/2016-1 od 28. 11. 2018. godine, a u vezi s Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2020. godinu (*Službeni list APV*, broj: 54/19), Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice (u daljnjem tekstu: Tajništvo) raspisuje

NATJEČAJ

ZA FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE NABAVE OPREME USTANOVA OSNOVNOG I SREDNJEG OBRAZOVANJA I ODGOJA, UČENIČKOG STANDARDI I PREDŠKOLSKIH USTANOVA NA TERITORIJU AUTONOMNE POKRAJINE VOJVODINE ZA 2020. GODINU

Natječaj se raspisuje na iznos sredstava osiguranih Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2020. godinu (*Službeni list APV*, broj: 54/19), i to za financiranje i sufinanciranje nabave opreme ustanova osnovnog i srednjeg obrazovanja i odgoja, učeničkog standarda i predškolskih ustanova na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine u ukupnom iznosu od 70.000.000 dinara, (na razini osnovnog obrazovanja i odgoja 44.800.000 dinara, na razini srednjeg obrazovanja i odgoja 16.100.000 dinara, za ustanove učeničkog standarda 3.700.000 dinara i za predškolske ustanove 5.400.000 dinara).

Nabava opreme se odnosi na opremu za obrazovanje, opremu za sigurnost, računalnu opremu, opremu za tjelesni odgoj, opremu za likovnu umjetnost, opremu za glazbenu kulturu, opremu za smještaj/namještaj, kuhinjsku opremu i ostalo.

Realizacija finansijskih obaveza vršit će se u skladu s likvidnim mogućnostima proračuna Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2020. godinu.

UVJETI NATJEČAJA

1. Podnositelji prijave

Podnositelji prijave su:

- škole za osnovno obrazovanje i odgoj, škole za srednje obra-

zovanje i odgoj i ustanove učeničkog standarda na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine čiji je osnivač Republika Srbija, AP Vojvodina ili jedinica lokalne samouprave;

- jedinice lokalne samouprave (isključivo za potrebe predškolskih ustanova) na teritoriju AP Vojvodine.

2. Kriteriji raspodjele sredstava

Kriteriji raspodjele sredstava po Pravilniku o dodjeli proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice za financiranje i sufinanciranje modernizacije infrastrukture ustanova osnovnog i srednjeg obrazovanja i odgoja i učeničkog standarda na teritoriju AP Vojvodine i po Pravilniku o dodjeli proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice za financiranje i sufinanciranje modernizacije infrastrukture predškolskih ustanova na teritoriji AP Vojvodine su:

1. značaj realizacije projekta kada je riječ o sigurnosti učenika, nastavnika, odnosno djece, odgojitelja i zaposlenika koji koriste objekte,

2. značaj realizacije projekta za osiguravanje kvalitetnih uvjeta za boravak i izvođenje odgojno-obrazovnog rada,

3. finansijska opravdanost projekta,

4. održivost projekta,

5. lokalni, odnosno regionalni značaj projekta,

6. aktivnosti koje su poduzete u cilju realizacije projekta,

7. osigurani izvori sredstava za realizaciju projekta.

U slučaju podnošenja prijave sa sufinanciranjem radova, sredstva osigurana na ime udjela ustanove mogu biti vlastita, iz donacija i iz proračuna svih razina vlasti.

Nakon dodjele sredstava po Natječaju, Korisnik je dužan prilikom nabave opreme postupati sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama (*Službeni glasnik RS*, broj: 124/12, 14/15 i 68/2015).

NAČIN PODNOŠENJA ZAHTEJEVA

Zahtevi za dodjelu sredstava podnose se na jedinstvenom natječajnom obrascu Tajništva (jedna ustanova/jedinica lokalne samouprave podnosi samo jedan natječajni obrazac). Kompletan natječajna dokumentacija može se preuzeti od 20. veljače 2020. godine na internetskoj adresi Tajništva www.puma.vojvodina.gov.rs.

Zahtevi se dostavljaju putem pošte na adresu: Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice s naznakom »Za natječaj – za financiranje i sufinanciranje nabave opreme ustanova osnovnog, srednjeg obrazovanja i odgoja, učeničkog standarda i predškolskih ustanova na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2020. godinu«, Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad, ili se podnose

osobno, predajom pisarnici pokrajinskih tijela uprave u Novom Sadu (u prizemlju zgrade Pokrajinske vlade).

Uz prijavu na natječaj, prilaže se:

- 1) nevezana ponuda – predračun za nabavu opreme,
- 2) u slučaju sufinanciranja dostaviti dokaz o osiguranim sredstvima za sufinanciranje nabave opreme (ugovor, rješenje, izvadak iz proračuna jedinice lokalne samouprave, finansijskog plana ustanove ili slično) zajedno s uredno potpisanom i pečatiranom Izjavom odgovorne osobe ustanove o udjelu u sufinanciranju predmetne opreme (Izjavu dostaviti u slobodnoj formi).

Rok za podnošenje prijava na Natječaj je 17. ožujka. 2020. godine.

Tajništvo zadržava pravo od podnositelja prijave, po potrebi, zatražiti dodatnu dokumentaciju i informacije, odnosno za dodjelu sredstava odrediti ispunjenje potrebnih uvjeta.

Povjerenstvo neće razmatrati:

nepotpune prijave,

nepravodobne prijave (prijave poslane nakon roka koji je označen kao posljednji dan natječaja),

nedopuštene prijave (prijave koje su podnijele neovlaštene osobe i subjekti koji nisu predviđeni natječajem),

prijave koje se ne odnose na natječajem predviđene namjene, prijave korisnika koji u prethodnom razdoblju nisu opravdali sredstva dodijeljena iz pokrajinskog proračuna kroz finansijska i narativna izvješća.

Rezultati Natječaja bit će objavljeni na internetskoj prezentaciji Tajništva.

Zainteresirane osobe dodatne informacije u vezi s realizacijom Natječaja mogu dobiti u Tajništvu na telefon: 021/487 4876, 487 4268 i 487 4241.

P. O. POKRAJINSKOG TAJNIKA

Milan Kovačević, zamjenik pokrajinskog tajnika

Republika Srbija

Autonomna Pokrajina Vojvodina

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise,

upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice

Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad

T: +381 21 487 46 02, 487 45 58, 487 42 62

ounz@vojvodina.gov.rs

KLASA: 128-451-1032/2020-01

DATUM: 20. veljače 2020. godine.

Temeljem članka 6., stavka 1. Pravilnika o uvjetima regresiranja prijevoza učenika srednjih škola u AP Vojvodini (*Službeni list APV*, broj: 6/17) i Pravilnika o izmjeni Pravilnika o uvjetima regresiranja prijevoza učenika srednjih škola u AP Vojvodini (*Službeni list APV*, broj: 7/18), a u vezi s Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2020. godinu (*Službeni list APV*, broj: 54/19) i Rješenja pokrajinskog tajnika za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice klasa: 128-031-241/2016-1 od 28. 11. 2018. godine, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice (u daljnjem tekstu: Tajništvo) raspisuje

NATJEČAJ

ZA REGRESIRANJE PRIJEVOZA UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA NA TERITORIJU AP VOJVODINE ZA 2020. GODINU

Natječaj se raspisuje na iznos sredstava osiguranih Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2020. godinu na posebnom razdjelu Tajništva za regresiranje prijevoza učenika srednjih škola u AP Vojvodini za 2020. godinu u iznosu od 183.000.000 dinara. Sredstva su namijenjena za financiranje i sufinanciranje regresiranja prijevoza učenika srednjih škola u međugradskom prometu koji svakodnevno putuju od mjesta stanovanja do škole i nazad.

UVJETI NATJEČAJA

1. Podnositelji prijave

Korisnici koji imaju pravo sudjelovanja u raspodjeli sredstava su općine i gradovi na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine.

2. Kriteriji raspodjele sredstava

Kriteriji raspodjele sredstava po Pravilniku o uvjetima regresiranja prijevoza učenika srednjih škola u AP Vojvodini su:

broj učenika srednjih škola s područja općine ili grada koji svakodnevno putuju od mjesta stanovanja do škole,

relacije putovanja,

stupanj razvijenosti općine ili grada u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini, utvrđen aktom Vlade Republike Srbije i

moгуćnosti financiranja iz općinskog/gradskog proračuna.

NAČIN PODNOŠENJA PRIJAVE

Prijava za dodjelu sredstava podnosi se na jedinstvenom natječajnom obrascu Tajništva (s prilogima). Kompletan natječajna dokumentacija može se preuzeti od 20. veljače 2020. godine na internetskoj adresi Tajništva: www.puma.vojvodina.gov.rs.

Podnositelj prijave, uz Prijavu, treba priložiti:

Prilog br. 1 i 1 a - Tablice o kalkulacijama troškova prijevoza učenika srednjih škola,

Prilog br. 2 - Tablica s osnovnim podacima u svezi regresiranja prijevoza učenika srednjih škola,

Prilog br. 3 - Popis učenika-putnika srednjih škola u međugradskom prometu u školskoj 2019/20. godini na području općine/grada,

Prilog br. 4 - Finansijski plan regresiranja prijevoza učenika srednjih škola u općini/gradu s procjenom potrebnih sredstava za 2020. godinu.

Prijave se dostavljaju putem pošte na adresu: Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice s naznakom »Za natječaj – regresiranje prijevoza učenika srednjih škola«, Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad ili se podnose osobno, predajom u pisarnici pokrajinskih tijela uprave u Novom Sadu (u prizemlju zgrade Pokrajinske vlade).

Rok za podnošenje prijava na Natječaj je 17. ožujka 2020. godine.

Tajništvo zadržava pravo od podnositelja prijave, po potrebi, zatražiti dodatnu dokumentaciju i informacije, odnosno za dodjelu sredstava odrediti ispunjenje potrebnih uvjeta.

Nepravodobne ili nepotpune prijave neće biti razmatrane.

Rezultati natječaja će biti objavljeni na internetskoj stranici Tajništva.

Dodatne informacije u svezi Natječaja mogu se dobiti u Tajništvu na telefon 021/487-46-02, 487-45-58 i 487-42-62.

P. O. POKRAJINSKOG TAJNIKA

Milan Kovačević, zamjenik pokrajinskog tajnika

Činiti pokoru i trpljenje za druge

»Pred očima smo imali sve mlade, posebno u našem gradu i našoj biskupiji, koji žive daleko od Boga«, kaže Maljur

Dvadesetak mladih iz Subotice i okolice uz vodstvo fratra iz subotičke Franjevačke crkve **Danijela Maljura** hodočastilo je u subotu, 22. veljače, na Pokorničkom hodočašću za mlade. Svoj put započeli su ispred crkve sv. Josipa Radnika u Đurđinu, a završili 25 km dalje u kapelici Crne Gospe u Franjevačkoj crkvi. Tijekom sedam sati pješačenja mladi su molili i pjevali psalme, a dio puta je bio i u šutnji.

Hodočasnica **Regina Dulić** iz Đurđina kaže da je ovo prvo hodočašće koje je organizirano u Subotici, a na kojemu je sudjelovala te je vrlo sretna zbog toga.

»Svi prizori koje smo vidjeli već su nam odavno utkani u srca, jer ih poznajemo od djetinjstva, ali prvi puta smo ih gledali na ovaj način. Većina naših roditelja odraslo je radeći na ovim poljima kroz koja smo koračali, a sada smo mi kao njihova djeca išli predati sav taj rad Gospodinu. Jer sve što roditelji čine – čine za svoju djecu; isto tako Otac nebeski i danas čini čudesa za svoju djecu, a mnoga su odlutala od Njega«, kaže Dulić, dodajući kako je ovo bila izvrsna prilika za korizmenu pripravu.

Fra Maljur navodi da je povod hodočašća bio čin pokore za one koji ju ne čine, s posebnim naglaskom na mlade Subotice.

»Imajući u vidu Kristovu žrtvu htjeli smo napraviti nešto slično, da kao 'miniotkupitelji' podnosimo pokoru i trpljenje za druge ljude. Ako netko za svoje grijeha neće učiniti

U dvorani Franjevačke crkve fra Danijel Maljur svake subote s početkom u 19 sati drži vjeronauk za mlade. Tema o kojoj će se sutra, 29. veljače govoriti je Isusove tri kušnje u pustinji.

pokoru, a u takvom svijetu živimo da ljudi puno griješe a malo čine pokoru, onda ćemo to mi učiniti za njih. Pred očima smo imali sve mlade, posebno u našem gradu i našoj biskupiji, koji žive daleko od Boga. Oni su na žalost daleko od ispovjedaonice i ne čine pokoru jer imaju potpuno drugačije interese, koji nisu duhovne naravi nego svjetovne. Htjeli smo pridonijeti da Bog i dalje ostane blizu njih – da mi učinimo pokoru za njih jer ju oni, zbog jednog ili drugog razloga, nisu učinili», kaže Maljur.

Za one koji žele činiti pokoru i boriti se protiv zla, a ne mogu na ovaj način, Maljur kaže da Isus poziva sve na post i molitvu.

»Post je oblik pokore koji svi možemo činiti bilo kada. Za to ne moramo čekati nikakvo hodočašće, kao ni za molitvu – sve to možemo činiti i u svome domu. Svi smo pozvani da se borimo protiv zla na takav način. Kroz pokorničke čine na koje poziva i sv. Franjo ne samo da ćemo otjerati đavla, nego ćemo biti bliži Isusu, što nam je primarni cilj dok smo ovdje na Zemlji, ali i zalag za onaj budući, na Nebu.

J. D. B.

Duhovne večeri

Duhovni centar oca Gerarda organizira tijekom korizme duhovne večeri u Somboru. Ove godine tema je *Plodovi Duha Svetoga*. Duhovne večeri bit će svakog ponedjeljka u dvorani Udruga Nijemaca *Gerhard*, od 19 sati i 30 minuta.

Z. V.

Zaručnički tečaj

Zaručnički tečaj, kao priprava za sve one koji se namjeravaju vjenčati ove godine, kao i za starije od 17 godina, počinje 9. ožujka i traje tjedan dana. Početak je svakoga dana u 19.30 sati u Haram-bašićevoj 7 u Subotici.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Počela je korizma

Početak korizme nas činom pepeljenja podsjeća da je čovjek bez Boga ništa, samo prah, te da je potrebno da to shvati i Bogu se vrati kako bi mogao ostvariti ono za što ga je Bog odredio. Vrijeme korizme kao vrijeme pripreme za Uskrs je milosno vrijeme za svakoga vjernika, jer je to vrijeme kada svatko preispituje svoje postupke i svoj život, te se molitvom i postom nastoji vratiti na pravi put, tj. vratiti k Bogu. U procesu obraćenja nikada nismo sami, Bog nam upravo po molitvi, postu i našim dobrim djelima daje snagu da ustrajemo u započetom, a Krist nas svojom riječju, koja nam se nudi u evanđelju, usmjerava. Tako već liturgijska čitanja Pepelnice daju smjernice vjernicima koje trebaju slijediti na korizmenom putu obraćenja kako bi se na što bolji način pripravili za najveći kršćanski blagdan – proslavu Kristova uskrsnuća.

Post i pokora

Smisao korizme i korizmenog obraćenja Pepelnica snažno naglašava kroz sva tri liturgijska čitanja, a taj smisao krije se u mijenjanju čovjekova srca. U prvom čitanju prorok Joel poziva svoj narod na obraćenje: »Sada, govori Gospodin, vratite se k meni svim srcem svojim posteć, plačuć i kukajuć« (Jl 2,12). Ali, kao da nije posve siguran hoće li to biti pravi način pokore koji će uroditi obraćenjem srca, prorok odmah dodaje: »Razderite srca, a ne halje svoje! Vratite se Gospodinu, Bogu svome, jer on je nježnost sama i milosrđe« (Jl 2,13). U Starom zavjetu dosta je primjera da pokora i post ne moraju nužno značiti i obraćeno srce, koje je otvoreno Božjem milosrđu. Ali, iako je od starozavjetnog vremena prošlo mnogo stoljeća pa i tisućljeća, i danas je isto. Mnogi poste i čine pokoru, ali sve ostaje na izvanjskoj formi, nema obraćenja koje bi uz to nužno trebalo ići. Jer, post i pokora nisu svrha sami sebi, i bez duhovne dimenzije oni postaju samo mučenje čovjekova tijela, koje nema svoj smisao. Ali, ako im damo duhovnu dimenziju, povežemo ih s molitvom i uzmemo ih kao sredstvo koje će nas približiti Bogu, oni tek onda postaju ono što bi trebali biti, nešto što nam pomaže da se obratimo. Stoga je dobro čuti ovo prorokovo upozorenje na početku vremena u kojem se pripremamo da i sami postom i pokorom počnemo mijenjati sebe.

Ono što se očekuje od svakog vjernika, osobito kroz korizmu, jest vratiti se Bogu svim srcem

svojim. Zato je potrebno ova upozorenja shvatiti ozbiljno i s njima u mislima započeti korizmeni hod, jer čovjek se lako posklizne i postu i pokori, kao i drugim vrstama pobožnosti oduzme duhovnu dimenziju, zadrži se samo na formi i običaju. Tako ništa od onoga što čini ne može donijeti ploda niti nas može odvesti bliže Bogu.

Sad je pravo vrijeme

Važno je imati na umu i ono na što nas upozorava sv. Pavao koji kaže: »Evo sad je vrijeme milosno, evo sad je vrijeme spasa!« (2Kor 6,2). Mi često napore koje obraćenje zahtijeva odgađamo, jer nam je sada preteško, nije trenutak zbog nekih drugih stvari, ne možemo se sada odricati i moliti, ne stizemo. Mislimo kako uvijek ima vremena, možemo se moliti, postiti, obratiti nekad kasnije, kad ostarimo, sljedeće korizme ili neke tko zna koje. Ali Pavao kaže: »Ne!«. Ne smijemo ništa odgađati, jer nam Bog sada nudi priliku, hoće li ih biti kasnije i što će se dogoditi, ne znamo, ali znamo da nam se sada daje mogućnost da okrenemo novi list i započnemo mijenjati svoje srce, pa tu mogućnost treba iskoristiti. Zemaljsko je prolazno, tako su i prilike prolazne, kao i sve ono za čim ovdje čeznemo i težimo, ali Nebo je vječnost. Ako k njemu težimo, nećemo propustiti ovu šansu koju dobivamo, niti ćemo uludo provesti ovo korizmeno vrijeme koje je za nas vrijeme milosti.

Zbog Boga

Kao posljednju uputu Pepelnica donosi Isusove riječi: »Pazite da svoje pravednosti ne činite pred ljudima da vas oni vide. Inače nema vam plaće u vašeg Oca koji je na nebesima« (Mt 6,1-2). I nesvjesno dešava nam se da želimo da drugi vide i znaju kako smo učinili neka dobra djela, gode nam pohvale koje tada dobijemo. Ipak, Isus nas upozorava da kada dajemo milostinju to činimo da nitko ne vidi, upravo da bismo utekli pred opasnošću da uživamo u pohvalama koje ćemo za to dobiti. Isto vrijedi i za post i molitvu. Ali ne da nitko ne smije znati da se mi molimo i postimo nego to ne trebamo raditi zbog svijeta nego zbog Boga. Kada to počnemo raditi zbog svijeta, to nas neće voditi do Boga. Korizma je pravo vrijeme da se u tome vježbamo i sve dobro što činimo, sva molitva i post neka budu usmjereni na steknemo slavu nebesku, a ne slavu zemaljsku.

Knjiga *Gospodar samoće u vremeplovu jedne zemlje* predstavljena i u Subotici

Omaž grupi Azra

»Kao apsolvent Ekonomskog fakulteta, 2006. godine sam u Novom Sadu kupio album grupe Azra *Ravno do dna* i preslušavajući ga danima, bio sam impresioniran energijom i raznolikošću tema kojima se ovaj glazbeni materijal bavi. Naime, u svojim tekstovima na ovoj legendarnoj ploči autor se bavi sociološko-političkom sferom onoga vremena i prekrasnim psihološkim portretima brojnih svojih suvremenika. Sve to, uz naravno, pobuđeni duboki osjećaj privrženosti

prema novootkrivenoj glazbi, spontano je potaknulo moju za interesiranost za istraživanjem svega vezanoga uz lik i djelo **Branimira Johnnija Štulića**«, otkriva nam **Mladen Maksimović**, autor knjige *Gospodar samoće u vremeplovu jedne zemlje* koja je posvećena rock grupi Azra, jednoj od najpopularnijih svih vremena na jugoslavenskim prostorima.

Istraživanje

Autor je pisao knjigu potaknut željom da sazna sve ono što je Štulića inspiriralo da napiše svoje brojne stihove.

»Zahvaljujući internetu i brojnim publiciranim pisanim materijalima, kroz Johnnjev nekonvencionalni literarno-glazbeni ra-

kurs, počeo sam sljedećih deset godina sustavno analizirati filozofiju, povijest, književnost i glazbu vremena koje je bilo temeljita inspiracija njegovog osebnog opusa. Primjerice, 2010. godine sam bio među prvih stotinu osoba koje su u Srbiji naručile komplet njegovih sabranih djela, kako bih imao još temeljitije uporište u svom istraživanju. Iskreno govoreći, nisam ni imao pomisli kako bi ova moja iznenadna zainteresiranost za grupu Azra mogla biti pretočena u neku pisanu formu, ali inicijalni moment nastanka ove knjige je jedna tematska večer koja je svojevremeno odražana u jednom novosadskom klubu. Ja sam govorio o Štuliću i Azri, dva glazbenika na svirala njihove pjesme i puna dva sata nitko nije napuštao dvoranu. Dva tjedna kasnije prijatelj iz Novoga Kneževca me je pozvao da napravimo nešto slično i u njegovom mjestu, u njihovoj knjižnici se ponovno okupilo više od stotinu ljudi. Nakon svega toga sam došao na ideju da od prikupljenog materijala za te dvije tematske večeri napišem knjigu koja je svojevrsni omaž grupi Azra. Od toga trenutka sam ozbiljno pristupio toj ideji, počeo s istraživanjem kao da pišem doktorsku radnju, i sve što sam mogao pronaći o Branimiru Johnniju Štuliću i grupi Azra nalazi se na stranicama *Gospodara samoće u vremeplovu jedne zemlje*«, kaže Maksimović.

Društveni kontekst

Maksimović je za potrebe knjige istražio gotovo cjelokupni društveni i kulturni kontekst od 1943. naovamo, preciznije deset godina prije nego što će se Štulić roditi 11. travnja 1953. u Skoplju.

»Uzeo sam dvije granične vremenske točke, od 1943. do 2017., i kroz sve važnije događaje u Jugoslaviji i svijetu, povezao svo dostupno znanje o Johnnjevom životu i njegovom osebnom stvaralačkom opusu. Jer upravo ta povezanost iznjedrila je, po mnogima, najboljeg jugoslavenskog rock pjesnika svih vremena. Sukladno svemu navedenom, kroz knjigu sam izučavao sve njegove pjesme koje su okvirno i tematski povezane s pojedinim događajima, kako osobnim tako i društvenim u najaktivnijim godinama Štulićevog stvaralačkog opusa. Četiri društveno-kulturološka stupa nekadašnje SFRJ (film – glazba – književnost – sport) su posve srodni s njegovim interesiranjima, pa je, primjerice, famozna 1968. godina dočarana istoimenom pjesmom, događanja u Poljskoj u pjesmi *Poljska u mom srcu*... Naziv knjige u biti je moje osobno viđenje određenog životnog opredjeljenja Johnnija Štulića kao 'gospodara samoće' kroz vremensku odrednicu epohe (vremeplov jedne zemlje) koju je svojim glazbenim i umjetničkim djelovanjem zauvijek obilježio«, pojasnio nam je na koncu Maksimović.

D. P.

Promocija u Subotici

Knjiga *Gospodar samoće u vremeplovu jedne zemlje* promovirana je 13. veljače u Gradskoj knjižnici u Subotici. Osim autora, o tematici koju prati ova knjiga govorili su **Bogoljub Mijatović** i **Batrić Čalović**, a desetak pjesmama grupe Azra na gitari je odsvirao i otpjevao **Damir Malešev**.

POGLED S TRIBINA

Dva derbija

Sutrašnja subota bit će po dvije stvari jedinstvena u nogometnoj sezoni 1. HNL 2019./20. Naime, kako je prijestupna godina, sutradan je 29. veljače, dan koji kalendar bilježi svake četiri godine. Opet, sutra je na programu 24. prvenstveno kolo koje donosi dva derbija koja bi, ovisno o rezultatima, mogla bitnije utjecati na daljnji rasplet u vrhu tablice. Naime, u Zagrebu se sastaju prvoplasirani *Dinamo* i trećeplasirana *Rijeka*, dok četvrtoplasirani *Osijek* doma dočekuje drugoplasiranog *Hajduka*. Pobjede *Dinama* i *Hajduka* najvjerojatnije posve učvršćuju njihove vodeće pozicije broj jedan i dva i viziranje mjesta u kvalifikacijama za Ligu prvaka. Opet pobjede njihovih pratitelja *Rijeke* i *Osijeka*, iste ostavljaju u borbi za najveći plijen ove prvenstvene sezone. S obzirom na to da je u pitanju jedinstveni kalendarski dan, uzmimo slobodu reći kako je sve moguće.

U najavi 24. kola, bacimo ipak letimičan pogled na rezultate proteklog prvenstvenog vikenda u kojemu je vodeći trojac zabilježio očekivane pobjede. Vodeći *Dinamo* je, istina s dosta muke, stigao do novih bodova protiv *Intera* (3:2), ali je zato *Hajduk* naprosto uništio gostujuću *Goricu* (6:0) s najvećom pobjedom ove sezone. Na svojoj Rujevici domaća *Rijeka* je minimalnim rezultatom bila bolja od *Osijeka* (1:0) i pojačala svoje akcije na trećoj poziciji.

Ovaj pogled ne može izbjeći hrvatskog reprezentativca **Antu Rebića** koji u majici *Milana* iz utakmice u utakmicu nezaustavljivo trese suparničke mreže. Pogodak *Fiorentini* bio je njegov sedmi u posljednjih deset susreta, što je u Seriji A učinak vrijedan pažnje. Veliko je to ohrabrenje za izbornika **Dalića** kojemu je sada mnogo lakše premostiti upitni povratak ozlijeđenog **Perišića**. Još jedan hrvatski reprezentativac igra odlično na Apeninima, **Mario Pašalić** u dresu *Atalante* koja odlično gura na obje fronte (prvenstvo i Liga prvaka). Uz standardno dobre igre **Nikole Vlašića** u moskovskom CSKA, izbornik zbilja ne treba brinuti za udarnu špicu na predstojećem Europskom prvenstvu.

D. P.

RECEPT NA TACNI

Kruh bez brašna

Ovaj recept stiže doslovno iz vruće pećnice i pisanjem prekraćujem čekanje na degustiranje. Miriše kao neki kolač i morat ću se držati instrukcija koje su mi dane i koje kažu da je važno biti umjeren jer će trbuh porasti. Kruh je nastao kao rezultat savjeta koje su mi davali u mojoj potrazi za kruhom bez brašna i zaista je hranljiv, neodoljiv i bez brašna. Šalu na stranu. Ako ga konzumirate samo za doručak, ne morate toliko paziti i imat ćete snage za sve dnevne aktivnosti, a i nećete brzo ogladnjati.

Potrebno: 5 jaja / 30 g kokosovog ulja / 100 g badema / 50 g lješnjaka / 100 g lanenih sjemenki / 100 g suncokreta / 50 g golice / 1 žlica psilijuma / 1 žličica soli / 1 dl vode / malo cimeta.

Postupak: Bademe i lješnjake samljeti na krupno, pa pomiješati suhe sastojke. Ulupati jaja, dodati im vodu i otopljeno kokosovo ulje. Sjediniti suhe i mokre sastojke, dobro promiješati, pa izliti na pleh koji ste obložili papirom za pečenje. Oblikovati po želji i posuti sezamom, suncokretom ili krupnom solju. Peći 45 minuta u pećnici zagrijanoj na 170 Celzija.

Uz ovaj divan kruh ne morate ništa servirati, ali će odlično ići uz humus namaz, malo cherry rajčice i rukole. Dobar tek!

Gorana Koporan

Debeli četvrtak u Šokačkoj kući

Plamen tradicije plamti i danas

Desetak žena, članica etno odjela KPZH-a *Šokadija* iz Son-te, sad već tradicionalnim *mađarenjem* u prekrasnom ambijentu *Šokačke kuće* u četvrtak, 20. veljače, obilježilo je jedan od vrlo starih običaja sončanskih Hrvata – Šokaca

stari su govorili i mlađim naraštajima prenosili da toga dana treba devet puta *mađarit*, kako bi se akumulirala snaga u tijelu za predstojeću šestotjednu korizmu. Pored *mađarenja* (pečenje na otvorenoj vatri manjeg ili većeg komada slanine, nataknutog na ražanj) toga dana su se jeli kolačići (krafne), a preporučljiva su bila i ostala jela koja bi se dobro zamastila. I ove godine obilježavanje *Debelog četvrtka* organizirala je agilna pročelnica *Šokadijinog* etno odjela **Agica Prelić**.

»Naše tradicionalne vrijednosti oduvijek su mi u srcu i duši, a *Šokadija* ih njeguje. Volim se odijevati u našu starinsku nošnju, pjevanje i ples su mi dragi od mladih dana. Kad je etno odjel stjecajem okolnosti zapao u stanovitu krizu, čelništvo me je postavilo za pročelnika i naložilo da oživim rad. Bila sam uporna, uspjela sam dovesti i neke od žena koje ranije nisu bile društveno aktivne, pa sada radimo redovito. Naše aktivnosti me umnogome podsjećaju na nekadašnja prela i izazivaju mi toplinu u duši. Uz ovo *mađarenje* podsjetile smo se kako su to radili naši stari, a kako je to sve netko zapisao i snimio, iza nas će ostati neki materijalni trag za buduće generacije«, kaže Preličeva.

Nezaobilazna na *Šokadijinim* akcijama bilo koje nara-vi je i Hvaranka iz Son-te, svestrana umjetnica, autorica najveće slike na svijetu, *Kilometar Dunava*, **Ana Tudor**.

»U Sonti sam rođena, na Hvaru sam provela najveći dio života. Oduvijek su me najviše zanimali pokladni običaji. U suštini, svi su isti, osnovna razlika je u tempera-mentu. Na Jadranu je taj temperament na maksimumu, ovdje je nekako ravničarski usporeno. Sretna sam što sam u duši spojila te dvije krajnosti za potpuno zadovoljstvo«, kaže Tudorova.

Ivan Andrašić

Debeli četvrtak. *Debeli četvrtak*, kako su ga nazivali Sončani, bio je posljednji četvrtak u pokladnom razdoblju. Kako usmena predanja kažu, taj pomalo šaljivi običaj bio je isključivo obiteljski, vezan uz domove. Danas nam je malo vjerojatno, ali naši

Debo četvrtak u Vajskoj

Uz misu, glazbu i krafne, i u Vajskoj je 20. veljače »obilježen« *Debeli* ili *Debo četvrtak*. Osim članova mjesne HKU *Antun Sorgg* iz Vajske, u organizaciji su sudjelovali i predstavnici DSHV-a te MKUD-a *Različak*. Predsjednik Udruge *Sorgg Mladen Šimić* podsjetio je na značenje ovog običaja:

»Naši stari su divanili da tog dana treba ist devet puta kako bi se skupila snaga u tilu, jer dolazi dugačka korizma, a po starovinskom virovanju mršavo čeljade je bolesno, i kako bi se čeljad još jedared dobro naila, da se poide sva pokladna mrsna rana, koju ne mož dugo čuvat, a korizma je dugačka i nemrsna. Datum *Debelog četvrtka* zavisi od datuma kada pada Uskrs.«

Za krafne su bile zadužene župljanke koje su ispekale preko 200 tih slastica. Pjesme su se nizale jedna za drugom,

uz želju da se vrijeme do početka korizmenog posta iskoristi za zabavu i ples. Stariji župljani kažu da ih je ova proslava vratila u dane mladosti.

A. Š.

Na prošlost podsjeća stara kruška

Katica, žena koja je u devet godina rodila osmoro djece, nadživjela je supruga gotovo 30 godina, dočekavši 84. godinu života!

Fotografiju staru preko 100 godina među drugim dragim uspomenama čuva **Etuška Gabrić** iz Đurđina. Na njoj su njezini preci – *majka i dida* s dvije tetke (kćerke), a nastala je davne 1914. godine u foto studiju u Subotici.

Brkovi kao autoritet

Pere i Katica Gabrić (rođ. **Iršević**), muž i žena s fotografije, osim dvije kćerke koje su na fotografiji, imali su još šestoro djece, od kojih je dvoje umrlo u ranoj mladosti. Na fotografiji se vidi najstarije dijete **Manda** koja je tada imala 11 godina i **Giza** s nepunih godinu dana. Otac Pere na sebi ima vojničku odoru Austro-Ugarske Monarhije iz Prvog svjetskog rata, a u ruci drži sablju. S obzirom na to da je godine kada je fotografija nastala i započeo rat, pretpostavljamo da je ona snimljena prije nego što je Pere otišao od kuće. Ono što je još karakteristično za Perin izgled su brkovi. Oni su u to vrijeme bili znak autoriteta, što potvrđuje i naša sugovornica: »To je pravi bačo, kad ima brkove...«, kaže Etuška. Katica na sebi ima sefir na pruge ispod kojega je suknja od sukna, a na glavi nosi povezanu svilenu maramu. Manda ima suknju i le-veš (bluzu), a Giza dječju bijelu haljinu.

Kod Šokčić škole

U vrijeme kada je fotografija nastala, obitelj Gabrić je živjela u Tavankutu, odakle su i rodom i gdje su im se rodila sva djeca. Iz nama nepoznatih razloga 1936. godine su se preselili u Đurđin na salaš kod **Šokčić škole**. Ondje su i *majka i dida* dočekali svoje posljednje dane, ali sa značajnom razlikom u godinama smrti. Katica, žena koja je u devet godina rodila osmoro djece, nadživjela je supruga gotovo 30 godina, dočekavši 84. godinu života!

Na salašu kod **Šokčić škole** su ostali živjeti dva sina s obiteljima, od kojih je jedan **Lazar**, otac naše sugovornice. Poput svojih roditelja, i oni su obrađivali zemlju koja je bila oko salaša i držali stoku. Obitelj Lazara je ondje živjela do 1982., kada su se preselili u novoizgrađenu kuću u selu.

Iako na salašu od tada nitko nije živio, Etuška kaže da su ga oni redovito održavali i odlazili ondje na druženja. Salaš je bio vrlo očuvan sve do 1999. kada je u njega ušla srbijanska vojska tijekom NATO bombardiranja. Etuška kaže da su ga oni tada uništili u takvoj mjeri da su ga nakon toga morali srušiti.

Iako salaša koji ih je okupljao više nema, na njegovom mjestu je i dalje kruška, ako ne najveća, onda jedna od većih u okolini. Sugovornica kaže da drvo ima 100 godina, jer se sjeća priče da je bilo veliko i kada su se *majka i dida* doselili iz Tavankuta. Svakog proljeća ona ozeleni i podsjeća brojne potomke Pere i Katice Gabrić na davna vremena.

J. D. B.

Dječje maškare u Petrovaradinu

Najbrojnije princeze

Princeze, mačke, zeko i klovn okupili su se na *Dječjim maškarama* u dvorani Vatrogasnog doma u Petrovaradinu. Maškare je organizirao mjesni HKPD *Jelačić*, a sudjelovala su djeca koja pohađaju kreativnu *Petrovaradionicu*. Pjesme, recitacije, tamburaši, šale i skečevi zabavljali su razigranu djecu i znatiželjne roditelje.

Djecu su pripremile **Vlasta Malešević**, **Ivana Šimunović** i **Tatjana Štimac**.

»Iako smo imali malo vremena za pripremu i iako je puno djece bolesno, uspjeli smo sve organizirati. Prije ovoga smo imali radionicu kada smo djeci objašnjavali što su to poklade. To nam je bila ključna riječ, pa su djeca imala korisne ideje koje su povezala s tom riječi poput smijeha, šale, veselja. Ona su sama prepoznala što poklade znače i poslije toga smo uvijek bavali recitiranje pjesmica. Djevojčice se uglavnom vole maskirati u lutke i princeze, a i kostimi životinja su sada zanimljivi i popularni«, kaže Ivana Šimunović.

Šestogodišnja **Tijana Ber** se maskirala u zeku, dok se sedmogodišnja **Lea Martić** maskirala u Snjegovića zato što joj se,

Pokladni bal u Monoštoru

Hrcko »na terenu«

Hrkov *makenbal* je prošao i taman se *Hrcko* pripremio za zasluženi odmor, kad ono od odmora i ljenčarenja ništa. Hitno su ga pozvali u Monoštor na njihov *Pokladni bal*. Kako ne udovoljiti kada vas djeca zovu? *Hrcku* zato nije bilo druge nego spakirati se i žurno krenuti u Monoštor. A tamo doček kakvom se nije nadao. Iz šume je, samo da bi se družio s njim, izašao patuljak na pečurci, jedan vrtuljak napustio je cirkus,

Snježana je ostavila sedam patuljaka, dvije mumije probudile su se iz višestoljetnog sna samo da bi dočekale *Hrcka*. I nije to sve. Jedna sočna krafna pobjegla je s vrelog ulja, jedan kuhar ostavio je šerpe i lonce, slikari svoja platna i kičice, svježe prženi krumpir iskočio je iz tanjura, jer

kako kaže, on sviđa i zato što joj nedostaje snijeg ove godine. Devetogodišnja **Matea Groznica** se maskirala u lutku, jer je prošle godine bila vila pa je ove godine htjela nešto malo drugačije. Svima je privukao pažnju mali sladak klovn iliti devetogodišnja **Andrea Ber** kojoj je oko maskiranja pomogla mama. Sve one su nam rekle kako jedva čekaju sljedeće *Dječje maskare* u Petrovaradinu.

Tekst i foto: Kristina Ivković Ivandekić

sve je to manje važno od *Hrcka*. A iskreno: *Hrcko* se baš pokazao i uklopio u društvo monoštorskih mališana. Zna *Hrcko* i red, pa u goste nije otišao praznih ruku. Svu maskiranu djecu nagradio je jednim lijepim darom. Potrudili su se djecu obradovati i organizatori KUD-a Hrvata *Bodrog*, koji su, osim zabave mališanima koji su se sami ili uz pomoć roditelja najviše potrudili oko svojih maski, i dodatno darivali.

Z.V.

Hrckov spomenar

ZOVEM SE: Milan Gašpar

IDEM U ŠKOLU: OŠ *Ivan Milutinović*, Mala Bosna – 1. e

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: rukomet i košarka

VOLIM: dinosaure i *lego* kocke

NE VOLIM: biti bolestan

U SLOBODNO VRIJEME: igram se s mačom

NAJ PREDMET: matematika

KAD ODRASTEM ŽELIM BITI: policajac

551-045

Subotica, kod glavne pošte.

Prodajemo lijepu kuću u Subotici, 145 m², dvije terase, dvije garaže, svi priključci, bazen, legalizirano, može zamjena za manji dvosoban stan, plus doplata. Tel.: 024-456-12-05.

Traže se vozači C i E kategorije s hrvatskim ili mađarskim putnim ispravama za posao u Njemačkoj u okolini Stuttgarta i Ludwigsburga. Tel.: + 4917621561026 ili 064/1826160.

Prodaje se kuća na kat, plac 650 m², kuća 210 m², velika garaža, kotlarnica, 3 prostorije 5x4, ljetna kuhinja i za ogrjev. Dva trosobna stana – 6 soba, 2 kuhinje, 2 kupaoone, 2 ostave, etažno grijanje i plin, KDS, telefon, interfon, parket sobe, pločice ostalo, autobus br. 16 Mali Radanovac, Subotica. Može zamjena po dogovoru. Tel.: 061 2323223.

Prodajem salaš na Mirješkom putu, 4 km od grada, nova gradnja, sve od čvrstog materijala, trofazna struja, bunar 50 m, dvije kupaoonice, tri štale, svinjci, dvije garaže. Tel.: 064 247-09-49.

Primam u radni odnos zubnog tehničara s iskustvom u Županji, R. Hrvatska. Smještaj osiguran. Informacije na tel.: 00385-95-366-17-67.

Prodaje se građevinska parcela površine 844 m² za gradnju stambenog objekta, Mali Radanovac, Ulica Heroja Pinkija. Tel.: 063/551-871.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 544-92-20; 064 280-84-32.

Prodaje se kuća u centru sela Golubinci, Šimanovačka 14, na parceli 796 K. O. Golubinci koja s parcelom 797 čini jednu cjelinu – plac u građevinskom području, ukupne površine 25a i 14m². Dragan 063-509-902.

Prodaje se poljoprivredno zemljište oko 2,5 km južno od sela Golubinci površine 42 a i 73 m², parcela broj 7138 K. O. Golubinci. Dragan 063-509-902.

Prodaje se elevator, plug leopard dvobrazni, špediter, auto lada samara (i krovni nosač i auto prikolica trabanta), motor. Tel.: 024/528-682.

Roleri i starinska kolijevka, ormari, kreveti, virangoši, stol, stolice, bunjevačka ruha, marama, pregače i sl. Tel.: 024/532-570.

Izdajem apartman u Šantićevoj ulici u Subotici. Tel.: 063/865-55-96.

Dvobrazni plug 14, roleri, bunjevačka ruha, papuče, marama i slično, starinska kolijevka. Tel.: 024/528-682.

Hrvatska obitelj iz Zagreba koja živi u Segedinu (Mađarska) traži ženu za čuvanje osmomjesečnog djeteta i pomoć u kućanstvu na duže razdoblje. Plaćanje 800 eura. Stan i hrana osigurani, slobodni dani i ostalo po dogovoru. Kontakt telefon: Mirko, 0036-30-288-93-33.

Izdajem garsonjeru u centru Subotice. Tel.: 065 6081194.

Izdaje se u arendu – zakup poljoprivredno zemljište oko 2,5 km južno od sela Golubinci, površine 42 a i 73 m², parcela broj 7138 K. O. Golubinci. Dragan 063/509-902.

Hitno i povoljno prodajem kuću u Subotici, 107 m². Tel.: 064 18-39-591.

Hitno i povoljno prodajem zemlju u Subotici, 1 h 6 ari. Tel.: 064 18-39-591.

Povoljno prodajem dvosobnu kuću u Mičurinoj 22, Subotica. Informacije na mobitel: 066-555-49-61.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS* br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTEJU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Investitor TELENOR d.o.o., Novi Beograd, Omladinskih brigada br. 90, podnio je Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »Bazne stanice mobilne telefonije SUBOTICA 29« zaveden pod brojem IV-08/I-501-72/2020, a koji se planira na katastarskoj parceli 10981 KO Donji grad, Ulica Bajnatska br. 40, Subotica (46.084349°, 19.673777°).

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg slobode 1, Gradska kuća, I. kat, soba 128).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja obavijesti u sredstvima javnog informiranja u skladu s člankom 29., stavak 1. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS* br.135/04 i 36/09) mogu dostaviti mišljenje o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gorenavedenu adresu, ili elektronički na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi koji VAŽI DO 3. 3. 2020.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojima možete objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju Hrvatske riječi.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga CroArt prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, prodaje slike svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4, radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

INTERNET +TELEVIZIJA +TELEFON

STANDARD
MIX PAKETI

Astra
Telekom

024 555 765

Karadordev put 2, Subotica
www.astratelekom.com

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje,
propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice
Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad
Tel: +381 21 487 4867, +381 21 487 4183
ounz@vojvodina.gov.rs
Klasa: 128-451-1044/2020-01
Datum: 20. veljače 2020. godine.

Temeljem članka 5. Pokrajinske skupštinske odluke o dodjeli proračunskih sredstava za financiranje i sufinanciranje programskih aktivnosti i projekata u području osnovnog i srednjeg obrazovanja i odgoja i učeničkog standarda u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini (*Službeni list APV*, broj 14/15 i 10/17) i članka 24., stavka 2. Pokrajinske skupštinske odluke o pokrajinskoj upravi (*Sl. list AP Vojvodine*, broj: 37/2014, 54/2014 – dr. odluka, 37/16, 29/17 i 24/19) i na temelju Rješenja pokrajinskog tajnika za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine nacionalne zajednice, klasa 128-031-241/2016-01 od 28. 11. 2018. godine, zamjenik pokrajinskog tajnika raspisuje:

NATJEČAJ ZA FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE PROGRAMA I PROJEKATA U PODRUČJU OBRAZOVANJA U AP VOJVODINI U 2020. GODINI

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice (u daljnjem tekstu: Tajništvo) u skladu s Financijskim planom za 2020. godinu izdvaja 34.914.000 dinara za programe i projekte u području obrazovanja u AP Vojvodini i to za:

A) FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE PROGRAMA I PROJEKATA U PODRUČJU PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA U AP VOJVODINI U 2020. GODINI

Sredstva osigurana Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2020. godinu za financiranje i sufinanciranje programa i projekata za podizanje kvalitete predškolskog odgoja i obrazovanja u AP Vojvodini u 2020. godini iznose 700.000 dinara.

Navedena sredstva namijenjena su za sljedeće prioritete:

1. Modernizaciju odgojno-obrazovnog rada
 - a) osuvremenjivanje odgojno-obrazovnog rada putem inovativnosti i kreativnosti svih sudionika,
 - b) stručno usavršavanje kadra (za nerazvijene i izrazito nerazvijene jedinice lokalne samouprave prema jedinstvenoj listi razvijenosti regija i jedinica lokalnih samouprava).
 2. Potpora inkluzivnom odgoju i obrazovanju
 - a) društveno uključivanje i napredovanje djece s poteškoćama u razvoju i invaliditetom i djece iz društveno osjetljivih skupina,
 - b) potpora djeci s iznimnim sposobnostima, razvoj talenata u skladu s njihovim odgojno-obrazovnim potrebama.
 3. Njegovanje multikulturalnosti/interkulturalnosti i tradicije, materinjeg jezika pripadnika nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica
 - 3 a) stvaranje uvjeta za međusobno upoznavanje i stjecanje znanja o povijesti, kulturi i tradiciji djece pripadnika različitih nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica.
- Korisnici koji imaju pravo sudjelovati u raspodjeli sredstava su jedinice lokalne samouprave na teritoriji AP Vojvodine, u ime ustanova predškolskog odgoja i obrazovanja na teritoriji AP Vojvodine čiji je osnivač Republika Srbija, Autonomna Pokrajina i jedinica lokalne samouprave.

KRITERIJI ZA RASPODJELU SREDSTAVA

Kriteriji raspodjele sredstava po Pravilniku o dodjeli proračunskih sredstava za financiranje i sufinanciranje programa i projekata u području predškolskog odgoja i obrazovanja u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini su:

1. odgovor na temu programa/projekta,
2. utjecaj predloženog programa/projekta,
3. kompetentnost predlagatelja i dosadašnje iskustvo.

NAČIN PRIJAVE

Prijava za dodjelu sredstava podnosi se na jedinstvenom natječajnom obrascu Tajništva. Jedna lokalna samouprava može podnijeti najviše dvije prijave, odnosno konkurirati za najviše dva programa/projekta.

Nepotpune prijave, nepravodobne prijave, nedopuštene prijave (prijave podnesene od osoba koje su neovlaštene i subjekata koji nisu predviđeni natječajem), prijave koje se ne odnose na natječajem predviđene namjene, prijave koje se odnose na nabavu opreme ili održavanje opreme koja je u funkciji realizacije projekta, prijave korisnika koji u prethodnom razdoblju

nisu opravdali dodijeljena sredstva putem financijskih i narativnih izvješća, prijave korisnika koji narativno/financijsko izvješće o realizaciji programa/projekata iz prethodnog natječajnog razdoblja nisu dostavili u predviđenim rokovima, programi, odnosno projekti koji se ne mogu pretežito realizirati tijekom tekuće proračunske godine neće biti razmatrane.

Dodatne informacije u svezi Natječaja mogu se dobiti u Tajništvu na telefon 021/487-48-19 i 487-41-57.

A) FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE PROGRAMA I PROJEKATA U PODRUČJU OSNOVNOG I SREDNJEG OBRAZOVANJA U AP VOJVODINI U 2020. GODINI

Sredstva osigurana Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2020. godinu za financiranje i sufinanciranje programa i projekata za podizanje kvalitete obrazovanja i odgoja u području osnovnog i srednjeg obrazovanja u AP Vojvodini u 2020. godini iznose 14.679.000 dinara.

RASPODJELA SREDSTAVA

1. Za ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja i regionalnih centara za profesionalni razvoj zaposlenih u obrazovanju

- a) za programe i projekte osnovnog obrazovanja – 6.340.000 dinara,
- b) za programe i projekte srednjeg obrazovanja – 3.296.000 dinara.

2. Za udruge

- a) za programe i projekte na razini osnovnog obrazovanja – 2.648.000 dinara,
- b) za programe i projekte na razini srednjeg obrazovanja – 2.395.000 dinara.

Pravo sudjelovanja na Natječaju imaju ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja na teritoriji AP Vojvodine, čiji je osnivač Republika Srbija, Autonomna Pokrajina ili jedinica lokalne samouprave i regionalni centri za profesionalni razvoj zaposlenih u obrazovanju sa sjedištem na teritoriji AP Vojvodine kao i udruge sa sjedištem na teritoriji AP Vojvodine koja su kao jedan od ciljeva udruživanja statutom predviđela aktivnosti u području obrazovanja.

Financijskom potporom koja se daje ovim Natječajem promovira se, odnosno štiti, javni interes utvrđen Strategijom razvoja obrazovanja u Srbiji 2020. (*Sl. glasnik RS*, broj: 107/2012) i Zakonom o osnovama sustava obrazovanja i odgoja (*Sl. glasnik RS*; broj: 88/2017, 27/2018 – dr. zakoni, 10/2019).

Prioritet prilikom raspodjele sredstava imat će programi, odnosno projekti koji se odnose na obuku za korištenje interaktivnih ploča, odnosno programi i projekti za čiju realizaciju su potrebne interaktivne ploče.

Navedena sredstva namijenjena su za sljedeće prioritete:

1. Modernizaciju obrazovno-odgojnog rada
 - a) osuvremenjivanje nastavnog procesa putem inovativnosti i kreativnosti svih sudionika,
 - b) stručno usavršavanje nastavnog kadra,
 - v) medijska popularizacija obrazovanja radi isticanja dobrih primjera iz prakse i suvremenih trendova u obrazovanju,
 - g) obuka za korištenje interaktivnih ploča u obrazovno-odgojnom radu, odnosno programi za čiju realizaciju su potrebne interaktivne ploče.
2. Usuglašavanje obrazovanja s potrebama tržišta rada
 - 2 a) unaprjeđivanje poduzetničkog duha, razvoj praktičnih i životnih vještina, profesionalna orijentacija i karijerno vođenje, podizanje kvalitete stručne prakse.
3. Njegovanje multikulturalnosti/interkulturalnosti i tradicije, materinjeg jezika pripadnika nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica
 - 3 a) stvaranje uvjeta da se učenici, pripadnici različitih nacionalnih zajednica bolje uzajamno poznaju kao i da steknu dodatna znanja o povijesti, kulturi i drugim važnim činjenicama o suživotu, jačanje međunacionalnog povjerenja.
4. Potpora inkluzivnom obrazovanju i prevencija ranog napuštanja formalnog obrazovanja
 - a) društveno uključivanje i napredovanje učenika (s poteškoćama u razvoju, specifičnim poteškoćama u učenju i učenika iz društveno osjetljivih skupina), kao i prevencija ranog napuštanja formalnog obrazovanja,
 - b) potpora učenicima s iznimnim sposobnostima, razvoj talenata u skladu s njihovim obrazovno-odgojnim potrebama (prilagođavanje načina i uvjeta rada, obogaćenjem i proširivanjem nastavnih sadržaja, natjecanja učenika koja nisu u organizaciji Ministarstva prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja/međuregionalna, međunarodna).
5. Poticanje izvannastavnih aktivnosti
 - 5 a) organizirano i stručno vođeno slobodno vrijeme učenika u izvannastavnom razdoblju i tijekom školskih raspusta putem edukativnih kampova, susreta učenika, sekcija, sportskih, znanstveno-tehničkih, kulturnih i drugih sadržaja.

KRITERIJI ZA RASPODJELU SREDSTAVA

Prilikom određivanja visine sredstava za dodjelu primjenjuju se sljedeći kriteriji:

1. odgovor na temu programa/projekta,
2. utjecaj predloženog programa/projekta,
3. kompetentnost predlagatelja i dosadašnje iskustvo.

NAČIN PRIJAVE

Prijava se podnosi u pismenoj formi, na jedinstvenom obrascu koji se objavljuje na internetskoj stranici Tajništva. Jedna pravna osoba može podnijeti najviše dvije prijave. Uz prijavu na natječaj, podnosi se sljedeća dokumentacija:

1. preslika rješenja o upisu u registar u Agenciji za gospodarske registre za udruge,
2. preslika potvrde o poreznom identifikacijskom broju,
3. preslika izvataka iz statuta udruge ili akta o osnutku (u kome je utvrđeno da se ciljevi udruge ostvaruju u području koje je predviđeno natječajem), ovjereno od udruge.

Povjerenstvo neće razmatrati: nepotpune prijave, nepravodobne prijave, nedopuštene prijave (prijave podnesene od osoba koja su neovlaštene i subjekata koji nisu predviđeni natječajem), prijave koje se ne odnose na natječajem predviđene namjene, prijave koje se odnose na nabavu opreme ili održavanje opreme koja je u funkciji realizacije projekta, prijave korisnika koji u prethodnom razdoblju nisu opravdali dodijeljena sredstva putem financijskih i narativnih izvješća, prijave korisnika koji narativno/financijsko izvješće o realizaciji programa/projekata iz prethodnog natječajnog razdoblja nisu dostavili u predviđenim rokovima, programi, odnosno projekti koji se ne mogu pretežito realizirati tijekom tekuće proračunske godine.

Dodatne informacije u vezi s realizacijom Natječaja mogu se dobiti na telefon 021/487-48-67 i 487-41-57.

FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE PROGRAMSKIH AKTIVNOSTI I PROJEKATA ZA PODIZANJE KVALITETE UČENIČKOG STANDARDA U AP VOJVODINI U 2020. GODINI

Sredstva osigurana Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2020. godinu za financiranje i sufinanciranje aktivnosti i projekata za podizanje kvalitete učeničkog standarda u AP Vojvodini u 2020. godini iznose 2.375.000 dinara.

Pravo sudjelovanja na Natječaju imaju ustanove učeničkog standarda – domovi učenika srednjih škola, škole s domom učenika, specijalne škole s domom učenika, učenički centri, učenička odmarališta i učenički kulturni centri na teritoriju AP Vojvodine čiji je osnivač Republika Srbija, odnosno AP Vojvodina.

Navedena sredstva namijenjena su za:

1. organiziranje susreta domova učenika u AP Vojvodini,
2. realizaciju programa i projekata iz područja obrazovanja i odgoja, kulture, umjetnosti, sporta,
3. realizaciju raznih manifestacija,
4. uvođenje i održavanje HACCP i ISO standarda u ustanovama učeničkog standarda i
5. ostvarivanje drugih programskih aktivnosti i projekata u funkciji podizanja razine učeničkog standarda.

KRITERIJI ZA RASPODJELU SREDSTAVA

Raspodjela sredstava vrši se na temelju sljedećih kriterija:

1. značaj programskih aktivnosti, odnosno projekata za razvoj učeničkog standarda u AP Vojvodini,
2. broj sudionika u programskim aktivnostima i projektima,
3. stupanj razvijenosti jedinice lokalne samouprave na čijem teritoriju se nalazi ustanova učeničkog standarda,
4. postojanje drugih izvora financiranja programskih aktivnosti, odnosno projekata,
5. uspješna realizacija dodijeljenih sredstava iz proračuna AP Vojvodine prijašnjih godina s dostavljenim izvješćem i dokazima o namjenskom i zakonitom korištenju proračunskih sredstava,
6. da se programska aktivnost i projekt može pretežito realizirati u tekućoj proračunskoj godini.

NAČIN PRIJAVE

Prijava se podnosi u pismenoj formi, na jedinstvenom obrascu koji se objavljuje na internetskoj stranici Tajništva. Jedna ustanova podnosi samo jednu prijavu.

Neće se uzimati u razmatranje nepotpune i nepravodobne prijave.

Dodatne informacije u vezi s realizacijom Natječaja mogu se dobiti na telefon 021/487-46-02.

FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE PROGRAMA I PROJEKATA U PODRUČJU JAČANJA JEZIČNIH KOMPETENCIJA UČENIKA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA U AP VOJVODINI U 2020. GODINI

Sredstva osigurana Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2020. godinu za financiranje i sufinanciranje programa i projekata u području jačanja jezičnih kompetencija učenika osnovnih i srednjih škola u AP Vojvodini u 2020. godini iznose 700.000 dinara, i to: 600.000 dinara za razinu osnovnog obrazovanja i odgoja i 100.000 dinara za razinu srednjeg obrazovanja i odgoja.

Pravo sudjelovanja na Natječaju imaju ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja i odgoja na teritoriju AP Vojvodine, čiji je osnivač Republika Srbija, Autonomna Pokrajina ili jedinica lokalne samouprave, a koje su domaćini okružnih i međuokružnih natjecanja iz poznavanja jezika (mađarski, rumunjski, slovački, rusinski i hrvatski jezik) i jezične kulture za učenike osnovnih i srednjih škola, koji se obrazuju na materinskom jeziku.

Sredstva se dodjeljuju za financiranje i sufinanciranje programa i projekata u području jačanja jezičnih kompetencija učenika osnovnih i srednjih škola u AP Vojvodini, namijenjenih osobito za:

organizaciju i realizaciju okružnih i međuokružnih natjecanja iz poznavanja jezika (mađarski, rumunjski, slovački, rusinski i hrvatski) i jezične kulture za učenike osnovnih i srednjih škola, koji se obrazuju na materinskom jeziku sukladno Kalendaru natjecanja i smotri učenika osnovnih i srednjih škola, koji donosi Ministarstvo prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja Republike Srbije.

KRITERIJI ZA RASPODJELU SREDSTAVA

Prilikom odlučivanja o dodjeli sredstava u obzir će biti uzeti sljedeći kriteriji:

1. odgovor na temu projekta,
2. utjecaj predloženog projekta,
3. kompetentnost predlagatelja i dosadašnje iskustvo.

NAČIN PRIJAVE

Prijava se podnosi u pismenoj formi, na jedinstvenom obrascu koji se objavljuje na internetskoj stranici Tajništva. Jedna pravna osoba može podnijeti najviše jednu prijavu.

Povjerenstvo neće uzimati u razmatranje: nepotpune prijave, nepravodobne prijave, nedopuštene prijave, prijave koje se ne odnose na natječajem predviđene namjene, prijave koje se odnose na nabavu opreme ili održavanje opreme koja je u funkciji realizacije projekta, prijave korisnika koji u prethodnom razdoblju nisu opravdali dodijeljena sredstva putem financijskih i narativnih izvješća i prijave korisnika koji narativna/financijska izvješća o realizaciji programa/projekata iz prethodnog natječajnog razdoblja nisu dostavili u predviđenim rokovima.

Dodatne informacije u vezi s realizacijom Natječaja mogu se dobiti na telefon 021/487-48-67 i 021/487-41-57.

FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE NABAVE OPREME ZA OSNOVNE ŠKOLE KOJE IMAJU STATUS JAVNO PRIZNATIH ORGANIZATORA AKTIVNOSTI FORMALNOG OSNOVNOG OBRAZOVANJA ODRASLIH NA TERITORIJU AP VOJVODINE U 2020. GODINI

Sredstva osigurana Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2020. godinu za financiranje i sufinanciranje nabave opreme za osnovne škole koje imaju status javno priznatih organizatora aktivnosti formalnog osnovnog obrazovanja odraslih na teritoriju AP Vojvodine za 2020. godinu iznose 1.900.000 dinara.

Korisnici koji imaju pravo sudjelovati u raspodjeli sredstava su osnovne škole na teritoriju AP Vojvodine čiji je osnivač Republika Srbija, AP Vojvodina i jedinica lokalne samouprave i koje imaju status javno priznatih organizatora aktivnosti formalnog osnovnog obrazovanja odraslih, odnosno imaju rješenje Tajništva o ispunjenosti propisanih uvjeta za obavljanje djelatnosti formalnog osnovnog obrazovanja odraslih.

Korisnik je dužan prilikom nabave opreme postupati sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama (*Službeni glasnik RS*, broj: 124/12, 14/15 i 68/15).

KRITERIJI ZA RASPODJELU SREDSTAVA

Kriteriji raspodjele sredstava su:

1. značaj planiranog ulaganja u opremu u cilju podizanja kvalitete i modernizacije izvođenja nastave,
2. neophodnost opreme za organiziranje izvođenja nastave,
3. broj polaznika u školi – broj krajnjih korisnika,
4. stupanj razvijenosti jedinice lokalne samouprave na čijem teritoriju se nalazi obrazovna ustanova,
5. postojanje drugih izvora financiranja nabave opreme,
6. nabava opreme koja se može pretežno realizirati u tekućoj proračunskoj godini.

NAČIN PRIJAVE

Prijava se podnosi u pismenoj formi, na jedinstvenom obrascu koji se objavljuje na internetskoj stranici Tajništva. Jedna ustanova podnosi samo jedan natječajni obrazac. Uz prijavu na Natječaj, podnosi se nevezana ponuda za nabavu opreme (kalkulacija nabave opreme).

Nepravodobne ili nepotpune prijave neće biti razmatrane.

Dodatne informacije u vezi s realizacijom Natječaja mogu se dobiti na telefon 021/487-40-35 i 021/487-42-41.

FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA U AP VOJVODINI KOJE REALIZIRAJU DVOJEZIČNU NASTAVU U 2020. GODINI

Sredstva osigurana Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2020. godinu za financiranje i sufinanciranje osnovnih i srednjih škola u AP Vojvodini koje realiziraju dvojezičnu nastavu u 2020. godini (u daljnjem tekstu: dvojezične škole) iznose 4.560.000 dinara i to:

1. Za osnovno obrazovanje

a) programski troškovi u funkciji realizacije dvojezične nastave (financiranje izvršitelja koji realiziraju dvojezičnu nastavu, troškovi materijala za obrazovanje, stručnog usavršavanja zaposlenih – obuka nastavnog kadra u zemlji i inozemstvu, troškovi nabave stručne literature i didaktičkog materijala, kao i svih drugih troškova u funkciji realizacije dvojezične nastave) 1.045.000 dinara,

b) nabava opreme u funkciji realizacije dvojezične nastave 1.140.000 dinara.

2. Za srednje obrazovanje

a) programski troškovi u funkciji realizacije dvojezične nastave (financiranje izvršitelja koji realiziraju dvojezičnu nastavu, troškovi materijala za obrazovanje, stručnog usavršavanja zaposlenika – obuka nastavnog kadra u zemlji i inozemstvu, troškovi nabave stručne literature i didaktičkog materijala, godišnje članarine za licencu *Cambridge centra* i članarine za međunarodnu maturu – IB, kao i svih drugih troškova u funkciji realizacije dvojezične nastave 1.748.000 dinara,

b) nabava opreme u funkciji realizacije dvojezične nastave 627.000.

Korisnik je dužan prilikom nabave i opreme postupati sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama (*Službeni glasnik RS*, broj: 124/12, 14/15 i 68/15).

Pravo na dodjelu sredstava imaju ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja koje su dobile suglasnost Ministarstva prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) za izvođenje dvojezične nastave u školskoj 2019/20. godini.

KRITERIJI ZA RASPODJELU SREDSTAVA

Prilikom određivanja visine sredstava za programske troškove u funkciji realizacije dvojezične nastave, primjenjuju se sljedeći kriteriji:

broj nastavnika koji sudjeluju u dvojezičnoj nastavi,

broj učenika u dvojezičnoj nastavi,

opravdanost u smislu daljnjeg razvijanja dvojezične nastave.

Prilikom određivanja visine sredstava za nabavu opreme u funkciji realizacije dvojezične nastave, primjenjuju se sljedeći kriteriji:

broj dvojezičnih odjeljenja i

broj nastavnih predmeta koji se predaju dvojezično.

NAČIN PRIJAVE

Prijava za dodjelu sredstava podnosi se na jedinstvenom natječajnom obrascu Tajništva. Uz prijavu na natječaj podnosi se sljedeća dokumentacija:

1. preslika akta kojim se dokazuje dobivena suglasnost Ministarstva,

2. nevezana ponuda za programske troškove, nabavu opreme (kalkulacija troškova).

Nepravodobne ili nepotpune prijave neće biti razmatrane.

Dodatne informacije u vezi s realizacijom Natječaja mogu se dobiti na telefon 021/487-48-19 i 021/487-41-57.

FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE PROGRAMA I PROJEKATA U PODRUČJU OSNOVNOG I SREDNJEG OBRAZOVANJA U AP VOJVODINI U 2020. GODINI ZA USTANOVE OSNOVNOG I SREDNJEG OBRAZOVANJA KOJE IZDAJU U NAJAM ŠKOLSKI PROSTOR

Sredstva osigurana Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2020. godinu za financiranje i sufinanciranje programa i projekata za podizanje kvalitete obrazovanja i odgoja u području osnovnog i srednjeg obrazovanja u AP Vojvodini u 2020. godini iznose 10.000.000 dinara.

RASPODJELA SREDSTAVA

Za ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja

a) za programe i projekte osnovnog obrazovanja – 3.800.000 dinara,

b) za programe i projekte srednjeg obrazovanja – 6.200.000 dinara.

Pravo sudjelovanja na natječaju imaju ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja i odgoja na teritoriju AP Vojvodine čiji je osnivač Republika Srbija, Autonomna Pokrajina ili jedinica lokalne samouprave koje u 2020. godini izdaju u najam objekt ili dio objekta u javnom vlasništvu Autonomne pokrajine Vojvodine i koje sredstva od najma uplaćuju u proračun Autonomne Pokrajine Vojvodine.

Navedena sredstva namijenjena su za sljedeće prioritete:

1) modernizaciju obrazovno-odgojnog rada

a) osuvremenjivanje nastavnog procesa putem inovativnosti i kreativnosti svih sudionika,

b) stručno usavršavanje nastavnog kadra,

v) medijska popularizacija obrazovanja radi isticanja dobrih primjera iz prakse i suvremenih trendova u obrazovanju.

2) Usuglašavanje obrazovanja s potrebama tržišta rada

2 a) unaprjeđivanje poduzetničkog duha, razvoj praktičnih i životnih vještina, profesionalna orijentacija i karijerno vođenje, podizanje kvalitete stručne prakse.

3) Njegovanje multikulturalnosti/interkulturalnosti i tradicije, materinskog jezika pripadnika nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica

3 a) stvaranje uvjeta da se učenici pripadnici različitih nacionalnih zajednica bolje uzajamno upoznaju kao i da steknu dodatna znanja o povijesti, kulturi i drugim važnim činjenicama o suživotu, jačanje međunarodnog povjerenja.

4) Potpora inkluzivnom obrazovanju i prevencija ranog napuštanja formalnog obrazovanja

a) društveno uključivanje i napredovanje učenika (s poteškoćama u razvoju, specifičnim poteškoćama u učenju i učenika iz društveno osjetljivih skupina), kao i prevencija ranog napuštanja formalnog obrazovanja,

b) potpora učenicima s iznimnim sposobnostima, razvoj talenata u skladu s njihovim obrazovno-odgojnim potrebama (prilagođavanje načina i uvjeta rada, obogaćenjem i proširivanjem nastavnih sadržaja, natjecanja učenika koja nisu u organizaciji Ministarstva prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja (međuregionalna, međunarodna).

5) Poticanje izvannastavnih aktivnosti

5 a) organizirano i stručno vođeno slobodno vrijeme učenika u izvannastavnom razdoblju i tijekom školskih raspusta putem edukativnih kampova, susreta učenika, sekcija, sportskih, znanstveno-tehničkih, kulturnih i drugih sadržaja.

KRITERIJI ZA RASPODJELU SREDSTAVA

Prilikom određivanja visine sredstava za dodjelu, primjenjuju se sljedeći kriteriji:

1. odgovor na temu programa/projekta,

2. utjecaj predloženog programa/projekta,

3. kompetentnost predlagatelja i dosadašnje iskustvo,

4. iznos sredstava koji se ostvari od najma objekta ili dijela objekta u javnom vlasništvu Autonomne Pokrajine Vojvodine.

NAČIN PRIJAVE

Prijava se podnosi u pismenoj formi, na jedinstvenom obrascu koji se objavljuje na internetskoj stranici Tajništva. Jedna pravna osoba može podnijeti najviše dvije prijave. Uz prijavu na natječaj, podnosi se sljedeća dokumentacija:

- ugovor o najmu objekta ili dijela objekta u javnom vlasništvu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2020. godinu, s Rješenjem Pokrajinske vlade o davanju suglasnosti na izdavanje u najam, a ukoliko je do dana podnošenja prijave na natječaj uplaćen iznos najamnine u proračun Autonomne Pokrajine Vojvodine i dokaz o toj uplati.

Povjerenstvo neće razmatrati:

nepotpune prijave; nepravodobne prijave (prijave poslane nakon roka koji je označen kao posljednji dan natječaja); nedopuštene prijave (prijave koje su podnijele neovlaštene osobe i subjekti koji nisu predviđeni natječajem); prijave koje se ne odnose na natječajem predviđene namjene; prijave koje su podnijele ustanove obrazovanja i odgoja koje nisu dostavile – ugovor o najmu objekta ili dijela objekta u javnom vlasništvu Autonomne Pokrajine Vojvodine i Rješenje Pokrajinske vlade o davanju suglasnosti na izdavanje u najam; prijave koje se odnose na nabavu opreme ili održavanje opreme koja je u funkciji realizacije projekta, programe odnosno projekte čija realizacija se ne može pretežito izvršiti tijekom tekuće proračunske godine.

Dodatne informacije u vezi s realizacijom Natječaja mogu se dobiti na telefon 021/487-45-12 i 021/487-41-57.

ZAJEDNIČKI UVJETI ZA SVE PROGRAME I PROJEKTE

O dodjeli sredstava korisnicima odlučuje pokrajinski tajnik nadležan za poslove obrazovanja na prijedlog Povjerenstva za provedbu natječaja, koje razmatra pristigle zahtjeve. Povjerenstvo zadržava pravo od podnosioca prijave, po potrebi zatražiti dodatnu dokumentaciju ili informacije odnosno da za dodjelu sredstava odredi ispunjenje Potrebni uvjeta.

Ukoliko prijavu potpisuje osoba po ovlaštenju, neophodno je priložiti uredno potpisano ovlaštenje za potpisivanje.

Rezultati natječaja se objavljuju na internetskoj stranici Tajništva.

Rok za podnošenje prijave na natječaj je 17. ožujka 2020. godine.

Prijave se podnose osobno, predajom na pisarnici pokrajinskih tijela pokrajinske uprave u Novom Sadu (u prizemlju zgrade Pokrajinske vlade) ili poštom na adresu: Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice, 21000 Novi Sad, Bulevar Mihajla Pupina 16, s naznakom naziva natječaja/programa i projekta.

Obrazac upitnika s prilogima se može preuzeti od 20. veljače 2020. godine na službenoj internetskoj prezentaciji Tajništva: www.puma.vojvodina.gov.rs.

P. O. POKRAJINSKOG TAJNIKA

Milan Kovačević, zamjenik pokrajinskog tajnika

U NEKOLIKO SLIKA

Sprimanje za bereško prelo

Iz Ivković šora

Zelena nam

Piše: Branko Ivković

Faljnīs, čeljadi moja. Joj, oma vam se moram izjadat. Jeto, danas niki lip dan pa se ja rišio obač varoš. Nisam bio već misec dana a imam niki poslova što moram svršit, pa ko kazo sam sebi »ajd, Braniša, ded ti uzjaši na biciglu pa naprid«. Tako i bilo. Al što sam susto, čeljadi moja, ta ko nikad! Kugod da sam tri dana vuko đubre, i to iz korlata. Noge mi odrvenile ko dračovi stupovi dok nisam kojikako doverglo do Ivković šora. Još sam u dolu pod gredu i moro gurat biciglu, tako sam susto. Al eto, obašo sam varoš, podigo to malkoc crkavice. Jeste da je malo i da bi moždar više isprošio ispid Velike crkve, al valjda čeljad misle da nisam više zavridio. Idem ti ja tako i turam biciglu, tamo na kadgodašnjoj korzi se ne smi jašit, Joso je jedared platio i fajnsku kaznu kad su ga uvalili rendiri. Doduše, sad i nije bilo na vidiku al ni se šalit, neće oni kakog s džipom, al Branišu će oma za grabanc. I tako ja idem kroz praznu varoš, susrio sam samo nike babe i dide kugod i ja što sam, mladog svita ni od korova na sokaku ne mož vidit. Dobaciva mi Periša: »Daborme da ne mož, polak očlo u bili svit a polak ode već jedared štogod i radi; doduše jeste ispod svake cine al bar imadu poso dok ne odu napolje«. Nisam ga baš zdravo slušo pa vam velim, idem ja tako i naiđem na pet-šest velki mašina. Jedan okreće onu kašiku okolo, mal me nije plenio s njom. Tamen sam mu tio štogod pokast od prstivi kad vidim: pa nema više zelene fontane! Sve skoro već razravnjeno, a borme i odneto. Aha, velim ja sam sebi, zato su se čeljad nako zdravo buinila i kometarisala po društvenoj mreži. Te žao njim, te tradicija, te ovo te ono. Doduše, da vam velim i meni je daborme žao. Bila je lipa, proveli smo mladost nuz nju, i ovima što su se liti u njoj kupali je cigorno isto žao. Al, ruku na srce, čeljadi moja, i tu tušta nas griši. Jeto, na priliku, vele »tradicija«. Kaka je, očin, tradicija? Pa opravljena je 86.-87., ako se ja dobro sićam. A sićam se. Ja sam vam ondak veća tradicija kad sam od 61., nalte. Pondak divane ko je kriv, pa šta je kriv, hm pa nakaradno je i opravljena, sva se izkokala a nafaljena žolnaj keramika... Aaa, ne bi baš kazo. Neću grišit dušu, al žolnaj se ne bi tako raspado ko majkin lončić. Cigurno se sićate oni žuti cigalja što su prija bile na varoškim sokakima. Ta se nijedna nije ni izlizala a kamoli iskokala, a to je bila žolnaj. Ovo je kogod kandar natrgovo ondak ispod žita, a i samo pravljenje je fajin zbudžano kad se nije moglo doć do civi da se poprave, zalivene bile u beton. To vam ono što kazo onaj pećar: opravio peć, gazda ga isplatio a kad je ušo u salaš peć se iskrivila pa će se srušit, a on trk za majstorom i viče, »Ajte friško natrag, peć se ruši«. A majstor njemu nije osto dužan pa veli: »Ne mož ti valjdar trvat sto godina«. Tako i naša zelena fontana. Vidio sam slike kako triba izgledat ova nova kad se opravi. Pa baš lipo. Svit ide dalje, a nek s njim mladi upravljaju. Dosta je bilo i našeg »dok dišem, ne pišem«. Ajd zbogom, čeljadi moja.

Bać Ivin štodir

Nek propadamo al ima se iz čega pucat

piše: Ivan Andrašić

Bać Iva niki dan bijo u varoši. Proriđali se u njegovomu selu doktori, krv se vadi samo ponedjeljkom, dojdju izajutra na dva sata. Zubar radi samo dvaput u nedilje i to po četiri sata. Ko doktora iz varoši ni čeko dugo, pa ka se s njim sporazumijo šta će i kako će, ostalo mu još fanj vrimenta do ajzibana. Ni ajzibani ne idu ko prija i oni se jako proriđali, pa ko da tentu, ne idu ni što za sve pasovali. Vako, ka čeljade ide u varoš, mora reskirat skoro cili dan. Krenijo se na štaciju, nusput ima nekoliko bircuza, pa će unit u jedan, znade da se tamo uvik kuvala dobra kafa. Dobro što još u centru kupijo novine, tri bude što bile do štacije, a i na na štacije, pozatvarane. Ajd, veli, malo će koišta pročitat nuz kafu, brže će mu projt vrime. A moraće otit i rad sebe. Dojde do bircuza, zatvorito. Kros pender se vidi, iznutri sve ispraznito. Tako drugi, a tako i treći. Zatvorit i naj veliki na štacije, u kojemu se kadgoda moglo koišta i pojist i popit. Misli se, ka već došo dovde, makar će se olakšat. Ka tamo, zamandalita i ajzla. Ni mu bilo druge, ošo u naj krš za magazinom, pa za prvo drvo, samo što ni digo nogu ko ker. Odlanilo mu, veli makar će sist u čekaonu, da baš ni na vitru. Ni mu se dalo i čekaona zarezita. A tamo di prodaju cidulje, izrlupano nekoliko okana, pa promaja sve zanaša. Šta će drugo, sijo na klup u ganku i sto listat novine. Najedamput se ukočijo, ko da ga ko poljo ladnom vodom. Velika slika i krupnima slovma natrukovano, kum Tuna ope avanzovo. Vaj put jako visoko. Ošo svitovat glavnoga za soldate. Bać Iva se samo tupo zagledo za ajzibanom što fićnijo i ošo prazan iz štacije. E, pa va država stvarno jako falična, ako za svitovat nema boljega o kuma Tune. Pa taj ni vojsku ni služijo i saće on... mrnđa sam sebe u bradu bać Iva. Uto došo i nuž njega sijo i komšija Franja. Oma spazijo šta natrukovano. »E, komšo, zoto što vaki ko tvoj kum nikoga očinoga svituju, mi kupujemo koikake topove i raketle, pritimo komšijama i kokošimo se ko pitov na vr đubreta. A vamo u pateka nema likova, po bolnica nam se špaciru pacovi i koikake bube, teško bolesna dica umiru ako ne skupino dosta novaca za koikake apercije u drugi država. Najštosezasvepita zoto vrime samo dili našu muku i crkve i drugima državama i nima što nisu države a tili bi bit i nima što nas volju i nima što nas ne volju. Šta se onda čudimo što nam mladi svit što posvršavo i velike i male škole biži u svit?«, veli Franja i bisno otpljune u korov što se krenijo oma tu isprod betona na par meteri o nji. »Neka, Franjo, tako. Ima ji što to jako volju, što u svakomu mutljagu vidu kakugod asnu zase, a bome, ima i nas što nam muka otoga. Puno nji mi izgledu ko pijandura što po bircuza vadi bricu, pokaziva je i priti se drugima, pa kadgoda komugod dosadi, taj se digne sa stolca, nameće pijandure i šljokne ga naskak. A pijandura šta će, otide doma i izmordavi ženu«, veli bać Iva i duboko izdane. Samo se malo jače namrgodijo, zgužvo novine i bacijo ji u košaricu za đubre. Ni ji tijo ponet doma ni za potpalu.

NARODNE POSLOVICE

- Ne puštaj strijelu ako znaš da neće pogoditi cilj.
- Ne hvali me u oči, ne kudi me iza leđa.
- Nikad ne bacaj blato u bunar iz koga si nekad pio.
- Čovjek nije ljubomoran kad voli već kada želi biti voljen.

VICEVI, ŠALE...

Posvađali se muž i žena i ne govore normalno, samo pi-smeno. Na primjer, muž poželi nešto jesti, napiše pismo ženi:

– Skuhaj mi grah sa slaninom.

Žena skuha, muž pojede pa napiše opet cedulju:

– Grah je bio ukusan, zahvaljujem ti.

Navečer muž napiše pismo ženi koje glasi:

– Ženo, probudi me sutra rano u 6 sati, idem na posao.

Žena pročita pa mu napiše:

– Probudit ću te.

Sutra ujutro oko 10 sati muž skoči iz kreveta, pa prvi put otvori usta i drekne na ženu:

– Jesam li ti rekao da me probudiš u 6!

Žena i dalje ne govori, pa mužu pokaže cedulju koja mu visi kod glave i na kojoj piše:

– Mužiću dragi ustani, 6 sati je, trebaš ići na posao.

Našla se dva Eskima u pustinji, pa jedan kaže:

– Uh, izgleda da je ovdje nekada bilo jako klizavo!

– Kako znaš?

– Pa vidi s koliko pijeska su posuli.

MUDROLIJE

* Ljudi često teže da izađu suhi iz vode. Zaboravljaju da iz vode treba izaći čist.

* Pobijediti neće onaj koji je jači, već onaj koji je spreman ići do kraja.

* Što god vam se ne sviđa, suočite se s tim. Što god želite izbjeći, nikada ne izbjegavajte. Što god vas plaši, udite u to. To je jedini način da to zaustavite i završite. Inače će vas nastaviti pratiti kao sjena i nikada vas neće napustiti.

Vremeplov – iz naše arhive

Ždribac zlatne grive u Tavankutu 2005.

**PETAK
28.2.2020.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:11 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:11 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:11 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Vijesti
10:10 Dobro jutro, Hrvatska
10:20 Gorski liječnik
11:10 Ekumenizam i religije
12:00 Dnevnik 1
12:28 Divlja zemlja
13:19 Dr. Oz
14:04 Normalan život
15:00 Dobar dan, Hrvatska
15:55 Shakespeare i Hathaway
17:00 Vijesti u 17
17:20 Kod nas doma
18:08 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 Opatija: Koncert
"Samo jednom se ljubi"
- sjećanje na Ivu Robića, prijenos
21:24 5.com s Danielom, zabavni talk show
22:25 Dnevnik 3
22:58 Spider-Man 3, američki film
01:14 Shakespeare i Hathaway
02:00 Dr. Oz
02:42 Dnevnik 3
03:08 Neukroćena Italija
- glavni grabežljivci:
Bogomoljka - kraljica isušene rijeke, dokumentarna serija
03:59 Imperij, telenovela
04:45 Skica za portret
04:53 Glas domovine
05:17 Dnevnik 2
05:59 Divlja zemlja

05:20 Kultura s nogu
05:50 Regionalni dnevnik
06:34 Juhuhu
06:35 Vrtuljići, crtana serija
09:54 Hinterstoder: Svjetski skijaški kup
11:00 Odredište Tokio
11:06 Otok ljubimaca
11:37 Vjetar u leđa
12:30 Zavolite svoj vrt uz Alana Titchmarsha
13:19 Odredište Tokio
13:24 Hinterstoder: Svjetski skijaški kup
14:15 Cesarica - HIT siječnja
14:23 Ljubav na ledu, američko-kanadski film

15:43 Cesarica - HIT siječnja
15:46 Odredište Tokio
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Cesarica - HIT siječnja
16:45 Neukroćena Italija
- glavni grabežljivci:
Bogomoljka - kraljica isušene rijeke, dokumentarna serija
17:40 Bitange i princeze
18:15 Kuhan i pečen
19:05 Inspektor Gadget, crtana serija
19:30 POPROCK.HR
20:05 Divovi životinjskog svijeta, dokumentarni film
21:00 Endeavour, mladi Morse
22:35 Nijemi svjedok
00:25 Ljubav na ledu, američko-kanadski film
01:45 Noćni glazbeni program

**SUBOTA
29.2.2020.**

06:52 Klasika mundi:
Zagrebačka filharmonija pod ravnanjem Dmitrija Kitajenka
08:00 Kalifornijska priča, američki film
09:30 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Vijesti
10:10 Dobro jutro, Hrvatska
11:09 Kućni ljubimci
12:00 Dnevnik 1
12:27 Veterani mira
13:19 Zdrav život
13:48 Zajedno u duhu
14:20 Prizma
15:09 Istrage prometnih nesreća
15:40 Agenda: Svijet, vanjskopolitički magazin
16:14 Potrošački kod
17:00 Vijesti u 17
17:17 Manjinski mozaik: Moć mača
17:38 Lijepom našom: Rijeka
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
19:59 Loto 7
20:05 Dora 2020. - izbor hrvatske pjesme za Pjesmu Eurovizije, prijenos
22:07 Loto 7 - izvještaj
22:10 Tropska grmljavina, američko-britansko-njemački film
23:57 Dnevnik 3
00:35 Escobar: Izgubljeni raj, francusko-španjolsko-belgijski film
02:30 Dnevnik 3
03:00 Kalifornijska priča, američki film
04:24 Imperij, telenovela
05:10 Skica za portret

05:22 Dnevnik 2
06:04 Veterani mira
06:49 Prizma

05:50 Regionalni dnevnik
06:34 Juhuhu
06:35 Vrtuljići, crtana serija
09:40 EBU drama: Nepoznati prijatelj, drama za djecu
10:00 Otto Wagner, vizionar moderne, dokumentarni film
11:00 Vrtlarica
11:30 Život u parku
12:30 Špica, riva, korzo
13:45 Auto Market
14:20 Endeavour, mladi Morse
15:49 Odredište Tokio
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Divovi životinjskog svijeta, dokumentarni film
17:25 Sedamdeset i dva dana, hrvatski film
19:00 Inspektor Gadget, crtana serija
19:14 Odredište Tokio
19:15 Glazbeni Top20
20:05 Stealth: Nevidljivi ratnik, američki film
22:00 Sto dana, dokumentarna serija
22:54 Odredište Tokio
23:00 Košarka, NBA liga: Chicago - New York, prijenos
01:25 Noćni glazbeni program

**NEDJELJA
1.3.2020.**

07:55 Vjetrovi Jamajke, američko-britanski film - Zlatno doba Hollywooda
09:40 Biblija
09:50 Portret Crkve i mjesta
10:00 Sisak: Misa, prijenos
11:07 Pozitivno
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u 2
15:05 Karolina, slatki dome, američki film
16:30 Mir i dobro
17:00 Vijesti u 17
17:25 Garage Sale Mystery: A Case of Murder, američki film
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Loto 6/45
20:05 'Ko te šiša
20:35 Loto 6/45 - izvještaj
20:40 Gospar iz Grada, dokumentarni film

21:40 Isusov život - Ivan Krstitelj: Misija, dokumentarna serija
22:30 Dnevnik 3
23:10 Vjetrovi Jamajke, američko-britanski film - Zlatno doba Hollywooda
00:50 Nedjeljom u 2
01:45 Dnevnik 3
02:20 Mir i dobro
02:45 Isusov život - Ivan Krstitelj: Misija, dokumentarna serija
03:30 Rolling Stones - Ole Ole: Južnoamerička turneja, glazbeno-dokumentarni film
05:10 Skica za portret
05:20 Dnevnik 2
06:02 Rijeka: More

06:05 Regionalni dnevnik
06:34 Juhuhu
06:35 Vrtuljići, crtana serija
08:29 Top-lista DTV-a
09:09 Luka i prijatelji: Instrumenti
09:39 Hinterstoder: Svjetski skijaški kup
10:45 Odredište Tokio
10:50 Što smo radili tijekom praznika, film za djecu
12:25 Puls, reportaža
12:39 Hinterstoder: Svjetski skijaški kup
13:55 Indeks
14:25 Magazin LP
14:55 Rukomet
16:30 Odbrojanje do Tokija
16:55 Rukomet, LP: PSG - PPD Zagreb, prijenos
18:45 Odredište Tokio
18:50 NBA Action
19:19 Odredište Tokio
20:05 Indiana Jones i ukleti hram, američki film - Filmovi s 5 zvjezdica
22:05 Ana Karenjina - Priča Vronskoga, serija
23:00 Graham Norton i gosti
23:45 Rolling Stones - Ole Ole: Južnoamerička turneja, glazbeno-dokumentarni film
01:25 Noćni glazbeni program

**PONEDJELJAK
2.3.2020.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
10:20 Gorski liječnik
11:12 Treća dob
12:00 Dnevnik 1

12:25 Divlja zemlja
13:15 Dr. Oz
14:05 Plodovi zemlje
15:00 Dobar dan, Hrvatska
15:55 Shakespeare i Hathaway
17:00 Vijesti u 17
17:20 Kod nas doma
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 Predsjednik, dokumentarna serija
21:00 Novine
22:00 Otvoreno
22:50 Dnevnik 3
23:25 Romano Bolković - 1 na 1, talk show
00:10 Agenda: Svijet, vanjskopolitički magazin
00:40 Shakespeare i Hathaway
01:30 Dr. Oz
02:15 Dnevnik 3
02:41 Neukroćena Italija
- glavni grabežljivci: Rim - krilati lovci
03:31 Imperij, telenovela
04:16 Zaljubljena u Ramona
05:01 Skica za portret / Fotografija u Hrvatskoj
05:10 Dnevnik 2
05:52 Divlja zemlja

05:00 Peti dan
06:00 Ekumenizam i religije
06:34 Juhuhu
06:35 Vrtuljići, crtana serija
10:05 Učitelj Kees, serija
10:30 Sve o životinjama
11:05 Indeks
11:35 Vjetar u leđa
12:25 Zavolite svoj vrt uz Alana Titchmarsha
13:14 Odredište Tokio
13:20 Rebecca
15:00 Iberske rijeke života: Rijeka Duero ili Douro, dokumentarna serija
15:54 Odredište Tokio
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Neukroćena Italija
- glavni grabežljivci: Rim - krilati lovci
17:40 Auto Market
18:10 Odredište Tokio
18:20 TV Bingo
19:00 Inspektor Gadget
19:30 POPROCK.HR
20:05 Stadion, emisija
21:00 L.B.J., američki film
22:40 Babilon Berlin
23:35 Zločinački umovi
00:15 Rebecca
01:50 Noćni glazbeni program

**UTORAK
3.3.2020.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:10 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:10 Dobro jutro, Hrvatska
10:20 Gorski liječnik
11:12 Glas domovine
12:00 Dnevnik 1
12:25 Divlja zemlja
13:15 Dr. Oz
14:05 Znanstveni krugovi
14:30 Zdrav život
15:00 Dobar dan, Hrvatska
15:55 Shakespeare i Hathaway
17:00 Vijesti u 17
17:20 Kod nas doma
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 U svom filmu: Nela Sršen
21:00 Klub 7
22:00 Otvoreno
22:50 Dnevnik 3
23:25 Hrvatska za 5
00:15 Istrage prometnih nesreća
00:40 Shakespeare i Hathaway
01:30 Dr. Oz
02:15 Dnevnik 3
02:41 Ptica dinosaur, dokumentarni film
03:31 Imperij, telenovela
04:16 Zaljubljena u Ramona
05:01 Skica za portret / Fotografija u Hrvatskoj
05:10 Dnevnik 2
05:52 Divlja zemlja

05:00 Izvan formata
05:50 Regionalni dnevnik
06:34 Juhuhu

06:35 Vrtljici, crtana serija
10:05 Učitelj Kees, serija
10:30 Sve o životinjama
11:35 Vjetar u leđa
12:25 Zavolite svoj vrt uz Alana Titchmarsh
13:20 Rebecca
15:00 Iberske rijeke života: Rijeka Guadiana, dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Ptica dinosaur, dokumentarni film
17:40 Bitange i princeze
18:14 Odredište Tokio
18:20 Gospar iz Grada, dokumentarni film
19:10 Inspektor Gadget
19:30 POPROCK.HR
20:05 Obiteljski zločini
20:45 Odredište Tokio
21:00 Baš kao ona, film
23:05 Odredište Tokio
23:10 Babilon Berlin
00:05 Zločinački umovi
00:45 Rebecca
02:20 Noćni glazbeni program

**SRIJEDA
4.3.2020.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
10:20 Gorski liječnik
11:12 Eko zona
12:00 Dnevnik 1
12:25 Divlja zemlja
13:15 Dr. Oz
14:05 Potrošački kod
14:30 Pogled preko granice - Hrvati u BiH
15:00 Dobar dan, Hrvatska
15:55 Shakespeare i Hathaway
17:00 Vijesti u 17
17:20 Kod nas doma

18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
19:59 Loto 7
20:05 Mijenjamo svijet: Ja sam revolucija
20:59 Loto 7 - izvještaj
21:00 Destinacija: Hrvatska, emisija o turizmu
21:25 Kultura s nogu
22:00 Otvoreno
22:50 Dnevnik 3
23:25 Neodoljivi Gary Cooper, dokumentarni film
00:20 Shakespeare i Hathaway
01:10 Dr. Oz
01:55 Dnevnik 3
02:21 Divlje vode, strmi vrhovi - dokumentarni film
03:06 Imperij, telenovela
03:51 Zaljubljena u Ramona
04:36 Kultura s nogu
05:06 Skica za portret / Fotografija u Hrvatskoj
05:10 Dnevnik 2
05:52 Divlja zemlja

05:20 Što je klasik?
05:50 Regionalni dnevnik
06:34 Juhuhu
06:35 Vrtljici, crtana serija
10:05 Učitelj Kees, serija
10:30 Sve o životinjama
11:05 Luka i prijatelji: Graditeljstvo
11:35 Vjetar u leđa
12:25 Zavolite svoj vrt uz Alana Titchmarsh
13:15 Odredište Tokio
13:30 Strategija dječjih kolica, francuski film
15:00 Iberske rijeke života: Rijeka Tajo ili Tejo, dokumentarna serija
15:54 Odredište Tokio
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Divlje vode, strmi

vrhovi - dokumentarni film
17:35 Bitange i princeze
18:09 Odredište Tokio
18:15 Polarni san, dokumentarni film
19:10 Inspektor Gadget
19:30 POPROCK.HR
20:05 U tami, serija
21:00 Pljačka usred uragana, američki film
22:45 Babilon Berlin
23:40 Zločinački umovi
00:20 Strategija dječjih kolica, francuski film
01:45 Noćni glazbeni program

**ČETVRTAK
5.2.2020.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
10:20 Gorski liječnik
11:10 Priča s končom iz borše Stanka Ferića: Oda janjetini, emisija pučke i predajne kulture
12:00 Dnevnik 1
12:25 Divlja zemlja
13:15 Dr. Oz
14:05 Novi susjedi 2019. - Slovenija: Korak bliže
14:30 Prometej
15:00 Dobar dan, Hrvatska
15:55 Shakespeare i Hathaway
17:00 Vijesti u 17
17:20 Kod nas doma
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Loto 6/45
20:05 Tko želi biti milijunaš?
20:55 Loto 6/45 - izvještaj
21:00 Puls
22:00 Otvoreno
22:50 Dnevnik 3
23:25 Gandhi - borba bez oružja, dokumentarni film

00:20 Shakespeare i Hathaway
01:05 Dr. Oz
01:50 Dnevnik 3
02:16 Medvjed - Divlji prizori iz Asturije, dok. film
03:08 Imperij, telenovela
03:53 Zaljubljena u Ramona
04:38 Skica za portret / Fotografija u Hrvatskoj
04:40 Priča s končom iz borše Stanka Ferića: Oda janjetini, emisija pučke i predajne kulture
05:10 Dnevnik 2
05:52 Divlja zemlja

05:20 Knjiga ili život
05:50 Regionalni dnevnik
06:35 Vrtljici, crtana serija
10:05 Učitelj Kees, serija
10:30 Sve o životinjama
11:05 Pozitivno
11:35 Vjetar u leđa
12:25 Zavolite svoj vrt uz Alana Titchmarsh
13:30 Nove odluke, film
14:54 Odredište Tokio
15:00 Iberske rijeke života: Rijeka Ebro, dok. serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Medvjed - Divlji prizori iz Asturije, dok. film
17:40 Bitange i princeze
18:14 Odredište Tokio
18:20 O hekoju i medvjedima, dok. film
19:10 Inspektor Gadget
19:30 POPROCK.HR
20:05 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar
21:05 Imam 2 mame i 2 tate, hrvatski film
22:45 Babilon Berlin
23:34 Odredište Tokio
23:40 Zločinački umovi
00:20 Nove odluke, film
01:45 Noćni glazbeni program

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik*, u trajanju od deset minuta, emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - rezime najvažnijih događaja u hrvatskoj zajednici tijekom tjedna - na programu je nedjeljom u 16, a *Svjetionik* - o političkim i kulturnim događanjima u zajednici - nedjeljom od 16.30 sati. Obje emisije traju pola sata. Polusatne radijske emisije s raznovrsnim temama iz hrvatske zajednice, na Trećem programu Radija Novi Sad emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati.

GLAS DOMOVINE

Televizijska emisija *Glas domovine* ima stalnu rubriku o Hrvatima u Srbiji, a emitira se na HRT 1 utorkom od 11.10 sati. Radijski program *Glasa Hrvatske* emitira se 24 sata dnevno i preko interneta se može pratiti u cijelom svijetu. Konkretno informacije o Hrvatima iz Srbije, koje nema nijedan drugi medij u Hrvatskoj, mogu se slušati i u radijskoj emisiji *Na valovima staroga kraja* ponedjeljkom u 10.05 i utorkom u repriznim terminima u 3.05 i 20.15 u trajanju od 45 minuta, te u velikoj trosatnoj emisiji pod naslovom *Hrvatima izvan domovine*, četvrtkom u 21.05, koju prenosi i Prvi program Hrvatskog radija.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKD-a *Vladimir Nazor* iz Stanišića emitira se na valovima Radio *Fortuna*, na frekvenciji 106,6 Mhz, subotom od 16 do 17 sati. Vijesti ove produkcije, u tekstualnom obliku, mogu se pročitati na internetskom izdanju Novog Radio Sombora.

Čarobnim stazama

Grad Labin

- Hajde, idemo u grad Labin!
- Sada to nije prioritet. Prvo znaš što je na redu.
- Ali ja moram ići u Labin.
- Ne sad....
- Ja idem odmah.
- Odmah?
- Da, baš odmah.

Poruka koju mi je prenijela prijateljica je zvučala nekako ovako: Labin ... grad rudara ... od austrougarske do juge ... puno bosanaca ... specifična sprega i subkultura godinama zapostavljen volim ... stari grad kao srednjovjekovna utvrda s izlizanim stepenicama ... čarobna staza do Rabca ... kroz šumicu i potoke ... trail meka

Ovaj dio s Bosancima mi je uvijek omiljen kad se ugnijezdi nekako, jer je znak da ima i dobre zabave, to nam se već usadilo. No, poruka je kriva što pakiram vrijeme i sve što me je danas čekalo i odlazim istražiti Labin i vidjeti što imaju za ispričati o toj čarobnoj stazi.

Grad na brdu

Bolje od onoga kad opis krene iza sedam brežuljaka je biti na jednom od brežuljaka, a upravo je to slučaj s Labinom. Smješten na 320 metara nadmorske visine, na brežuljku s kojeg se pruža fantastičan pogled na more, kao i okolnim naseljima među kojima je i primamljivi Rabac, ali i pogled na Kvarner, Gorski kotar i Velebit, te obližnju zelenu uvalu Prklog, koja je proglašena zaštićenim krajolikom. Meni se zapravo čini da bi ovdje sve moglo dobiti zaštićenu notu.

Labin je smješten u Istarskoj županiji i čine ga sedamnaest naselja: Bartići, Breg, Duga Luka, Gondolići, Gora Gluščići, Kapelica, Kranjci, Labin, Marceljani, Presika, Rabac, Ripenda Kosi, Ripenda Kras, Ripenda Verbanci, Rogočana, Salakovci i Vinež i bilo

bi odlično obići ih sve. Grad koji je doživio procvat likovnom i kiparskom umjetnošću, svoju povijest temelji na rudarstvu. U prošlosti Labin se zvao Albona, a naziv je ilirsko-keltskog podrijetla i znači grad na brdu ili visoko selo. Dovoljna vam je jedna duga šetnja gradom da osjetite i doživite povijest grada. Labin je moguće sagledati iz dva dijela, starog dijela na utvrdi i novijeg naselja Podlabina. Mediteransku i europsku povijest Labina najbolje će prikazati gradska loža i brojne palače, crkveni toranj iz 12. stoljeća, koji je i najviša točka, te renesansni bastion i razni barokni detalji koje ćete zapaziti na ulicama. Kulturni turizam i starine su glavni aduti ovog mjesta. Danas Labin živi od metalne industrije, prerade drva, trgovine i svakako turizma, dok je nekada gospodarstvo bilo zasnovano na rudarstvu. Najbolji prikaz svega onoga što je ovaj gradić bio, ali i onoga što jest, doživjet ćete u Narodnom muzeju Labin i to toliko vjerodostojno da ćete u ulasku u podrum dobiti rudarske šljemove jer je upravo tu smješten rudnik, dok su na posljednjem katu renesansa i rokoko.

Sve te čarobne staze

Kada u muzeju osjetite kompletni prikaz povijesti, etnografije, arheologije, baštine i kulture vrijeme je da doživite zadivljujući spoj prirodnih ljepota i neprocjenjive kulturne baštine Labinštine na 11 turističkih pješačkih staza i šetnica – od Rapca, bisera Kvarnerskog zaljeva, preko slapova i potočića ispod srednjovjekovnoga starog grada Labina te Raše, najmlađega istarskog gradića i najduže uvale Prtlog do zadivljujućih panoramskih pogleda sa skitaca. Na internet stranicama je moguće preuzeti karte za sve spomenute staze, a nakon gledanja mapa, sjetih se da su upravo Labin i Rabac startna mjesta najduže i najatraktivnije utrke u Hrvatskoj – *100 milja Istre*.

I za kraj, negdje sam pročitala kako u Labin ne dolaziš zbog Labina nego zbog sebe, jer ćeš tu naći mir i tišinu, a za to će se pobrinuti čari netaknute prirode.

- Labin je savršen, jedva čekam da odemo.
- Još ne odustaješ od ideje?
- Tek sad ne odustajem.

Gorana Koporan

RADIO MARIJA

NOVI SAD	90,0 MHz
SUBOTICA	90,7 MHz
SOMBOR	95,7 MHz
VRDNIK	88,4 MHz
NIŠ	102,7 MHz
LESKOVAC	107,4 MHz

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1300 dinara
☐ 1 godina = 2600 dinara

* INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 75 eura
☐ 1 godina = 150 eura

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
- * Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: OTPVRS22
 VOJVOĐANSKA BANKA
 AD MS FIL. SUBOTICA
 IBAN: RS35325960160000218862
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa
 325950060001449230

*Zbog povećanja troškova dostave novina primorani smo povišiti cijenu pretplate.
 Hvala na razumijevanju.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
 ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
 DEŽURSTVO 0-24 SATA

***Lijepa lica dobre književnosti!
Nova knjiga u nakladi NIU »Hrvatska riječ«.***

Knjiga se može nabaviti u NIU »Hrvatska riječ« po cijeni od 350 dinara.